

นโปเลียน

DCID LIBRARY

0000007129

ก 923.1 น

น 311 น

ก 1

ฉบับเรียน
ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

४ ०६२८९

४ ९२३.१२

२ ३११ ४

แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านประกอบ

นโปเลียน

เล่ม ๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑๕,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๐๐

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๕.๐๐ บาท

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองบางลำพูบน พระนคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

คำนำ

— * —

หนังสือ “นโปเลียน” ซึ่ง พลเอก มังกร
พรหมโยธี เรียบเรียง กรมวิชาการได้พิจารณาแล้ว
เห็นสมควรใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ สำหรับชั้น
มัธยมตอนปลาย และชั้นเตรียมอุดมศึกษา จึงได้
ขออนุญาตท่านผู้เรียบเรียงมาจัดพิมพ์ขึ้น และได้ให้
นายสมชาย พรหมา เขียนภาพประกอบขึ้นใหม่
ท่านผู้เรียบเรียง และผู้เขียนภาพประกอบ ได้มอบ
ลิขสิทธิ์หนังสือนี้ให้กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมวิชาการ

พฤศจิกายน ๒๔๙๗

วันที่ 30 ต.ค. ๒๕๔๔

เลขทะเบียน ๐๖๒๘๙ ม.๑

เลขเรียกหนังสือ ๙๔๓.๑ ม

ม ๓๑๑ ๘

ตามทศกรมวิชาการได้คัดเลือกหนังสือ “นโป-
เลียน” ซึ่ง พลเอก มังกร พรหมโยธี เรียบเรียง
เป็นหนังสืออ่านประกอบ สำหรับชั้นมัธยมตอนปลาย
และชั้นเตรียมอุดมศึกษา ผู้เรียบเรียงและนาย
สมชาย พรหมมา ผู้เขียนภาพประกอบ ได้มอบ
ลิขสิทธิ์หนังสือนี้ให้กระทรวงศึกษาธิการ และ
กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติให้พิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
อ่านประกอบ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๗

พลอากาศเอก

เจือ ฉันทา มง

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

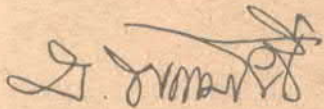
คำนำของผู้เรียบเรียง

หนังสือเรื่อง นโปเลียน ที่ข้าพเจ้าเรียบเรียงขึ้น
นี้ ได้รวบรวมจากประวัติศาสตร์ของประเทศฝรั่งเศส
และของประเทศอื่นๆ หวังว่าเพราะเห็นว่ามีอะไร
ดีๆ หลายอย่างของ นโปเลียน ที่ควรรู้ เช่น ใน
ความคิดอ่าน ความมานะอดทน ความกล้าหาญ
เป็นต้น ได้ทำให้นโปเลียนเป็นบุคคลสำคัญของ
ประเทศฝรั่งเศส และเป็นที่ยอมรับของบรรดา
ประเทศอื่นๆ ในทวีปยุโรป นโปเลียนได้นำความ
เจริญและความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศ และได้
เป็นจักรพรรดิของฝรั่งเศส หนังสือเรื่องนี้ข้าพเจ้าได้
พิมพ์มานานมาแล้ว อธิบดีกรมวิชาการปรารภว่า
ในเวลานักเรียนชั้นต่าง ๆ ยังมีหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น
เป็นแบบเรียนประกอบน้อยเล่ม จึงเป็นเหตุให้
นักเรียนหันไปหาหนังสือที่พิมพ์ขายกันตามท้องตลาด

มาอ่าน ชงหนังสือเหล่านี้นี้อาจนำหรือชักจูงให้ไปใน
 ทางเสื่อมเสียก็ย่อมมีอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ดีหนังสือ
 ทพมพิจาณาย เหล่านี้ ผู้เขียน ก็ย่อม เขียน ขึ้น เพื่อ
 ประชาชนทั่วไปหรือเป็นผู้ใหญ่อ่าน ดังนั้นผู้อ่านย่อม
 รู้จักผิดชอบชั่วดี มีความคิด มีเหตุผล จึงไม่สู้จะเป็น
 ทางเสียได้เหมือนนักเรียน ส่วนนักเรียนยังเป็น
 เด็ก ยังอยู่ในวัย เล่า เรียน ย่อม ขาด ความ คิด พิจารณา
 ดิเลวเพียงพอ จึงเป็นทางชักจูงให้นักเรียนกระทำ
 ไปในสิ่งเลวไม่ควรประพฤติ แต่นักเรียนอาจเห็นไป
 ในทางตรงข้ามคือเห็นเป็นดเป็นเด่นไป เหตุนี้จึงเกิด
 ความเสื่อมเสียกับนักเรียนได้ง่ายมาก เพื่อการ
 แก้ไข มิให้เกิด ความ เสื่อม เสีย บังเกิด ขึ้น เช่น กล่าว
 กรรมวิชาการ จึงได้พยายามจัดหาหนังสือ ที่เห็นว่าจะไม่
 มีข้อชักนำไป ในทาง เสื่อม มาจัดพิมพ์ขึ้นเป็น หนังสือ
 อ่านประกอบ โดยพยายามหาหนังสือที่ให้ความสนุก

เพลิดเพลินบ้าง ให้รสในทางวรรณคดีบ้าง ในทางด้าน
 ความรู้บ้างตามสมควรกับนักเรียนชั้นต่าง ๆ อธิบดี
 กรมวิชาการจึงได้เลือกหนังสือ นโปเลียน ฉบับ
 และได้ขออนุญาตข้าพเจ้าจัดพิมพ์ขึ้นเป็น หนังสืออ่าน
 ประกอบสำหรับชั้นมัธยมปลายและเตรียมอุดม ศึกษา
 ต่อไป ข้าพเจ้าเห็นด้วย ตามความคิดของ อธิบดีกรม
 วิชาการ อย่างน้อยหนังสือเล่มนี้ยังให้ประโยชน์แก่
 นักเรียนที่เรียนประวัติศาสตร์บ้าง ข้าพเจ้าจึงยินดี
 มอบ ลิขสิทธิ์ ให้ กระทรวงศึกษาธิการ จัดพิมพ์ขึ้นเป็น
 หนังสืออ่านประกอบต่อไป.

พลเอก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

ปฐมวัยของนโปเลียน

หน้า

บทนำ	เหตุการณ์ในเค็ชฌนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๘๘	ก
บทที่ ๑	เชอซาค - ซาคุม - เปาววียน	๑
บทที่ ๒	สำนักคึกษา	๑๑
บทที่ ๓	การประจํากรมครงแรก	๒๕
บทที่ ๔	ชวตทนครชอกซอน	๓๗
บทที่ ๕	ความเคลอนไหวของนโปเลียน	๔๗
บทที่ ๖	วามานคชรสีกาทลาย	๖๓
บทที่ ๗	ทลอง	๗๕
บทที่ ๘	ชนใหญํกองทพภาคชิตาส	๑๐๑
บทที่ ๙	ความตกต่ำที่ลุดและโซคใหญ่	๑๑๕

ปฐมวัยของนโปเลียน

บทนำ

เหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๘๙

ในตอนบ่ายวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๘๙
คณะเอตาตเซเนโร (Etats Généraux)¹ ได้มาประชุม
พร้อมกันในพระราชวังแวร์ซายส์ ขณะนั้นพระเจ้าหลุยส์
ที่ ๑๖ ประทับอยู่บนพระราชบัลลังก์พร้อมด้วยพระราชชน
มาร - องค์ทนต์และแวดล้อมด้วยครุฑนรินทร์ พระองค์
ทรงมีพระราชดำริถึงความสำคัญว่า การที่ทรงเรียก
ประชุมคณะเอตาตเซเนโรครั้งนี้ ก็เพื่อยกร่างให้มาวาง
ระเบียบปรับปรุงการคลังของประเทศ

บรรดาผู้แทน ส่วน มาก พา กันผึกหวังไป ตาม ๆ กัน
โดย เฉพาะผู้แทน คณะ Tiers (คณะราษฎรสามัญ) ซึ่ง
คิดว่าถูกเชิญมา เพื่อปรึกษากันถึงวิธีปรับปรุงระบอบการ

ปกครอง ใหม่ และ สร้าง รัฐธรรมนูญ ขนลุก ฌบขี หนึ่ง
 ฌแทนคณะ Tiers นมความปรารถนาอย่างแรงกล้าในอนท
 ฌจะล้มเลิกเอกลัทธิต่าง ๆ เพื่อ ให้ ประชาชน ฌรงเค็ด ฌมี
 สัมภาพและเสรีภาพ

ความจริงในชั้นเค็ม ราษฎรทวทงประเทศฌรงเค็ด
 ฌมีฌมีความมุ่งหมายจะโค่นกษัตริย์ลง หากแต่ต้องการ
 ให้มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง โดยล้มเลิก
 เอกลัทธิต่าง ๆ เพื่อประชาชนจะ ฌมีสัมภาพตามกฎหมาย
 ฌแทนน ฌะเนนการทพระมหากษัตริย์มไคทรงรยดังเรื่อง
 ฌนเลยจึงทำให้บรรดาฌแทนคณะนคองฌคหวง ประกอบกับ
 เกิดความยุ่งยากในเวลาต่อมา ฌ็มเค็มของคณะ Tiers
 ฌจึงต้องเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคิ ฌแทนทจะร่าง “รัฐธรรมนูญ”
 เพื่อวางระบอบการปกครองภายใต้พระมหากษัตริย์
 เลียใหม่ให้คชน กักลัษกลายเป็นการลัมกษัตริย์เพื่อให้
 ประชาชนได้ มี ระบอบ การ ปก ครอง โดย ประชาชน อย่าง

สมัยบูรณ และการต่อสู้เพื่อสภาพจึงได้กลายเป็นการต่อสู้
กับสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไป

ในค.น.ว.ท. ๕ สิงหาคม ได้มีการล้มเลิกเอกลัทธิ
ทั้งหลาย ก่อให้เกิดสภาพชน แต่ทงนก็ยังไม่เป็นท
ใจสำหรับคณะผู้นำการปฏิวัติเพราะนอกจากต้องการปฏิวัติ
ในทางสังคมแล้ว คณะนยังต้องการทำลายล้างทุก ๆ สิ่ง
ที่เหลือจากระบอบเก่าให้หมดสิ้นอีกด้วย

ความวุ่นวาย ทอนสนธิ จากแนวชาบส์และ ต่อมาจาก
ปารีสได้กลายไปทั่วทั้งประเทศ พระราชอำนาจได้ถูก
กำจัดลงโดยสิ้นเชิง กระทั่งระบอบการต่าง ๆ ที่ยังรามอ
จากการงาน และการจลาจลได้เกิดขึ้นทั่วไป ชาวนาเข้า
วางเพลิงปราสาท ชาวกรุงชกชนอำนาจฝ่ายปกครอง กอง
ทัพผานคำสั่งผู้บังคับบัญชาฝ่ายศาสนาถูกรุกราน ประเทศ
ก็เวิร่อนเป็นไฟ สภาแห่งชาติ (Assemblée Nationale)
ก็โตปฏิวัติการเกินขอบเขตของหน้าที่ของตนและไม่สามารถ
สถาปนาความสงบเรียบร้อยได้

ทั้งแต่ปลาย ค.ศ. ๑๗๘๕ มาแล้ว วิลเลียม
 พิตต์ (William Pitt) นายกรัฐมนตรีแห่งอังกฤษได้กล่าว
 ว่า “ชาวฝรั่งเศสได้ข้ามเสรีภาพไปแล้ว” และเอด
 (Burke) รัฐบุรุษและนักเขียนการเมืองของอังกฤษ ก็ได้
 ทำนายไว้ว่า “เหตุการณ์จะสิ้นสุดลงก่อกวนอำนาจเผด็จการ
 ทหาร และเอกลักษณ์จะไม่ปรากฏในยุโรปอีกต่อไป” ริว
 รอล (Rivarol) นักเขียนของฝรั่งเศสก็ทำนายไว้ว่า “เรา
 จะได้ทหารผู้โหดสักคนหนึ่ง เพราะว่าการปฏิวัติทั้งหลาย
 ย่อมลงวาระสุดท้ายลงด้วยดาบ”

“ทหารผู้โหด” เป็นคำที่ถูกคิดของแลวทรอ ใน
 เรื่องนี้ ความยุ่งยากที่เขาคิดมากใน ค.ศ. ๑๗๘๕
 ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่จะเป็นผู้นำนั้นจะต้องมีสิ่งอื่นนอก
 จากโชค กล่าวคือ จะต้องเป็นอัจฉริยบุคคลซึ่งก่อปรกัย
 ความปรชาสามารถในด้านต่าง ๆ และทรงไว้ด้วยกำลังใจ
 ชนกล้าแข็ง

ทหารหนุ่มผู้ซึ่งมีลักษณะกึ่งกลางและผู้ซึ่งระมารองข
 ความ ขกเซญ ของ ขาน เมือง ตาม ที่ใด ทานาย กนไว นนม
 ประวัต เติม มา อย่างไร และใด ฝ่าฟัน อุปสรรคต่าง ๆ
 เพียงใดนั้น คือทุกประสังคของหนงสอเล่มนี้

บทที่ ๑

เชอชาติ — ชาติภูมิ — เยาววัย

เทาททวากน^๑ ต้นตระกูลของนโปเลียน คอกโกม
บอโอนาปาร์ต (Guillaume Buonaparte) ชาวอิตาลี

ท่านผู้นี้เป็นนักรบเมื่อง

แลเร เคย เป็น สมาชิก

ของสภา นคร ฟลอเรนซ์

(Florence)^๑ เมื่อเดือน

มกราคม ค.ศ. ๑๗๖๑

ภายหลังต้องถูกเนรเทศ

จึง ไป พำนัก อยู่ใน หมู่

บ้านชาวसान (Sarzane)

แคว้นลีกูเรีย (Liguria)^๒

ชาร์ลส์โบนาปาร์ต บิดาของนโปเลียน

๑. อยู่ทางตอนกลางของประเทศอิตาลี

๒. อยู่ทางตอนทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศอิตาลี

ปฐมวัยของนโปเลียน

ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ รวมเวลา ๓ ศตวรรษครึ่ง กระทั่งปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ รวมเวลา ๓ ศตวรรษครึ่ง กระทั่งปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ รวมเวลา ๓ ศตวรรษครึ่ง กระทั่งปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ รวมเวลา ๓ ศตวรรษครึ่ง

๑๕๒๐ ฟรังซัวส์ผู้สืบทอดราชบัลลังก์ ๗ ของกัโยมไค
อพยพครอบครัวออกจากประเทศอิตาลี ไปตั้งถิ่นฐานที่นครอาซซัซโซ (Ajaccio) ในเกาะคอร์ซิกา ณ ที่น
ปรากฏการสืบวงศ์ตระกูลต่อไปอีก ๔ ชั่วคนจึงถึงชาร์ลส์-มารี (Charles-Marie) บิดาของนโปเลียน พวกตระกูล
บอโณนาปาร์ตอพยพมานี้กลายเป็นชาวคอร์ซิกาอย่างแท้
จริงภายในระยะเวลาเพียง ๒ ชั่วอายุคน และมันสืบไป
คนละอย่างกับชาวอิตาลีเลยทีเดียว มีเรื่องกล่าวว่า วัน
หนึ่งเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๖ นโปเลียนได้ประกาศตนว่าเป็น
ชาวฝรั่งเศสอย่างแท้จริงต่อหนารัฐมนตรีอิตาลีใน
ขณะนั้นรัฐมนตรีอิตาลีคนหนึ่งได้พูดกันว่า ท่านมิใช่

เชอชาติ — ชาติภูมิ — เยาววัย

๓

เป็นพวกเราก็อกรว ^๕ นไปเลียนไต่ค้อยอย่างห้วน ๆ ว่า
ข้าพเจ้าเป็นชาวฝรั่งเศส ^๕

มาดามเลตีเซย์ มารดาของนโปเลียน

ชาร์ลส์ - มาร์ เกกเมอวนท์ ๒๗ มีนาคม ค.ศ.

๑๗๔๖ ไต้สมรสกับหญิงในตระกูลราโมลีโน (Ramolino)

ปฐมวัยของนโปเลียน

เมอวันท์ ๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๗๖๔ คิอ เมอมีฮายู
ไค ๑๘ บิ บิคาของนโปเลียนในเวลานั้นมีอาชีพเป็น
ทนายความ เป็นบุคคลที่ฉลาดเฉลียว ชอบออกยศจาคัดตร
เคยหัทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและโคลงกลอน แท้มันสยไม
หนักแน่น รักความสนุกและพึงเพอ หนักในงานฉวยฉวย
มากกว่าจะทำกาไรไคให้เป็นลาเป็นสันจริง ๆ

เลตเซย มารตานโปเลียนเป็นบุตรของ ชัง - เซโรม
- ราโมลีโน (Jean - Jerome - Ramolino) มีเชื้อสาย
อิตาเลียนเหมือนกัน แต่มิเลตเซยนอกกลายเป็นชาวคอรัสกา
ก่อนพวกตระกูลอโชนาปารก เลตเซยเป็นสตรีที่เข้มแข็ง
ทั้งกายและใจ นิสัยเป็นชาวคอรัสกาทุกกระเบียดนิ้ว ทั้ง
มันอยู่ในคุณธรรม ความกตัญญู แต่ความรุดรอนข้างน้อย
เลียงคยทรออย่างกวักชน ลงโทษด้วยวิธีที่ขมอย่างหนักเยียง
มารดาสมัยโบราณ สอนให้มีความเคารพปิตามารดา
อย่างสูง เริ่มเป็นมารดาของทารกตั้งแต่อายุ ๑๕ บิ

เชอชาติ — ชาติภูมิ — เยาววัย

๕

และภายในเวลา ๒๐ ปี ได้ให้กำเนิดแก่บุตรธิดาถึง
๑๓ คน และของเลี้ยงได้ถึง ๑๔ คน

เด็กที่เกิดในประเทศที่ประกอบด้วยสันตติสุข ในเวลา
ที่บ้านเมืองมีความสงบ หรือขบถตามารตามความสมบรูณ์
ด้วยโรคภัยพบนัน น้อยนักที่จะเป็นคนใหญ่โตโต ผู้ที่จะ
เอาชนะโชคชะตาของตนได้ มักจะเป็นผู้เคยล้มรสว่าง
กรรมมาก่อน บุคคลใดที่เกิดมาในความยากแค้น ใน
เวลาที่บ้านเมืองชกเขว ในท่ามกลางประชาชนที่มโหรี
ด้วยความเคียดแค้น ข่มขู่ปล้นชิงให้กลัวแข่งได้โดยง่าย
หากบุคคลผู้นั้นมีความเข้มแข็งพอ

ความจริงดังกล่าวนั้นได้แก่นิโปลีเยนผู้ซึ่งได้ปฏิสนธิ
มาในสมัยที่ ประเทศคริสตศาของถูกกองทัพฝรั่งเศสปราบ
ปรามอย่างย่อยยับจนประมุขของประเทศผู้นั้นว่าเล่าลือของ
หลบหนีภัยไปอาศัยอยู่ในประเทศอังกฤษ เหตุนี้จึงได้
เป็นเครื่องเตือนความระลึกของนิโปลีเยนอยู่เสมอตั้งแต่เด็ก

ปฐมวัยของนโปเลียน

ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๖๙ ระหว่าง
 ทิวาลงรวมพลทางศาสนาอยู่ในโบสถ์ เลกเซียร์เรมเจ็บครรภ

นางจึงรีบกลับบ้าน ทรง
 เข้าไป ใน ห้อง รับแขก
 และ ได้ คลอด บุตร บน
 เก้าอี้ นอน สี่ เขียว ภาย
 ในห้องนั้นเอง ทารกที่
 เกิดใหม่นี้ไม่สู้แข็งแรง
 นัก มีศีรษะโตมากจน
 กระ ทัง ทรง ทัวไม้ไคร้
 ใหญ่เมื่อเริ่มเดินได้แล้ว

เปเล่ ผู้ครองเกาะคอร์ซิกา

หนูน้อยคนนั้นได้ชื่อว่า นโปเลียน (Napoleone)

ซึ่งเป็นนามของญาติพี่น้องที่โคพลีซวทให้แก่ประเทศคอร์ซิกา
 อย่างกล่าหาญเมือสามเดือนก่อน แทนามนเรยกยาก ใครๆ

บ้านเกิดของนโปเลียนที่อาซัคซิโอ

จึงเรียกกันอยู่หลายชื่อว่า “หนูนابیซลิโอ” (Le petit

Nabulio)

ปฐมวัยของนโปเลียน

ชีวิต ในวัยเยาว์ของนโปเลียน ปรากฏ ว่ามีแต่ ความ
 มุทะลุสนุกสนานอย่างชกกระทกครกโครม ทั้งคนเป็น
 หวีหน้าในการเล่นซึ่งมักจะเข้าไปในทำนองข้อสัคนอย่างแจ้
 ๊ว แต่ถึงที่น่าแปลกก็ถือเป็นเด็กที่มีทั้งความซุกซนและ
 ความสำรวมในความเคียวกัน เช่นพอเลิกจากการเล่น
 ทอยทกกันแล้ว มักจะไปนั่งลงบอกรมณอยู่ในตำแหน่งหนึ่งเป็น
 เวลานาน ๆ ปลอ่ยจิตใจให้ล่องลอยไปตามกระแสของ
 ความคิดความฝันและความหวัง ถ้าหากมีไต้นั่งอยู่ในถ้ำ
 ก็มักจะเที่ยวไปไกล ๆ บ้างโดยลำพังผู้เดียว ครึ่งหนึ่งไต้
 ไปชักถามคนทำโรงสัถงเครของกลไกของลูกกลิ้ง แล้วชัก
 ถามต่อไป จนถึงจำนวน ถู้งแย้ง ที่ไต้ในการ เกือบเกือบ คราว
 หนึ่ง ๆ และถามถึงสิ่งอื่น ๆ ชกจนคนทำโรงสัถหมกบญญา
 ๊ว จะตอบ เวลานั้นนโปเลียนมีอายุเพียง ๘ ขวบเท่านั้น
 ึ่งแต่ถึงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความขวนขวายในการศึกษาหา
 ความรู้มาทางแต่เล็กแต่น้อย

เชอชาติ — ชาติภูมิ — เยาววัย

๕

ทั้งแต่เด็กมาแล้ว นโปเลียนมันสยชอบเยนทหาร
เมื่อก่อนมารทาวากแล้ว ขณะเห็นหน้าตาฟกช้ำอันเกิดจาก
การเล่นทอสูกัน ก็มักจะตอบว่า “ต้องหัดให้มันสยเป็น
ทหารไว้เพราะต่อไปจะเป็นทหาร”

ภายหลังที่ประเทศคอรัลิกา ได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ
ประเทศฝรั่งเศสแล้ว บิดาของนโปเลียนซึ่งเคยเป็น
สนับสนุนเปาลิกกลับมาเป็นมิตรกับฝรั่งเศส และได้
พยายามเอาอกเอาใจบุคคลชั้นสูง ที่ฝรั่งเศสส่งมา ปกครอง
เกาะคอรัลิกา ด้วยหวังจะให้บุตรของตนได้รับทุนค่า
เล่าเรียนจากประเทศฝรั่งเศส ในที่สุดการวางแผนครั้งนี้
เป็นผลสำเร็จ ท่านสังฆราชมาเบฟฟชายผู้สำเร็จราชการ
เกาะคอรัลิกาได้ช่วยเหลือให้โยเซฟ และนโปเลียน ได้เข้า
โรงเรียนโฮเต็ง (Le collège d' autun) และต่อมาน้อง
ของนโปเลียนอีกสองคน คือ มาร์อานาและลูเซียก็ได้
เข้าโรงเรียนหลวงในประเทศฝรั่งเศสด้วยกันทั้งคู่

ปฐมวัยของนโปเลียน

โยเซฟ พี่ชาย นโปเลียน มีความมุ่งหมาย จะทำเนิ
 ขาศพทางศาสนา ส่วนนโปเลียนนั้นเตรียมจะเข้าโรงเรียน
 ทหารบก บิดาของนโปเลียนได้พาเด็กทั้งสองออกจากเกาะ
 คอร์ซิกา เพื่อเดินทางไปยังประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่
 ๑๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๗๗๘ พร้อมกับโยเซฟเฟส
 น้องชายของภรรยา ซึ่งจะไปศึกษาในสำนักนักบวชที่นคร
 เจกซ

หนูน้อยนาบอเลโอได้จากเกาะที่รักของเขาไปตามโชค
 โชตา แต่หลังจากไปไม่กี่วันก็เกิดโรคภัยสาหัสขึ้นมา แต่เข
 ็นใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ คนหนึ่งซึ่งได้เคยสังเกตเห็นอย่างให้เห
 ็นว่าระลอกคตทนามหึศจรรย

บทที่ ๒
สำนักศึกษา

ชาร์ลส์โยนาปาร์กไคมาถึงประเทศฝรั่งเศสในวันที่ ๒๐
ธันวาคม ค.ศ. ๑๗๗๘ และไคเดินทางไปทำธุระต่อ
ไปที่แวร์ซายส์ หลังจากจกให้บุตรทั้งสองเข้าโรงเรียนโศเต็ง
เป็นการเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ.
๑๗๗๙ โยเซฟนั้นเป็นทรกไครของเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
แทนไปเรียนนั้นตรงกันข้าม มีแต่ความกระต้างกระเดื่อง
และบ้าเพี้ยนจนคล้ายกับผู้ที่ของเนรเทศมาให้อยู่ในท่ามกลาง
ผู้แปลกหน้า ความไม่เข้าใจในการแต่งกาย ท่าทางที่
กระต้าง ผิวเนอสต์คลาและสำเนียงพูดภาษาคอร์สิกา ไคทำ
ให้บรรดาครูและเพื่อนนักเรียนประหลาดใจ เด็กคอร์สิกาได้
เป็นบุคคลประหลาดอยู่ในสายตาของเด็ก ๆ ฝรั่งเศสชงลวน

ปฐมวัยของนโปเลียน

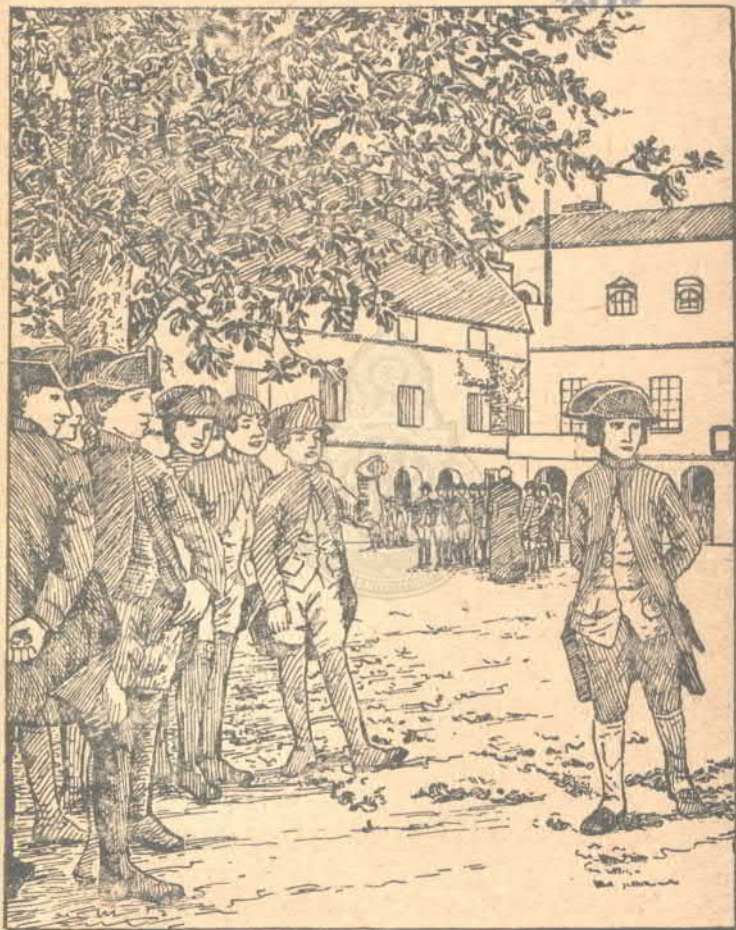
กำลังอยู่ในวัยที่ขาดความเมตตาปราณี และเมื่อรู้ว่าไม่ชอบสิ่งไหน ก็มักจะล่อเลียนรำไป เค็ก ๆ มักจะล่อว่า “พวกคหบดีกลัวคนกกรรมจึงพาแพรวนก” แต่

นโปเลียนก็โต้ตอบสวนขึ้นทันทีว่า “ชาวฝรั่งเศสจะเอาชนะชาวคหบดีไม่ได้เป็นอันขาด ถ้าหากแต่การต่อสู้กันด้วยกำลังศอกหนึ่ง แทนชาวฝรั่งเศสมีกำลังมากกว่าถึงสิบศอกหนึ่ง” นโปเลียนพูดภาษาฝรั่งเศสไม่ได้ดี ใน

ครอบครัวของตนพูดภาษาชาวเกาะคหบดี ซึ่งเป็นภาษาอิตาลีเลียนยานนอก ในครั้งแรกเมื่อครูถามชื่อเขาในห้องเรียน นโปเลียน ตอบออกเสียง อย่างชาว อิตาลีชื่อว่า

นโปลิโอเน (Napolioné) เพื่อนนักเรียนพากันหัวเราะและล้อเรียกนโปเลียนตั้งแต่นั้นมาว่า ลาปาย์โอเน (La paille au nez ซึ่งแปลว่า ฟางเข้าจมูก) ครูหนึ่งได้ถาม

นโปเลียนว่า “ทำไมพวกเธอจึงแพะ ทั้ง ๆ ที่มีเป่าลซึ่งได้ชื่อว่า เป็นแม่ทัพที่สามารถ” นโปเลียนก็ตอบอย่างหัวน ๆ ว่า “ครับ ท่านเป็นแม่ทัพผู้สามารถและผมอยากจะเหมือน

นโปเลียน ขณะเมื่ออยู่โรงเรียนที่กรุงเบรียน

กับท่าน ” นโปเลียนตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้อง
ศึกษา เพื่อประโยชน์แก่หน้าที่ การงาน ของตน ในอนาคต
ฉะนั้นเวลาไม่ก็สัปดาห์ นโปเลียนก็เรียนรูภาษาฝรั่งเศส
จนพอฟัง อย่างไรก็ตามก็จริงแล้ว นโปเลียนไม่
เคยพบฝรั่งเศสได้ซักเลยจนตลอดชีวิต นโปเลียนอยู่ที่
โรงเรียน โอเต็ง ไม่นาน ก็ย้ายไปเข้า โรงเรียน ทหารบกที่
กรุงเบรียน (Brienne) เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๗๗๙
นโปเลียนได้เดินทางออกจากโรงเรียน โอเต็ง ในวันที่ ๒๑
เดือนกุมภาพันธ์ และต้องแยกกับพี่ชายด้วยความสามารถยิ่ง ใน
วันที่ ๑๕ พฤษภาคม นโปเลียนก็ได้เข้าโรงเรียนใหม่
และได้ศึกษาอบรมเพื่อต่อสู้กับชาวทอญ ณ ที่นั่นเป็นเวลาถึง
๕ ปีเต็ม

ในสมัยนั้น มีโรงเรียนที่โด่ดว่า “โรงเรียนทหาร
บก” ทั้งหมดด้วยกันประมาณ ๑๒ แห่ง เป็นโรงเรียน
ที่อยู่ใน พระบรมราชูปถัมภ์ และ ขึ้น กับ รัฐ มนตร์ว่าการ

กระทรวงกลาโหม ทำการสอนกุลบุตรที่จะเข้ารับราชการ
ทหาร รัฐมนตรีแห่ง - แשרแมงไทวางเกณฑ์ให้บุตรของ
บุคคลผู้มีตระกูลที่ยากจน ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนใน
สำนักศึกษาเหล่านั้นไว้เป็นจำนวน ๖๕๐ คน โรงเรียน
ทหารบกประจำกรุงปารีสนั้น ส่งวนไว้เฉพาะนักเรียนที่
มีผลการเรียนดีมาจากโรงเรียนทหารบกอื่น ๆ ความจริง
โรงเรียนต่าง ๆ ในสมัยนั้นสอนโดยพวกพระมีหลักสูตรการ
สอนและลักษณะการปกครองคล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก ผิด
กันก็แต่ที่โรงเรียนทหารบกนั้นรับนักเรียนทุนหลวงเข้าศึกษา
เพื่อรับราชการทหารเป็นทหารในต่อไปเท่านั้น นโปเลียน
เป็นผู้หนึ่งที่อยู่ในเกณฑ์นั้น

โรงเรียนทหารบกที่เบรียนนั่งอยู่ที่เซงเซา อันเป็นที่
ตั้งของปราสาทโลเมินแห่งเบรียน มีนักเรียนทั้งหมด
๑๑๐ คน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนทุนหลวงเสีย ๕๐ คน
การศึกษา อยู่ใน ความอำนวยการ ของ พวก พระ คณะมนม

(Minimes) การสอนของพวกพระคณะนี้ ไม่ดีเท่ากับพวกพระคณะเยซูอิต^๑ ส่วนมากสอนกันในทางวรรณคดีคลาสสิก^๒ ทั้งกรีกและลาติน เฉพาะโรงเรียนทหารบกกรุงเบรียน ไม่มีการสอนภาษากรีก ฉะนั้นการสอนจึงหนักไปในทางภาษาลาติน นอกจากนั้นรัฐมนตรีกลาโหม ยังได้สั่งให้สอนบทประพันธ์ของนักประพันธ์ลาตินผู้มีชื่อเสียง นับแต่ซีเซโร (Cicero) จนถึงเวอร์จิล (Virgil) และนับแต่ ทิตะ-ลิว (Tite-Livy) จนถึงฮอเรซ (Horace) ส่วนการแปลและการแต่งภาษาลาตินนั้นให้เลิกเสีย เพราะไม่ได้ประโยชน์แก่นักเรียนซึ่งจะรับราชการทหารในเวลาต่อไป ก็ยังให้สอนให้รู้ถึง ประวัติ ของ บุคคล สำคัญ ๆ ใน หนังสือ ของ ปลูตาร์ค

1. เเยซูอิต (Jesuits) เป็นลัทธิศาสนาคริสต์เถียนสาขานิคาบโรมันคาทอลิกสาขาหนึ่ง เจ้าลัทธิชื่อ เซนต์ โลโยลา (Saint Loyola) เป็นชาติสเปน ได้ตั้งลัทธิศาสนาสาขานี้ขึ้น เมื่อ ค.ศ. ๑๕๔๐ และได้ทำการเผยแพร่ศาสนา โดยการตั้งโรงเรียนสอนวิชาความรู้ แล้วสอนศาสนาไปด้วยในตัว

2. วรรณคดีโบราณ

(Plutarch) คำสั่ง ช้าง ของรัฐมนตรี กลาโหมในครั้งนั้น
 สืบให้เห็นความมุ่งหมายที่จะดำเนินการอบรมนักเรียนใหม่
 จิตใจเป็นผู้นำหาญกล้าแต่เยาว์วัย โดยการให้ศึกษา
 ประวัติของบุคคลสำคัญในอดีต ในส่วนวิชาปรัชญานั้น
 สอนเฉพาะภาคศีลธรรม และภาคตรรกวิทยา ยกเว้นภาค
 อภิปรัชญา (Metaphysics) ในส่วนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส
 สอนละเอียดเฉพาะวรรณคดีแห่งศตวรรษที่ ๑๗ มีคอรเนย์
 ราซีน ลาฟองแตน บอสซอเอต เฟเนอลอง เฟรซีเอร์
 และมัสซ็อง ในบรรดานักประพันธ์ทั้งหมดนี้ ชวโลไตร์รับ
 ความนิยมมากกว่าเพื่อน ส่วนวิชาภูมิศาสตร์เขตนกให้
 ใช้สมุดแผนที่ของโรแบร์ตเคอวังกัก นักเรียนไตร์บัตรา
 เล่มเล็ก ๆ เล่มหนึ่งซึ่งนโปเลียนทรงจำไว้ว่า “เมื่อครั้ง
 ก่อนประเทศเยอรมันขึ้นอยู่กับจักรวรรดิฝรั่งเศส” ประวัติ
 ศาสตร์สมัยโบราณและประวัติศาสตร์ ประเทศ ฝรั่งเศสสอน
 ทั่วยุทธศาสตร์ดังล้าสมัยเวลาและล้าสมัยวงศ์ นอกจากนั้น มี
 วิชาคำนวณและวิชาฟิสิกส์ป็นอยู่ด้วยเล็กน้อย

ปฐมวัยของนโปเลียน

นโปเลียนได้อุทิศตัวในการศึกษานอย่างเต็มที่ และโดยเฉพาะในการอ่านหนังสือ วันหนึ่งนโปเลียนได้กล่าวว่า “ข้าพเจ้าเอาชนะประวัติศาสตร์ได้แล้ว” แต่ความจริงนโปเลียนเอาชนะได้ทุกวิชา เช่นวิชาภูมิศาสตร์ขึ้นเป็นวิชาที่โปรดเท่า ๆ กับประวัติศาสตร์ รวมทั้งวิชาคำนวณ ซึ่งเหมาะแก่สมองของนโปเลียนอย่างยิ่ง และช่วงเวลาไม่บกพร่องก็มีความรู้ อย่างยอดเยี่ยมในวิชาเหล่านี้ นโปเลียนมีความเลื่อมใสในเรื่องการแสดงความกล้าหาญ และความเสียสละในบทละครคลาสสิก และของชิ้นสำคัญ ๆ ของวรรณกรรมฝรั่งเศส ซึ่งนโปเลียนมักขำถึงเสมอ มีภาษาละตินภาษาเดียว ที่ปรากฏว่าทำให้นโปเลียนมีความเบื่อหน่าย ในครั้งนั้นนโปเลียนไม่สามารถจะหยั่งถึงประโยชน์ของภาษาตายได้ เพราะนโปเลียนกำลังหลงใหลวรรณกรรมฝรั่งเศส โดยเฉพาะบทประพันธ์ของ นักประวัติศาสตร์ สมัยกรุงโรมโบราณ นโปเลียนอยากอ่านตำราโดยไม่ต้องเสียหัวอยู่กับ

ไวยากรณ์ยุ่งยาก และพอใจอ่านบทประพันธ์ลำดับต้นของ
 ผู้แต่งเสียงทวิขยบทแปลแล้วมากกว่า ทงนเพราะความมี
 ใจร้อนอยากรู้เรื่องเร็ว นักเรียนของคณะมนมโคเรียนกัน
 ตามความพอใจของตน และไม่ถูกเคี่ยวเข็ญเท่าใดนัก
 ฉะนั้นไปเล่นจึงได้หลักเสียงไวยากรณ์ และจับอ่านเอา
 แต่เนื้อเรื่องทันที ทงนเพราะการที่รู้ไวยากรณ์คน
 จำต้องรู้ภาษาลำดับที่ด้วย แต่โดยทั่วไปเล่นไม่รู้ภาษา
 กรก เพราะฉะนั้นก็ยอมรู้ภาษาลำดับที่ไม่ได้ก็อยู่เอง
 อย่างไรก็ตามไปเล่นได้แสดงถึงความขยันในการเล่า
 เรียนทวนทบท และได้อ่านหนังสือประวัติศาสตร์ ภูมิ
 ศาสตร์ และหนังสือคำนวณอย่างมากมาย แต่แม้จะเป็น
 นักเรียนที่ขยัน ไปเล่นก็เป็นนักเรียนที่ไม่สู้จะเรียบร้อย
 นักและทำตนให้เป็นที่น่าใจคร และเป็นธรรมชาติอยู่เอง
 ทั่วไปเล่น ย่อมเป็นทวิขยบทของเพื่อนฝูง เนื่องจากเป็น
 หนึ่งอะไรแปลก ๆ หลายอย่าง เช่นลักษณะรูปร่างสำเนียง

และชอชนฝกธรรมคาอยูนน นอกจากนยงมนสยถทวและ
 มุทะลุ เอา แท้ใจ ของตน เป็น ใหญ่ ย่อมทรายกันก็
 อยู่แล้วว่แตกตามโรงเรียนมีความ สามารถเพียงใดในการ
 ข้วเยาและข้วเหย และยังนโปเลียนด้วยแลด้วย โคนหนก
 กว่าใคร ๆ เคยมีผู้เขียนไว้ว่ นโปเลียนขอร้องให้มารดา
 มารับทวกลยบ้าน เพราะทนการรงควานจากเพอนนกรเรียน
 ไม่ไหว เรืองนี้ไม่มีมูลแห่งความจริงเลย จรงอยู่ถึงแม้ว่
 นโปเลียนจะคิดถึงบ้านอยู่มาก แต่มันโปเลียน ก็ไม่เคยปรียาก
 ให้ผู้ใครแม่แต่ยคามารดาของตนเอง ทงนเพราะความหยิ่ง
 ในเกียรติของตน ส่วนเรืองที่หาว่า นโปเลียนกล่าวแกเพอน
 คนหนึ่งว่ “ข้าพเจาจะให้รายเจาพวกฝรั่งเศสให้มากที่
 สุด” นั้น ก็ไม่ปรากฏว่ มีหลักฐาน ยืนยันแต่ประการใด
 อย่างไรก็คเป็นความจริงทว่ นโปเลียนได้แสดงตนอย่างเต็ม
 ทว่ตนเป็นฝทถกกคช นโปเลียนเคยแต่กล่าวว่ “เปาติ
 จะกลยมาและเมือท่านสามารถปลกทวออกจากเครองพินณา

การไต่สวนใด ข้าพเจ้าจะไปทำการช่วยเหลือ ท่านทันที
ถ้าข้าพเจ้ามาถึงพอ และบางทีเราสองคนอาจจะกระโดด
ลีลาให้พ้นจากแอกที่น่าอึดอัดได้ เรื่องนั้นจะมีผลความ
จริงกว่าเรื่องอื่น ๆ เพราะได้มีหลักฐานมากจนช่วยกัน
ยืนยัน ใน เรื่อง ที่ว่า นโปเลียน บงาเปอลี ผู้นำคน ก่อนของ
คริสตศาสนาเสียอย่างเขากระดกคำ เพือนักเรียนคนหนึ่ง
สมัยนั้นได้เขียนไว้ว่าเปาโลคือ “พระเจ้าของนโปเลียน”

การเล่น สำหรับเป็นเครื่องหย่อนใจ ของ นโปเลียนที่
เขียวนักไม่ผิดอะไรกับทอซาคัสโต กล่าวคือทั้งตนเป็นผู้
นำทุกคนเขาต่อสู้กันอย่างรุนแรง เช่นในครึ่งหนึ่งใดใช้
หิมะสร้างขนเป็นขอมและจับแบ่งให้ฝ่ายหนึ่งเขาต่อและอีกฝ่าย
หนึ่งทรงรับ บางขณะถ้ามีใครเล่นก็ไปหมกตัวอยู่ในส่วนเล็ก ๆ
แต่ผู้เดียวปล่อยอารมณ์ ให้ล่องลอย อยู่ ในความนึกคิด และ
ความฝัน และหากมีผู้ใดตามเข้าไปรังควานในขณะนั้นเช่น
ต้องไต่รับความเจ็บตัวกลับไป นโปเลียน เคย กล่าวว่า

ปฐมวัยของนโปเลียน

“ข้าพเจ้ามีสัญญาว่าความประสงค์ของข้าพเจ้าจะต้อง
 ชน^๕ผล^๕ และสิ่งที่ข้าพเจ้าพอใจ^๕ ควรจะเป็นกรรมสิทธิ์^๕
 ของข้าพเจ้า”^๕ อนึ่ง นโปเลียนเคยสารภาพว่าตนเป็นท^๕
 เกลียตชัง^๕ ของเพื่อน^๕ นักเรียน^๕ ด้วยกัน^๕ และ ได้^๕ ทำ^๕ คน^๕ เป็นท^๕
 หนักใจแก่ครุ^๕ผู้ควบคุม^๕ เพราะมักจะ^๕ เป็นผู้นำ^๕เสมอ^๕
 คราวใดปรากฏว่า^๕มีเรื่อง^๕ขึ้น^๕ เมื่อ^๕ถูกลงโทษ^๕ นโปเลียน^๕
 จะไม่^๕ปรีดา^๕กับ^๕แต่จะ^๕คิด^๕พิน^๕แน่น^๕ วันหนึ่ง^๕ถูกลงโทษให้^๕
 คุก^๕เข้า^๕ นโปเลียน^๕เกิด^๕โทษ^๕อยู่^๕ใน^๕ใจ^๕อย่าง^๕แรง^๕จน^๕เป็น^๕เหตุ^๕ให้^๕
 ย้าย^๕ไป^๕หลาย^๕วัน^๕ การลงโทษ^๕ทุก^๕อย่าง^๕ถ้า^๕ไม่^๕เกี่ยว^๕กับ^๕ความ^๕
 ขาด^๕หน้า^๕แล้ว^๕นโปเลียน^๕ยอม^๕รับ^๕โทษ^๕โดย^๕ดี^๕เสมอ^๕ และ^๕แข็ง^๕ต่อ^๕ทุก^๕ๆ^๕
 สิ่ง^๕ที่^๕เกี่ยว^๕กับ^๕ความ^๕เสื่อม^๕เสีย^๕เกียรติ^๕ศักดิ์^๕ ครวง^๕หน^๕ง^๕ครุ^๕ผู้^๕หน^๕ง^๕
 ไตร^๕อง^๕เฮ็ค^๕ชน^๕มา^๕ว่า “^๕นี่^๕เธอ^๕เป็น^๕ใคร^๕กัน^๕” นโปเลียน^๕ซึ่ง^๕มี^๕
 อายุ^๕เพียง^๕๑๑^๕ ปี^๕ ใน^๕เวลา^๕นั้น^๕ได้^๕เฝ้าย^๕ตัว^๕ระ^๕ชน^๕พล^๕าง^๕ค^๕อบ^๕
 อย่าง^๕ฉะ^๕ฉาน^๕ว่า “^๕ผม^๕เป็น^๕ผู้^๕ใหญ่^๕คน^๕หน^๕ง^๕คร^๕บ^๕” และ^๕ก็^๕เป็น^๕
 ความ^๕จริง^๕ที่^๕เคย^๕ว^๕ ทน^๕นโปเลียน^๕มี^๕ความ^๕คิด^๕อ่าน^๕เป็น^๕ผู้^๕ใหญ่^๕แล้ว^๕

เมื่ออายุได้ ๑๑ ปี ความจริงชอบจะพิสูจน์ได้จากข้อความใน
จดหมายฉบับหนึ่งถึงบิดาว่า นโปเลียนได้พบถึงทาง
ดำเนินอาชีพในอนาคตของโยเซฟพี่ชายอย่างมีหลักฐานสม
เป็นผู้ใหญ่ทีเดียว

เนื่องจากสอบได้คะแนนดี นโปเลียนจึงได้ถูกย้าย
จากโรงเรียนทหารบกที่กรุงเวียนนาไปเข้าโรงเรียนทหารบกที่
กรุงปารีส เซอวาลีเออร์เกอเกอวาลีเอ กรรมาการผู้สอบ
คนหนึ่งได้ลงความเห็นไว้ว่า “นโปเลียนเหมาะที่จะเป็นนาย
ทหารเรือ” แต่ความสมัครใจของนโปเลียนหันไปทาง
ปืนใหญ่เสียแล้ว

ในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๗๘๔ นโปเลียน
ได้เดินทางออกจากกรุงเวียนนา พร้อม ด้วยเพื่อน นักเรียนอีก
บางคนซึ่งมีสิทธิได้ไปเรียนต่อเช่นเดียวกัน

โรงเรียนทหารบกที่กรุงปารีสสร้างขึ้นตั้งแต่ ค.ศ.
๑๗๕๑ ตั้งอยู่หน้าของเคอมาร์ส¹ (Champ de mars)

1. เหมือนสนามหลวงของไทย

โรงเรียนนมไช้เป็นโรงเรียนเล็ก ฉะนั้นนักเรียนต่างก็มีห้อง
เล็ก ๆ แยกกันอยู่เป็นส่วนตัว มีวินัยบังคับอย่างกวดขันใน
ทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งการ ฝึกอบรมในทางศาสนาด้วย
อย่างไรก็ดี นักเรียนมีความสะดวกสบายมาก เพราะ
โรงเรียนมุ่งหมายอย่างยิ่งที่จะอบรมให้นักเรียนคล่องต่อการ
สมาคม

การสอนก็สูงกว่าโรงเรียนที่เขเรียนมาก และน่าจะ
เป็นทีสนใจของนโปเลียนผู้ขยัน วิชาประวัติศาสตร์ ภูมิ-
ศาสตร์ วรรณคดี ภาษาเยอรมัน คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์
ขอมคาย และวาดเขียน สอนโดยอาจารย์ผู้ชำนาญทั้งสิ้น
และนักเรียนมีตาราง ๗ วิชา ผู้บังคับการโรงเรียนล้วน
เลือกคึกคักจากนายทหารชั้นผู้ใหญ่ที่ทรงคุณวุฒิสูง ต่อมา
ภายหลัง นโปเลียนได้สรรเสริญการอำนวยความสะดวกของ
ท่านเหล่านั้นมาก แต่แสดงความเสียคายน้อยอย่างเดิวนิยม
ให้มีการสอนตำนาน การทัพ และศิลปะของการสงคราม แก่

นักเรียนนายร้อยอย่างเพียงพอในครานั้น เมื่อครึ่งยังเป็นนักเรียน นโปเลียนเคยกล่าวเขียนความเห็นเสนอผู้อำนวยการศึกเพื่อขอให้เลื่อนหนักไปทางวิชาทหารยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่แรกเข้าโรงเรียน นโปเลียนได้กระทำตนให้เป็นที่แปลกใจของบรรดาครูบาอาจารย์โดยความขยันเรียนจนใคร่ขยัคเป็นนายทหารหลังจากการเรียนเพียงขเดียว ซึ่งทงนไม่ใคร่ปรากฏในอายุเช่นนั้น นโปเลียนได้เปลี่ยนนิสัยคนเดียว และเครื่องขรมที่โรงเรียนเบรียนมาเป็นผทมความขมขมแจ่มใสกขเพอนฝูงในขางครึ่งขางควรว บรรดาครูบาอาจารย์ล้วนมีความพอใจนโปเลียน ยกเว้นอาจารย์ภาษาเยอรมัน เบาร์ (Baur) ผู้เดียวที่กล่าวว่า นโปเลียน “ขัซข” และความจริง นโปเลียนไม่เคยเรียนภาษาต่างประเทศได้จนตลอดชีวิต ส่วนวิชาภาษาฝรั่งเศสนั้นตรงกันข้าม ครูผู้สอนกล่าวว่านโปเลียนมีสำนวน

ปฐมวัยของนโปเลียน

โหวหารเปรียบประดุจ “หินแกรนิต ที่เผาด้วยภูเขาไฟ”

ม. แอสกี อาจารย์อีกผู้หนึ่งเขียนไว้ว่า “นโปเลียน

เป็นชายหนุ่มที่มีชาติและนิสัยคอรัลิกา จะเป็นคนใหญ่โตต่อ

ไปในภายภาคหน้าหากเหตุการณ์อำนวย” อาจารย์วิชาชั้น

ใหญ่อีกผู้หนึ่ง คือ ม. หลุยส์ มองซ์ (Louis Monge)

ได้บันทึกไว้ถูกต้องยิ่งกว่านั้นว่า “ล้ำวม และขยัน

ชอบการเรียนมากกว่าการเล่นทุกอย่าง ชอบอ่านหนังสือ

ของนักประพันธ์ ๆ สนใจวิชาที่เกี่ยวข้องกับคำนวณ วิชาอื่น ๆ

ไม่มีใครเอาใจใส่ มีความรักในวิชาคณิตศาสตร์และภนิ-

ศาสตร์ ขรม ชอบความเ่งขยลังค ความคิดหุ่นหัน

ฉอคว ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ฉะฉานในการตอบรวคเร็ว

และเฉียบขาดในการโต้แย้ง เอาแต่ใจของตนอยู่มากทะเยอ

ทะยานและหวังในทุกสิ่ง “ควรให้ความอุปถัมภ์แก่

ชายหนุ่มผู้นี้”

สำนักศึกษา

๒๗

เหตุการณ์ที่สลดใจได้บังเกิดขึ้นแก่นโปเลียน เมื่อ

วันที่ ๒๔ มกราคม ค.ศ. ๑๗๘๕ เพราะเขนอนวันที่

ชาลส์โยนาปาร์ก บิดาของนโปเลียนถึงแก่กรรมลง เหตุ

การเผากรุงนโปเลียนตอนใจนโปเลียนอย่างหนัก เพราะ

การจากไปอย่างไม่มีวันกลับของประมุขแห่งตระกูลได้ทำให้

นโปเลียนรู้สึกวาทต่าง ๆ ได้ตกทอดมายังตนยิ่งกว่าพ

นองคนอื่น ๆ บิดามีได้เหลือสมบัติไว้ให้มากมายอะไร และ

ถึงแม่พวกลูก ๆ จะได้รับทุนค่าเล่าเรียนอยู่ ๔ คนก็ตาม

แตกยังมีลูกเล็ก ๆ ซึ่งมารดาของอุปถัมภ์ออกไปอีกถึง ๔ คน

ด้วยและจำนวนรายได้ทั้งหมดก็เพียง ๑๐๐๐-๑๕๐๐

ฟรังก์ แต่ในโอกาสนั้น นโปเลียนได้คำนึงถึงการปกครอง

พันธของมากกว่าเรื่องเงินทอง จึงอยู่โยเซฟเป็นพี่ แต่

นโปเลียนมีความคิดความอ่านเป็นผู้ใหญ่กว่ามาก

เนื่องจากเหตุข้างต้นนั้น นโปเลียนจึงได้พากเพียรใน

การศึกษาขงชน เพื่อบรรเทาทุกข์ให้เป็นหลักของตระกูลสืบไป

การสอบของนโปเลียนดำเนินไปอย่างราบรื่น และหลังจาก
 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนทหารบกกรุงปารีสเพียงยี่สิบวัน นโป-
 เลียนก็ได้รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยตรีชั้น ๒ ออกไป
 ประจำกรมทหารลาเฟร์ (La Fère) ซึ่งมีโรงเรียนประจำ
 เหล่าของนายทหารชั้นใหญ่ตั้งรวมอยู่ด้วย

บทที่ ๓

การประจํากรมครั้งแรก

นักเรียนหลายคนในใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน
ทหารบกแล้ว จะต้องมาประจํากรมทหารลาเฟร์ตันคร
วาลังซ์ (Valence) เพื่อศึกษาวิชาเฉพาะเหล่าของตน ใน
ตำแหน่งนักเรียนทำการนายร้อย หักทำหน้าที่พลทหารและ
นายสิบ และหลังจากประจํากรมแล้ว ๓ เดือน จึงจะได้
รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยตรี

วิชาที่สอนภายในโรงเรียนประจำเหล่านี้ เป็นทพใจ
ของนโปเลียนอย่างยิ่ง ทั้งนี้ใช้เพราะนิสัยรักการทหาร
เท่านั้น แต่เพราะเป็นวิชาของเหล่าทหารที่นโปเลียนชอบ
ม. คอปป์ เดอ เบอรัค อาจารย์สอนวิชาคำนวณได้
ประสาทความรู้ให้อย่างสนใจ และ ม. เซรุซีเยร์ อาจารย์

การประจํากรมครั้งแรก

๓๑

ความสุขในชนบทแห่งชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความสุข
เปลี่ยนไปเพราะเหตุนี้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข
ถึงวัยอันสมควร ”

นโปเลียนได้ปฏิญาณตนไว้ว่าจะดำเนินชีวิตในความ
สันโดษให้มากที่สุด พยายามปลีกตัวจากเพื่อนฝูงที่ครอง
ชีวิตอยู่ด้วยความสนุกสนาน ครึ่งหนึ่งมาตามไกลของบิเอร์
เคยแนะนำให้นโปเลียนหาความสนุกหย่อนใจเสียบ้าง แต่
นโปเลียนกลับตอบว่า “ มารดาของผมนั้นกระตือรือร้นอยู่แล้ว
ผมไม่ควรไปเพิ่มชนอกด้วยการใช้จ่ายของผม โดยเฉพาะ
เมื่อเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ เพราะความเขลาของ
เพื่อนฝูง ”

เงินเดือน ๘๐๐ ฟรังก์ กยศเงินค่าที่พัก ๑๒๐
ฟรังก์คชยนั้น ทำให้นโปเลียนครองชีวิตอยู่ด้วยความยาก
ลำบาก การใช้จ่ายต้องเป็นไปอย่างระมัดระวังตลอดเวลา

ปฐมวัยของนโปเลียน

ความกังวลในเรื่องนี้จะหมดไปโตก็ชั่วพริบตา ขณะ
 นโปเลียนถูกการฝึกอยู่ในสนามยิงปืนในเวลาเช้าเท่านั้น เมื่อ
 กลับจากสนามฝึก แทนที่จะไปรับประทานอาหารกลางวัน
 อย่างสันถวสันนพร้อมกบเพื่อนฝูง นโปเลียนมักจะไปหา
 อาหารรับประทานเอง ๆ ที่ร้านขายขนมปังกรือชอล ชอ
 แชนด์วิชถูก ๆ รับประทาน ๒ ชิ้น คมน์าแก้วหนึ่ง เสร็จ
 แล้วโดยมิได้พูดว่าอะไร โยนเงินให้ ๒ ชู แล้วกลับ
 ทัก

นโปเลียนเข้าห้องเล็ก ๆ ของมาเดอมัวแซลลียอยู่ทุก
 วัน ๑ มุมถนนกรังตรอกบถนนกรวซงต์ ทำงานอย่าง
 หามรุ่งหามค่ำ ตรงข้ามกับที่พักมีร้านขายหนังสือตั้งอยู่
 หนังสือให้เขาหนังสือด้วย ร้านนี้ไต่ยงประโยชน์ให้แก่
 นโปเลียนมาก เพราะได้อาศัยเข้าหนังสือเป็นการท่นราย
 ง่าย นโปเลียนชอบหนังสือมาก ฉะนั้นข้างพักอยากได้เป็น

การประจํากรมครั้งแรก

๓๓

กรรมสิทธิ์ แทะหนังสือทอยากไต่เน่ ยางควรวัดของรื้อไว้หลาย
อาทิตย์กว่าจะซื้อได้ เพราะต้องเจียดเอามาจากเงินค่าอาหาร
และค่าเครื่องแต่งกาย

นโปเลียน รัชประธาน อาหารเย็น ทราวน ชาย อาหาร
“ ครัวลับของ ” รัชประธานอย่างมียศสิทธิ์ เมื่อเสร็จจาก
การรัชประธานแล้วกลับทพทนต์ ไม่เอาอรรถกษเพือนฝูง
ที่คงสนุกสนานเฮฮากันต่อไป เมื่อถึงทพทนต์งมอยู่กับ
หนังสือจนดึกคืน การดำรงชีวิตในสภาพเช่นนี้ไม่ปรากฏว่า
ทำให้นโปเลียนรู้สึกเป็นทุกข์เข็ญอะไร ครั้งแรกที่
นโปเลียนหัดทำหน้าที่เป็นผบงคบกองร้อย พร้อมด้วย ทหาร
จำนวน ๖๖ คน ปรากฏว่านโปเลียนมีความปลื้มยศ
เหมือนคนมีโชคพบกับผู้หญิงสวยที่เคี้ยว เพราะอาชีพทหาร
เป็นทชชมนของนโปเลียนอย่างไม่มีเสื่อมคลาย นโปเลียน
พยายาม ผูกพันตน ให้ก้าว หน้า อยู่เสมอ ในวิทยาการ ทหาร
เวลาส่วนมากหมดไปกับการอ่านตำรับตำรา นโปเลียน

ปฐมวัยของนโปเลียน

อ่านหนังสือดีมาก แต่การอ่านหนังสือของนโปเลียนเป็น
การอ่านอย่างช้า ๆ กล่าวคืออ่านอย่างใช้ความคิดพิจารณา
เหตุผล แสดงความเห็น และบันทึกข้อความที่สำคัญไว้

ความขวนขวายในการศึกษา หาความรู้อย่างขะมัก
เขม่นเกินควรนี้ เคยทำให้นโปเลียนมีจิตใจฟุ้งซ่าน ถึง
กับรู้สึกเบื่อในความเป็นอยู่ หมกอาลัยในวัยที่ รู้สึกตัวว่า
เป็นนายทหารชั้นต่ำ ๆ ที่ไร้ผลประโยชน์ และไม่มีหวังจะเป็น
ใหญ่เป็นโตได้ แทนที่จะเป็นความฟุ้งซ่านชั่วขณะเท่านั้น
ตามธรรมดาความนึกคิดไตร่ตรองของนโปเลียนได้นำไปสู่
ความหวังที่ใหญ่ยิ่งเสมอ แม้ว่านโปเลียนจะมองไม่เห็นลู่
ทางอันสุดโต่ง ในอาชีพทหารของตนในประเทศฝรั่งเศส
นโปเลียน ก็มี ความ หวังอยู่ อย่างหนึ่ง เป็นความหวังที่
วนเวียนอยู่ในกระแสความคึกคักมานานแล้ว ความหวังนี้
คือ การก้าวกระโดดขึ้นเป็นชาติภูมิให้พ้นจากแอ่งของฝรั่งเศส

การประจํากรมครั้งแรก

๓๕

ผู้รับข้อเกาะนั้นมาจากอิตาลี แต่ระหว่างที่ยังรอโอกาสอยู่นั้น จึงได้พยายามแสวงหาความรู้ไว้มาก สำหรับจะได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ภายหลังการประจํากรมยี่สิบนครวาเล็นซ์ (Valence)

๑๐ เดือน นั้นไปเล่นไค้ขออนุญาตลาพักราชการชั่วคราว เพื่อไปเยี่ยมบิดา ซึ่งทางการก็ได้อนุมัติให้ ฉะนั้นในวัน

๑๕ กันยายน ค.ศ. ๑๗๘๖ นั้นไปเล่นนักไค้กลับมาเยี่ยมบิดาเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่นั้นไค้จากไปแปดปี

นั้นไปเล่นรูสึกเต็มไปด้วยความขี้ตายนิด และแสดงให้เห็น

อารมณ์ที่เบิกบานจนเป็นที่แปลกใจแก่บรรดาพี่น้อง เหตุที่

ให้นั้นไปเล่นนั้นมีความยินดีมากถึงเพียงนี้ มิใช่เพราะได้พบ

ปะก๊บบิดาพี่น้องเท่านั้น แต่เป็นเพราะได้กลับมาเห็นยศภูมิ

ซึ่งนั้นไปเล่นนรัก และมีความใฝ่ฝันจะกู้ให้พ้นจากความกดขี่

ของต่างประเทศ

ปฐมวัยของนโปเลียน

นโปเลียนได้มาอยู่ในระหว่างวงศ์ญาติเป็นเวลานาน
เมื่อครบกำหนดวันลาพักราชการครั้งแรกแล้ว นโปเลียน
ยังได้ขออนุญาตลาต่อไปอีกจนกระทั่งวันที่ ๑๕ มิถุนายน
ค.ศ. ๑๗๘๘ จึงได้กลับไปประจำกรมเดิม ซึ่งได้ย้าย
จาก นคร วาลังซ์ (Valence) ไป ตั้ง อยู่ ที่นคร อ็อกซอน
(Auxonne)

บทที่ ๔

ชีวิตทนครออกซอน

นโปเลียน คงเป็น นายร้อยตรีชั้น ๒ อยู่ตามเดิม
การดำเนินชีวิตทนครออกซอน ก็คงไม่ต่างกับทนครวาลังซ์
เพราะนโปเลียนยังคงอาศัยเงินเคอนเททำเดิมเป็นเครื่องยังชีพ
ในชั้นต้น นโปเลียนได้ไปขอหีบศพแคบ ๆ อยู่ภายในกรม
ทหารเพื่อเป็นการทูลเกล้าฯ และแล้วการดำเนินชีวิตอย่าง
มอริสก็เริ่มต่อไปใหม่

นโปเลียนได้ทำงานอย่างขะมักเขม้นในหน้าที่ดังกล่าว
ทนครวาลังซ์ เพื่อให้คุ้มกับเวลาที่เสียไปในการลาพัก
นอกจากข้าพเจ้าคนให้เป็นทหารทมนวนย ตรงต่อหน้าที่และ
อุปถัมภ์ด้วยความอดกลั้นแล้ว นโปเลียนยังได้เอาใจใส่ศึกษา
ทางเทคนิคของปืนใหญ่อย่างลึกซึ้งอีกด้วย นอกจากตำรา

ปฐมวัยของนโปเลียน

เทคนิค นโปเลียนยังอ่านตำราอื่น ๆ เกือบกับการเมืองและ
 การเศรษฐกิจ หนังสือประวัติศาสตร์และหนังสือบันทึก
 เรื่องการเดินทางต่าง ๆ ชั่วในเวลาไม่กี่เดือน นโปเลียน
 อ่านหนังสือได้ถึง ๓๐ เล่ม ทุก ๆ เล่มอ่านอย่างละเอียด
 อ่านแล้ววิจารณ์และจดบันทึก หนังสือเหล่านี้ย่อมเข้ามาข้าง
 เข้ามาข้าง ซอมาเองบ้าง แต่การซอหนังสือของนโปเลียน
 นั้น กว่าที่จะซอได้แต่ละเล่มก็แสนจะยุ่ง เพราะต้องขกขอม
 มากทีเดียว เคยรับประทานขนมปังเปล่า ๆ เป็นอาหาร
 กลางวัน

แทบกล่าวได้ทีเดียวว่าทรงแทบ ค.ศ. ๑๗๘๗-
 ๑๗๘๙ นโปเลียนได้อ่านหนังสือเรื่องสำคัญ ๆ เกือบหมด
 ทุกเล่ม หนังสือของรูสโซ (Rousseau) เป็นหนังสือที่
 นโปเลียนชอบมากและอ่านทบทวนได้บ่อย ๆ การอ่านหนังสือ
 ประวัติศาสตร์ของนโปเลียนมิใช่เป็นการอ่านเพื่อเรื่องราว
 เท่านั้น แต่เป็นการอ่านเพื่อหาเหตุผล นโปเลียนคิดว่า
 มนุษย์ในสมัยไหน ๆ ก็คงเป็นมนุษย์อย่างเดียวกันนั่นเอง

ชีวิตทนายออกซอน

๓๕

หนังสือประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประเทศแอตส์เรีย เปอรเซีย
อียิปต์ กรีก คาร์เธจ โรมัน อาหรับ ฝรั่งเศส อังกฤษ
นไปเลียนอ่านหมดทั้งสิ้น แม้เวลาอ่านหนังสือบทละคร
คลาสสิกของราชนั หรือคอเรนย์ นไปเลียนก็มองไปใน
แง่การเมือง วันหนึ่งนไปเลียนถูกขัง เนื่องจากความ
บกพร่องของผู้โตบังคับบัญชาคนหนึ่งเป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง
ในห้องขังนไปเลียนพบหนังสือเล่มหนึ่งตั้งอยู่บนพื้น มีผู้
จับเกรอะกรัง เป็นหนังสือประมวลกฎหมายโรมัน แต่งโดย
จัสติเนียน (Justinian) นไปเลียนหยิบขึ้นอ่านตั้งแต่ต้นจน
จบ เพราะไม่มีอะไรทำ ครั้น ๑๕ ปีต่อมา นไปเลียนได้
ดำรงหนังสือเล่มนี้ ในที่ประชุม กรรมการร่างประมวล
กฎหมายแพ่ง โดยบอกหน้าหนังสือได้อย่างถูกต้อง ทั้ง ๆ
ที่หลังจากนั้นนไปเลียนไม่เคยหยิบหนังสือเล่มนั้นขึ้นมาอ่าน
อีกเลย การอ่านหนังสือโดยวิธีจดบันทึกไว้ และประกอบ
กับความทรงจำที่เลิศ ทำให้นไปเลียนจำทุกสิ่งทุกอย่างได้

ปฐมวัยของนโปเลียน

ในปี ค.ศ. ๑๗๘๘ นายร้อยตรีหนุ่มนโปเลียน
มีอายุเพียง ๒๐ ขวบเท่านั้น และสิ่งที่แปลกก็คือ เป็นผู้ที่
เอาใจใส่ในกิจการของบ้านเมืองมาก ระหว่างที่ความวุ่นวาย
เริ่มจะปกคลุมชนทั่วไปทั้งในปารีส และจังหวัดอื่นเมื่อเดือน
แรก ๆ ของปี ค.ศ. ๑๗๘๘ นโปเลียนได้มีความคิด
เห็นว่ารัฐแห่งสาธารณชนาธิปไตย ควรจะมีความมั่นคง
และเป็นที่ยอมรับมากกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานั้น ความคิดของ
นโปเลียนดำเนินไปในทางที่มีใช้ในการทำลาย มีข้อพิสูจน์
มากมายที่แสดงให้เห็นว่านโปเลียนมีความเคารพในระเบียบ
ของสิ่งที่เป็นอย่างยิ่ง เช่นครั้งหนึ่งในปี ค.ศ. ๑๗๘๘ บรรดา
นายทหารหนุ่ม ๆ ใน กรม ออกซอน ได้ดำรงสมาคมชน
สมาคมหนึ่ง มีวัตถุประสงค์จะประสานความสัมพันธ์แห่ง
มิตรภาพให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นโปเลียนได้รับมอบหน้าที่ให้
ร่างข้อบังคับของสมาคมในฐานะที่สมควรเชื่อว่าเป็นนักเขียน
ข้อความที่นโปเลียนได้ร่างขึ้น มีสำนวนโวหารราวกับเป็น
กฎหมายของรัฐบาล จนใคร ๆ พากันหัวเราะอย่างขบขัน

ใหญ่เมื่อไคฟง แค้นไปเลียนจะเข้าใจเหตุผลแห่งการ
หิวแระทงนกหาไม้ นไปเลียนมันสยท่าอะไรเย็นทำอย่าง
จริงจังเสมอ และไคหียยกคำพูดของนักประพันธ์ที่ชอบ
มาประกอบเหตุผลด้วยเสมอ จนพวกเพื่อน ๆ พวกกันเห็นว่า
นไปเลียนเป็นคน “อวดภูมิ”

การอ่านหนังสือ และการฝึกฝน คนเซงซองนไปเลียน
ไคทำให้ นไปเลียน มีความ เลื่อมใส ในการ ปกครอง แบบ
ประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลังจากปี ค.ศ. ๑๗๘๙ ซึ่งเป็น
ปีที่เกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสครั้งใหญ่^๑ นไปเลียนมีความ
เห็นรวมกับรูสโซว่า มนุษย์ตกมา อาจมีฐานะแตก
ต่างกันไคแต่ในส่วนสิทธิแล้วย่อมเสมอกันทุกคน นไปเลียน
ต้องการให้รัฐบาลจักรเยียบการปกครองและระเบียบชุมชน
ให้ดีขึ้น และให้มีความเสมอภาคที่ หนึ่งกัน แต่ในการ

1. ปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศส (The French Revolution 1789) คือ
การล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แล้วตั้งระบอบสาธารณรัฐ
หรือบางทีก็เรียกระบอบมหาชนรัฐขึ้นแทน

ปรียปรุทงนไม่จำต้องไค่นอำนาจ-เพราะจะเป็นเหตุให้เกิด
การจลาจลซึ่งนโปเลียนซึ่งชังมาก

ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๗๘๘ ความ
วุ่นวายโตเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก กล่าวคือโตมฝูงชนกลุ่มรวม
ทำร้ายพ่อค้าสองคนจนถึงแก่ความตาย โดยถูกหาว่าทำ
การฉกฉวยจากท้องถนน เนื่องจากเหตุนี้กรมทหารออกชอน
ต้องส่งทหารไประงับเหตุถึงสามกองร้อย มีนายร้อยตรี
โยนาปารกเป็นผบชกของกองหนึ่ง แต่เผอิญเหตุร้ายมี
โตลุกลามมากมาย จึงไม่ถึงกับต้องใช้กำลังเข้าปราบปราม
ต่อมาในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ความวุ่นวายโตเกิดขึ้นนอก
คราวนพวกกกรรมกรและพวกชาวนาเข้าตซึ่งปล้นสดมภ์บ้าน
คนมั่งมี และสำนักงานของรัฐบาล แต่กองทหารโตปราบ
ปรามให้สงบเรียบร้อยโตเพียงชั่วเวลาวันเดียว ต่อมาไม่
กี่วัน ความวุ่นวายโตลุกลามไปถึงกรมกองทหาร แต่ด้วย
ความระแวงกันในครั้งนั้น ผบชกกรมทหารต่าง ๆ กลั
บไล่เกลี้ยทหารที่ก่อการกำเริบ แทนที่จะสั่งยิงเขา

นโปเลียนได้มองเหตุการณ์ร้ายเหล่านี้ด้วยความสลดใจ
ด้วยความหน่ายแค้น และค่อนข้างแปลกใจ เหตุการณ์
เหล่านี้เป็นเครื่องล่อ ถึงความล้มเหลวแห่งราชบัลลังก์ และ
ความสงบเรียบร้อย แต่ตนไปเล่นกับความยินดีอย่างหนึ่ง
ที่บรรดาเอกสิทธิ์ต่าง ๆ สำหรับผู้ตระกูลสูงของหมดลง
ในวันที่ ๔ สิงหาคม ตามกฎหมายเดิม ปี ค.ศ. ๑๗๘๐
ชนสามัญจะเป็นนายทหารได้ยาก ส่วนพวกที่พอมตระกูล
อย่างนั้น ถึงแม้จะเป็นนายทหารได้ ก็ยากที่จะเป็นใหญ่
เป็นโต กล่าวอย่างย่อ ๆ ก็คืออาชีพทหารเป็นโอกาสโดย
เฉพาะของพวกผู้ตระกูลเก่าแก่เท่านั้น นโปเลียนจึงอาศัย
ในเจ้าพวกผู้ตระกูลปานกลาง

หลังจากที่โตเล็กเอกสิทธิ์ต่าง ๆ แล้ว นโปเลียน
เคยพบกับนายพันตรี ลาซาลแซร์ ผู้ซึ่งเข่นผู้บังคับบัญชา
คนหนึ่งว่า “การปฏิวัติเป็นโอกาสอันดีสำหรับทหารที่มี
ปัญญาและความกล้าหาญ” การปฏิวัติเป็นสิ่งที่ตรงกับ
ความคิดของนโปเลียนอยู่แล้ว เพราะนโปเลียนมี

ความเลื่อมใสในแนวความคิดของรุสโซอยู่มาก แต่แม่
 กระนั้น ทารุณกรรมต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นสิ่งทนไปเลียน
 เกลียคซึ่งอยู่มากในฐานที่เป็นบุคคลซึ่งชอบความมีระเบียบ
 นโปเลียนไม่เคยมีความคิด แม่แต่ละขณะเดียวที่จะเป็น
 หวังหน้าอาหารก่อความวุ่นวาย นโปเลียนเคยกล่าวใน
 ภายหลังว่า ถ้าหากได้รับคำสั่งให้ยิงฝูงชนที่ก่อกวนการกำเริบ
 แล้ว ก็จะไม่ปฏิบัติอย่างปราศจากความลังเลใจทีเดียว

ระหว่าง ที่เกิด ความ วุ่นวาย อยู่ใน ประเทศ ฝรั่งเศส
 นโปเลียนทราบดีว่า เกาะคอร์ซิกากำลังจะไหวตัวอยู่
 เหมือนกัน เพราะเกรงกันว่ากฎหมายของสภาแห่งชาติ
 (Assemblée Nationale) ที่ลงมติใหม่ จะไม่ผลมาจ
 เพราะความโง่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองฝรั่งเศสชาวเกาะ
 คอร์ซิกาต้องการให้ปฏิบัติตามกฎหมายใหม่ ซึ่งให้ความ
 เสริมภาค ต้องการความเป็นเอกราช และต้องการให้เปาล
 ฌีเยนประมุขเดิมพ้นจากการเนรเทศ

ครั้งนั้น นโปเลียนมีความเห็นว่า การปฏิวัติของ
ฝรั่งเศสย่อมมีผลเป็นการให้ความอิสระแก่ฝรั่งเศสต่างๆ กับ
เกาะคอรัลิกา เมื่อรัฐสภาให้โอกาสการแสดงความคิดเห็น
แก่ผู้ถูกกักขังในฝรั่งเศสแล้ว เกาะคอรัลิกาก็ควรจะไ้
รับประโยชน์ด้วยเช่นเดียวกัน แต่ในการนี้ชาวเกาะคอรัลิกา
จะต้องตระหนักในสิทธิของตน และบังคับให้เจ้าหน้าที่
ปกครองเกาะ ปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกใหม่ สำหรับเรื่อง
นี้ยังขาดผู้นำอยู่ เพราะเขากลัวจะยอมกลับมายังเกาะต่อเมื่อ
เหตุการณ์เรียบร้อยแล้ว ฉะนั้นควรจะไม่มีใครสักคนหนึ่งเข
ยแผ้วถางทางให้ และนายร้อยตรีหนุ่มโยนาปาร์ตก็ไดคิด
ว่า คนที่กลาวนี้ควรจะเป็นตน เนื่องจากความคึกคักนั้น
นโปเลียนจึงขอลาพักราชการอีกในเดือนกันยายน ค.ศ.
๑๗๘๘ เป็นเวลา ๖ เดือน นโปเลียนมีความตั้งใจ
อย่างเด็ดเดี่ยวที่จะไปดำเนินงานในเกาะคอรัลิกาเพื่อให้เพื่อน
ร่วมชาติได้รับประโยชน์จากการปฏิวัติด้วย

เมื่อได้รับอนุญาตให้ลาพักราชการไปแล้ว นโปเลียน
ก็เดินทางออกจากฝรั่งเศสในปลายเดือนกันยายน ๑๗๙๖
ในเวลานั้นนโปเลียนยังจะมองไม่เห็นอนาคตของตนได้ถนัด
คอรัสีกากำลังไหวหว ฝรั่งเศสกำลังจะเริ่มจลาจล แต่ทาง
ไหนจะนำนายทหารชั้นผู้น้อยซึ่งมีอายุเพียง ๒๐ ปีไปสู่
ความเป็นใหญ่

บทที่ ๕

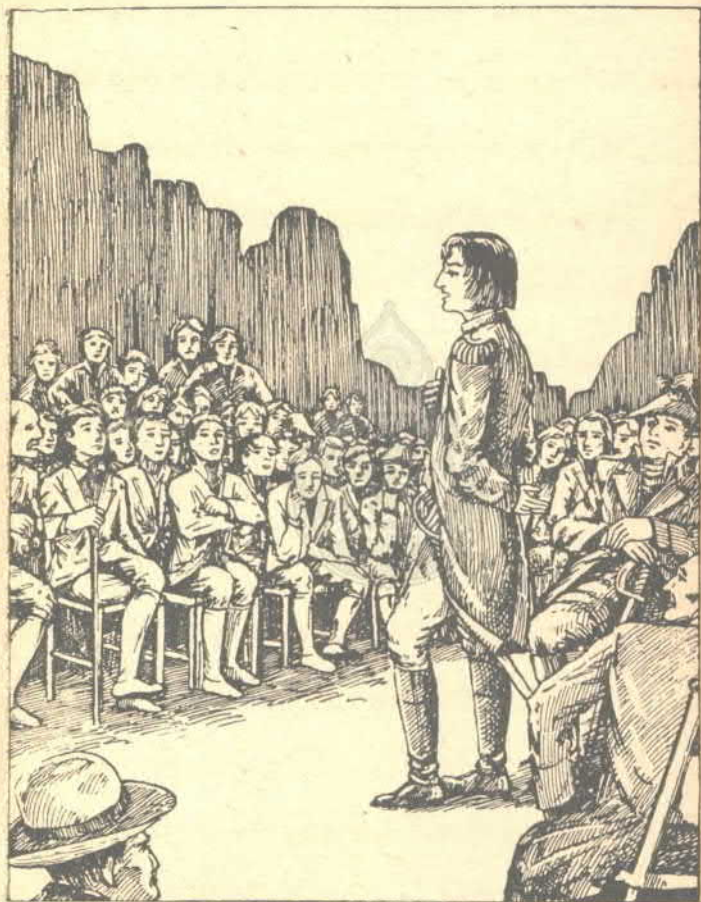
ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน

ในการเดินทางมาถึง เกาะคอร์ซิกา ในปลายเดือน
กันยายนคราวนี้ นโปเลียนได้พบกับโจเซฟชาย ซึ่งได้
สำเร็จการศึกษาจากปารีสแล้ว โจเซฟทำเนิอาชีพเป็น
ทนายความเจริญรอยตามบิดา และมันสยเหมือนกับบิดาอยู่
มาก กล่าวคือ มีความสุภาพและความทะเยอทะยาน แต่
มีใจคอไม่หนักแน่น ทำการสิ่งใดมักขัดใจ ภูมิใจในความ
เป็นพี่ใหญ่ แต่ก็ไม่เห็นทพงแก่มารดาได้ เพราะมีแต่
ความลึกลับ

โจเซฟได้บรรยายเหตุการณ์ในคอร์ซิกาให้นโปเลียน
ทราบโดยละเอียด การปฏิวัติในฝรั่งเศสหาได้มีผลมาสู่
เกาะคอร์ซิกา แต่อย่างใด ไม่ เจ้าหน้าทัฝ่ายปกครองได้

ปกติทักทายกันที่ออกใหม่มิให้ชาวเกาะรู้ นโปเลียนรู้สึก
 เศียดแค้นการกระทำทางนี้เป็นอันมาก และได้คิดหาหนทาง
 จะช่วยให้คอรัลลีการอดพ้นจากเงาของระบอบเก่า ในวันที่
 ๓๑ ตุลาคม นโปเลียนและโจเซฟได้วิ่งเต้นชักชวน
 บรรดา "ผู้รักชาติ" ให้มาประชุมกันที่โบสถ์ซังฟรัง-
 แสโกแห่งนครอาซัคส์ไอ ในการประชุมคราวนั้น นโป-
 เลียนได้เสนอให้ร่วมกันลงนามในคำร้องทุกข์ซึ่งจะจัดส่งไป
 เสนอแก่รัฐบาล เพื่อขอให้เกาะคอรัลลีตาเป็นอิสระดังเดิม
 ในคำร้องฉบับนี้ได้เขียน น. ขาแรง ผู้สำเร็จราชการ
 เกาะคอรัลลีตาอย่างรุนแรง และหาว่าเป็นปรปักษ์ต่อฝ่าย
 ปฏิวัติ นโปเลียนได้เดินทางไปนครบาสติอาในวันที่ ๒
 พฤศจิกายน และได้เตรียมการให้ชาวเมืองลุกฮือขึ้นเพื่อ
 คัดค้านการกระทำของ น. ขาแรง แต่ในการนี้ นโปเลียน
 มิได้ทำการอย่างออกหน้า เพราะหน้าที่ทหารยังบังคับอยู่

1. บาสติอา (Bastia) เป็นเมืองท่าอยู่ตอนเหนือของเกาะคอรัลลีตา

นโปเลียนประชุมชาวเกาะคอร์ซิกาผู้รักชาติ

การ ก่อ ความ รุนแรง ไ้เกิดขึ้นในวันที่ ๕ พฤศจิกายน
 ผู้สำเร็จราชการเกาะคอรัสกา ไ้เรียก ให้ทหาร เข้าปราบ-
 ปรามและไ้ เกิด คอรักัน ชนอย่าง รุนแรงระหว่างทหารกับ
 ราษฎร แต่แล้วในที่สุดทางการก็จำต้อง ทำความ ประนี
 ประนอม เหตุการณ์ในครั้งนั้นไ้ก่อความครึกโครมไปถึง
 ปารีส และไ้เป็นเครื่องสนับสนุนคำร้องที่ส่งไปจากนคร
 อาซซลีโฮ สองสาม สัปดาห์ ต่อมา รัฐสภา ฝรั่งเศสไ้
 พิจารณาคำร้องฉบับนี้ และไ้ลงมติให้เกาะคอรัสกาไ้รับ
 สิทธิเช่นเดียวกับจังหวัดหนึ่งของฝรั่งเศสทุกประการบรรดา
 ชาวเกาะคอรัสกาซึ่งต้องถูกเนรเทศพร้อมกับเปาลี ก็ไ้ได้รับ
 อนุญาตให้กลับประเทศของตนไ้

ความสำเร็จของนโปเลียนในคราวนี้ไ้ทำให้มีผู้รัก
 นโปเลียนมากขึ้น แต่ก็เป็นเหตุเกลียดชังของข้าราชการชั้น
 สูง เพราะนโปเลียนดำเนินการเร่งรัดให้ทางการปฏิบัติตาม
 กฎฎีกาใหม่ของรัฐสภามีไ้ขาด ตลอดฤดูหนาวและฤดู

ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน ๕๑

ไปไม่ผลิบ ค.ศ. ๑๗๙๐ นโปเลียนได้ทำงานอย่าง
ขะมักเขม้น และได้ขอลาพักจากราชการต่ออีก ๓ เดือน
โดยอ้างว่าเพื่อกษัตริย์ อย่างไรก็ตาม ความอุตสาหะ
พยายามในการก่อร่างสร้างตัวของ นโปเลียน ในเกาะคอร์-
สิกา มิได้เป็นผลสำเร็จจน สมกับที่ใดตั้งความมุ่งหมายไว้
การกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อเกาะคอร์สิกา มิได้เป็นพอใจ
ของเปาโลซึ่งเป็นผู้ที่ นโปเลียนเคยมอบความหวัง ทั้งหมดไว้
เปาโลผูกใจเจ็บบิดาของนโปเลียนที่หาว่าตนเอาใจออกห่างไป
เป็นมิตรกับฝรั่งเศส เนื่องจากเหตุนี้เปาโลจึงไม่ไว้วางใจในตัว
นโปเลียน เรืองนนวนความสำคัญอยู่มาก ความจริง
ถ้าหากเปาโลรับนโปเลียนไว้เป็นผู้ร่วมงานด้วย ชีวิตของ
นโปเลียนก็จะต่างเปลี่ยนทิศทางไปโดยสิ้นเชิง

หลังจาก ครบกำหนด วันลา พักราชการครั้งสุดท้าย
นโปเลียนได้เดินทางกลับประเทศฝรั่งเศส โดยเห็นว่าจะอยู่

ต่อไปก็คงไม่ได้ประโยชน์อันใด เพราะตนได้กลายเป็นศัตรู
กับเปาลังโต ถูกเลือกขึ้นเป็น ประมุขฝ่ายบริหาร ของเกาะ
คอรัสกาเสียแล้ว แต่อย่างไรก็ดี นโปเลียนมิได้ล้มความ
คิดที่จะเป็นผู้นำของเกาะคอรัสกาในวันข้างหน้า การจาก
ไปคราวนี้คงจะเห็นว่ายังไม่ถึงโอกาสของตน

นโปเลียน ได้กลับมา ประจำกรมทหาร ลาแฟร์ต่อไป
ตามเดิมในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ในการกลับประเทศ
ฝรั่งเศสคราวนี้ นโปเลียนพาหุยนต์น้องชายอายุ ๑๓ ปี
มาด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้แย่งเบาะม้าของมารดาลง เมื่อเลิก
งานแล้ว นโปเลียนก็สอนวิชาความรู้ให้แก่น้องชาย การ
ดำเนินชีวิตของนโปเลียนในครั้งนี้อาจยากยิ่งกว่าเดิม
เพราะจะต้องอุปการะน้องชายที่พามาอยู่ด้วย เงินเดือนก็คง
ได้รบเท่าเดิม นโปเลียนได้เช่าห้องเล็ก ๆ สองห้องอยู่ใน
บ้านแห่งหนึ่งสำหรับตนกับน้องชาย การใช้จ่ายต้องเป็น
ไปอย่างกระหน่ำกระแหม่ที่สุด กว่าจะชอหน่งสอทยาก

ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน

๕๓

ไต่เต้าละเล่นก็ทองเกีย เล็กผสม น้อยไวเป็นเวลา แรมเดือน
อาหารการกินก็เข้าไปอย่างผัดเคืองมักจะกินแต่นากับขนมปัง
ต้องห่างเหินกับการสมาคมเพื่อประหยัดรายจ่าย แต่แก้ตัว
ไต่เต้าของก็แล้งสอนน้องชาย การดำเนินชีวิตของนาย
ทหารหนุ่มผอมอายุเพียง ๒๓ ปี นโปเลียนที่ ๑ มาก
หลังจากที่ไต่เต้ากร่ำกรำงานมาทางวันแล้วจึงจะต้องกลับมา
ดูการราชการเพื่อสอนน้องชายอีก เมื่อน้องชายเข้านอน
แล้ว นโปเลียนก็ไปเล่นกับคนและประเสียดวิชาด้วยตนเอง
และแม้กระนั้นนโปเลียนก็ยังมีความอ่านและขีดเขียนหนังสือ
อยู่เสมอ นโปเลียนปกปักรักษาความลำบากและความยากจนมิ
ให้ใครล่วงรู้ไต่เต้าเป็นอย่างที่

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๗๙๑ บ้านของนโปเลียน
ไต่เต้ากระเถิบขึ้นเล็กน้อยโดยไต่เต้าเล่นนัยๆเป็นนายร้อยตรีชน
๑ และไต่เต้าเงินเดือนเพิ่มขึ้นจาก ๙๓ ฟรังก์เป็น ๑๐๐ ฟรังก์
เนื่องจากการเล่นนัยๆครั้งนั้น นโปเลียนต้องย้ายจากกรมทหาร

ลาแพร่ ไป ประจำกรม ทหารบนใหญ่ที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่ทนคร
วาลิงซ์

ณ ที่น นโปเลียนได้กลับมาพบกับมิตรสหายเดิมอีก
คหครอบครัวของมาตามโกลองบ์เฮร์และมาตามแซ็งต์-แซร์
แม็ง นโปเลียนได้เช่าห้องเล็ก ๆ ของมาเดอมัวแซลยอยู่
ตามเดิม พอมาถึงนครวาลิงซ์ได้ไม่นาน นโปเลียนก็ได้
ข่าวว่าพระเจ้าแผ่นดินเสด็จหนีและต่อมาทรงถูกจับที่วาลเรนส์
ชาวันทาให้นโปเลียนมีความทนทนมาก และนโปเลียนได้
เผาสงเกตการณ์ต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจดี

นโปเลียนประจำอยู่ที่ กรมทหาร โหม่น ประมาณเจ็ด
เดือนก็คิดจะลาพักราชการเพอลกลับไปยังประเทศคอร์สิกาออก
สภาร่างรัฐธรรมนูญ (L'Assemblée Constituante) จะหมด
หน้าที่ลงในเดือนกันยายน ต่อจากนั้นจะไ้มีการเลือกผู้แทน
เข้านั่งในสภานิติบัญญัติ (L'Assemblée Législative) ตาม
ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นโปเลียนมีความประสงค์

ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน

๕๕

จะให้โจเซฟได้รับเลือกด้วยผู้หนึ่ง แต่โดยที่เกรงว่าโจเซฟ
จะทำการไม่เป็นผลสำเร็จเพราะมีความลังเล ประจักษ์อยู่
นโปเลียนจึงอยากจะไปจัดการวังเคนให้ นโปเลียนยังไม่
หมดหวังที่จะไปเจรจา กับ เปอลีง อาจจะเปลี่ยนใจ มา ใช้
“บุตรของชาร์ลส์โยนาปาร์ก” ในเมื่อทราบความจริงดังนี้
นโปเลียนแน่ใจว่า ถ้าปราศจากการสนับสนุนของเปอลีง
แล้ว โจเซฟคงจะไม่ได้รับเลือกเป็นผู้แทน นโปเลียนเชื่อ
ในความสามารถของตนว่า จะชักนำประมุขผู้เฒ่าของเกาะ
คอร์สิกาให้มีใจโอนอ่อนลงมาได้

นโปเลียนได้ขอลาพักราชการ ๒ เดือน แต่ผู้บังคับ
การกรมได้อนุญาตให้ลาเพียง ๓ เดือนเท่านั้น เพราะ
เหตุการณ์ภายในประเทศฝรั่งเศสทำให้เป็นที่เกรงว่าจะเกิด
สงครามกับประเทศใกล้เคียงอยู่ นโปเลียนได้เดินทางไป
ถึงเกาะคอร์สิกาในวันที่ ๑๐ กันยายน ค.ศ. ๑๗๙๑
แต่นโปเลียน กลับได้รับ ความผิดหวัง เพราะไป ถึง ชั่ว ไป

ตำแหน่งผู้แทนของเกาะคอร์ซิกาให้แก่ปอลโซและเปราลติซึ่ง
เป็นคนของเปาลี นโปเลียนได้ลงความเห็นว่ายายของตน
ไร้ความสามารถ แต่อย่างไรก็ดีโจเซฟยังได้รับเลือกเป็น
สมาชิกของสภาจังหวัด

นโปเลียน มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเป็นผู้
บังคับบัญชาทหารในนครอาชชีโอ เฉลียวในเวลานั้น
รอสซี (Rossi) ผู้บัญชาการทหารแห่งเกาะคอร์ซิกากำลัง
ต้องการหาผู้บังคับกองพันสำหรับกรมทหารอาสาสมัคร ชาว
คอร์ซิกาซึ่งได้ทงชนใหม่ รอสซีเป็นญาติห่าง ๆ ของพวก
ตระกูลโมนาปาร์ต นโปเลียนจึงไปขอสมัคร แต่มีขัญหา
ว่าจะเลื่อนยศให้สูงกว่าเดิม และให้ลาออกจากตำแหน่ง
เดิมได้หรือไม่ รอสซีจึงมีหนังสือถามไปยังกรุงปารีส และ
ได้รับตอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศสว่า
ไม่มีความขัดข้อง แต่ต่อมาไม่กี่เดือนได้มีกฎหมายห้ามมิ

ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน

๕๗

ให้นายทหารประจำการสมัครเข้าทำการในกองอาสาสมัคร
และไทม์คำสั่งเรียกตัวนายทหารให้กลับคืนกรมที่ตนสังกัด
ก่อนวันที่ ๑ เมษายน กฎฎีกาฉบับนี้ ให้ความมกเว้น
เฉพาะนายทหารที่มียศชนนายพันโทในกองทหารอาสาสมัคร
เนื่องด้วยเหตุนี้ นโปเลียนจึงคิดจะให้ตนได้รบเลือกเป็น
นายพันโทแห่งกองพันที่ ๒ ที่นั่น คือกองพันอาซซัโอ-
ทาลลาโน (Ajaccio Tallano) ความจริง ตำแหน่งนี้ผู้
มันหมายไว้ก่อนแล้ว คือกิงซา (Quenza) ซึ่งเป็นเพื่อนคน
หนึ่งของนโปเลียน แต่ในหน่วยกองพันยังมีตำแหน่งนาย
พันโทชั้นสองอยู่อีก กิงซาและนโปเลียนได้ตกลงกันเพื่อ
ดำเนินการให้ไทรบเลือกด้วยกันทั้งสองคน พวกตระกูล
เปราลติซึ่งเป็นปรักษ์กับพวกตระกูลโยนาปาร์ตได้พยายาม
ชักชวน แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ในที่สุดกิงซาก็ไทรบเลือก
เป็นผู้บังคับกองพันพร้อมกับนโปเลียนด้วย เปาลิมีความไม่

พอใจมากในเรื่องนี้ อนึ่งนายพันโทชั้น ๒ ผู้พ่อได้
 รัชเลือกกษัตริย์เป็นหัวหน้าใหญ่และสั่งการ อย่างเด็ด
 ขาดทันที ถึงจะไม่มีความรู้อะไรในกิจการทหาร ฉะนั้น
 จึงเป็นธรรมดา อยู่เองที่นโปเลียน ได้เป็นผู้นำ ในทุก สิ่งทุก
 อย่าง

กำหนดวันลาพักราชการของ นโปเลียน ได้สุดสิ้นลง
 ในเดือนธันวาคม แต่ นโปเลียนก็มีโรคที่จะกลับคืนนคร
 วาลังซ์ ทาง การไต่สวนที่ นโปเลียน ขาดราชการและ
 ละทิ้งหน้าที่ และได้ส่งบรรพบุรุษเข้าแทน ต่อมาโจเซฟ
 ได้แนะนำให้นโปเลียนกลับปารีส เพราะ นโปเลียนได้ก่อ
 เรื่องขึ้นโดยนำกองทหารอาสาสมัครเข้าโจมตีเมืองอาซซึ-
 โอ นโปเลียนได้ออกจากเกาะคอร์ซิกาในต้นเดือนพฤษภาคม
 และไปถึงปารีสในวันที่ ๒๘ นโปเลียนได้เข้าห้องพักอยู่
 ในโฮเต็ลเล็ก ๆ แห่งหนึ่งที่ถนนมายล์ (Mail)

ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน

๕๕

การมาพักอยู่ในปารีสคราวนี้ นโปเลียนได้มาเห็นการปฏิวัติของปารีส โดยใกล้ชิดเป็นครั้งแรก และเหตุการณ์ในครั้งนั้นได้ทรงอยู่ในความรู้สึกของ นโปเลียนเป็นเวลานาน นโปเลียนเมื่อมาถึงปารีสในเวลาที่มีความวุ่นวายกำลังจะพักตัวและได้หยุดขึ้น ต่อมานโปเลียนได้ไปฟังการประชุมของสภา และมีความรู้สึกสลดใจที่ได้เห็นสมาชิกโต้เถียงกันวุ่นวายไม่ได้เรื่องต่งแต่หนึ่งทุ่มจนถึงสนาฬิกา พวกสมาชิกสภาล้วนเป็นผู้ขาดแนวความคิดในทางที่ดี นโปเลียนลงความเห็นว่าเป็นประเทศ ฝรั่งเศส กำลัง ตกอยู่ใน ความ คับขัน ประชาชนกำลังจะกลายเป็นบ้า เพราะถูกนำโดยคนเลว การก่อความวุ่นวายต่าง ๆ ในปารีส ทำให้ นโปเลียน รู้สึกสลดใจอย่างสุดซึ้ง นโปเลียนได้พยายามไม่เอาใจใส่ โดยหันไปหมกมุ่นอยู่กับตำราดาราศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาใหม่ที่ นโปเลียนชอบและเรียนรู้ได้ง่าย เพราะมีความรู้ในทางคำนวณค้อยอยู่แล้ว นโปเลียนได้เขียนจดหมายไปถึงพี่ชาย

ว่าตนกำลังฝึกฝนอยู่กับการศึกษาดาราศาสตร์ ขณะที่ฝนกำลังพิจารณาปัญหาเรื่องการโค่นกษัตริย์

การปฏิวัติในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ได้ฉีกนโปเลียนออกจากตำราดาราศาสตร์หรืออกนัยหนึ่ง จากเรื่องโลกบนมาสู่โลกล่าง เมื่อได้ยินเสียงกรึกโครมบนถนน นโปเลียนได้กระโจนเข้าไปในบ้านของเพื่อนคนหนึ่ง และได้มีองค์การโจมตีพระราชวังด้วย ความฮึกเหิมระคนด้วยความหน่ายแค้น นโปเลียนรู้สึกไม่พอใจอย่างยิ่งที่เห็นราษฎรยิงทหาร และความไม่พอใจได้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณเมื่อได้เห็นกษัตริย์ยอมแพ้อย่างไร้เกียรติ โดยยอมเสด็จดำเนินไปสู่สภาย่างงองหงอย นโปเลียนได้มีจดหมายถึงโจเซฟว่า “ถ้าพระเจ้าหลุยส์เสด็จทรงมาแล้ว ชัยชนะของพระองค์ก็จะไม่หลุดลอยไป”

การขาดราชการของ นโปเลียน เมื่อคราวไปอยู่เกาะคอร์ซิกาครั้งหลังนี้ หากทำให้นโปเลียนต้องออกจากราชการ

ความเคลื่อนไหวของนโปเลียน

๖๑

ไม่ ตรงกันข้าม นโปเลียนกลับได้เล่นยศเป็นนายร้อยเอก เพราะในเวลานั้นจำนวนนายทหารได้ลดน้อยลง เนื่องจาก พวกผู้ทรยศ ซึ่ง เป็น นายทหาร ได้พากัน อพยพหนีไปต่าง ประเทศกันมาก อนึ่งการก่อเรื่องครึกโครมของนโปเลียนที่ เกาะคอร์ซิกาได้สงบกันไป เพราะเปาโลเกรงเรื่องจะอันตรายใน ทางไม่ดีสำหรับเกาะคอร์ซิกา โดยธรรมชาติแล้ว การ ปฏิบัติการของนโปเลียนครั้งนี้ ควรจะต้อนนำเรื่องขึ้นสู่ ศาลทหาร อย่างไรก็ตาม การได้เล่นยศเช่นนี้นายร้อยเอก ยังไม่เป็นการพอเพียง การปฏิวัติในวันที่ ๑๐ ทำให้ นโปเลียนเล็งเห็นลู่ทางที่จะเป็นใหญ่ได้เร็วขึ้น นโปเลียน เคยมียศเป็นนายพันโทอยู่ในเกาะคอร์ซิกา นโปเลียนจึงคิด ที่จะวงเงินให้ไตรยศในชั้นนี้ แต่ครั้นทำไปไม่เป็นผล สำเร็จ นโปเลียนจึงคิดจะกลับไปทำเนียบงานในเกาะคอร์ซิกา อีก แต่นโปเลียนไม่มีความประสงค์จะลาออกจากราชการ ฉะนั้นนโปเลียนจึงหาเหตุผลพากราชการอีก และเหตุที่

นโปเลียนคิดได้ก็คอมาริอานาน้องสาวของ นโปเลียนเพิ่ง
สำเร็จการศึกษาจากคอนแวนต์แซงต์ซัวร์ (Saint-Cyr) และ
จำเป็นต้องเดิน ทาง กลับคอร์สิกา โยนาปาร์ตจึงไปขอ
หนังสือจากอธิการคอนแวนต์เพื่อให้รับรองว่าการเดินทาง
กลับประเทศที่อยู่ไกลเช่นนั้น เป็นการสมควรที่จะมีญาติผู้
หนึ่งเป็นผู้ไปส่ง เมื่อมีเหตุผลเพียงพอเช่นนั้นแล้ว นโปเลียน
ก็เตรียมตัวจะออกเดินทางกลับเกาะคอร์สิกาอีกครั้งหนึ่ง

บทที่ ๒

วิมานคอร์สิกาหลาย

นโปเลียนพร้อมด้วยน้องสาวโตเดินทางมาถึงคอร์สิกาในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ค.ศ. ๑๗๙๒ นโปเลียนก็ยังคงหลงคิดอยู่เสมอว่าเกาะคอร์สิกาเป็นแหล่งเดียวเท่านั้นที่จะนำไปสู่ความเป็นใหญ่ได้ ความคิดอันนั้นพอจะฟังได้ว่าเป็นเวลาก่อน ค.ศ. ๑๗๙๙ เหตุไฉนนโปเลียนจึงมันอยู่ในความคิดเดิม และไม่พยายามเชื่อว่าเปาลีได้มีความระแวงอย่างเต็มที่ และคอย กัดกินพวกตระกูลโบนาปาร์ตอยู่ เรืองนอาจจะเป็นเพราะนโปเลียนหวังที่จะใช้วิธีขบถมากกว่าที่จะหวังในความเห็นใจของเปาลี สำหรับนครอาซคัสโอินโปเลียนยังคงถือว่าตนเป็นนายพันโทชั้น ๒ ของกองพันอาสาสมัครอยู่ อนึ่งเกาะคอร์สิกาอาจจะต้องทำสงครามกับกษัตริย์แคว้นซาร์ดิเนีย (Sardinia) เมื่อเป็นเช่นนั้นไป-

ปฐมวัยของนโปเลียน

เลี่ยนอาจได้รับมอบให้ ทำหน้าที่ สำคัญ มากกว่า ในประเทศ
ฝรั่งเศสในฐานะที่เป็นนายทหารชั้นนายพันโท นโปเลียน
ตั้งใจไว้ว่าจะปฏิบัติภารกิจให้มั่งคั่งเสียงเลื่องลือเพื่อจะได้เลื่อน
ขั้นเป็นนายพลอย่างรวดเร็ว

หลังจากที่มาถึงเกาะคอร์ซิกาได้สามวัน นโปเลียน
ก็กลับเขาหาหนาทของคหบดีผู้ซื่อสัตย์ ทหารที่ซื่อสัตย์ใจดี ไปตาม
เดิม คล้ายกับว่าไม่เคยเจออะไรขึ้น ส่วนนายกอง
คงเป็นนายพันโทชั้น ๑ อยู่ตามเดิมและปล่อยให้ นโปเลียน
ดำเนิน การ ตาม ความพอใจต่อไปอีก การ กลับมาของ
นโปเลียน ทำให้เปาลี เริ่มมีความกังวล เปาลีมีใตมอง
นโปเลียนในฐานะเจ้าหนุ่มที่พุ่งชนเหมือนเมื่อก่อน เปาลี
มั่นใจว่า พวกตระกูลโบนาร์ตเป็นศัตรูทรายกาย ตระกูล
โบนาร์ตตกอยู่ในฐานะแวก ล้อมด้วย อันตรายเพราะเปาลี
กุมอำนาจไว้ทั้งหมด ทั้งยังดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการ
ทหารในเกาะคอร์ซิกาอีกด้วย โดยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า

วิมานคอร์สีกาหลาย

๖๕

เปาลีเป็นผู้มีอำนาจสิทธิขาดในเกาะ อย่างไรก็ดีแม้ว่าเปาลีจะมีคณะใหญ่ ๆ หนุนหลังอยู่ เช่นพวกปอลโซ และเปราลติ แต่กยังมีคณะอื่นที่นิยมการปฏิวัติคอยชิงอำนาจอยู่ เพราะเปาลีหนีไปในทำนองผิดกฎหมาย หัวหน้าของคณะนี้ มีนามว่า ซาลิเซตติ (Saliceti) ซึ่งในไม่ช้าก็โตขึ้นมาเกี่ยวข้องอย่างสำคัญในงานชิ้นแรกของนโปเลียน ซาลิเซตติยังชักจูงพวก กาสซาบ อังกา และพวก ซิอาป (Casabianca, Chiappe) มาเป็นพรรคพวกในฐานะที่มีความนิยมในระบอบใหม่ของฝรั่งเศส พวกตระกูลโบนาปาร์ตก็เข้าอยู่ด้วยคณะนี้ด้วยเหมือนกัน ซาลิเซตติและพรรคพวกได้วางแผนที่จะชิงพวกของเปาลีจึงได้ไปเป็นผู้แทนเขาไปนั่งในสภาของวงชอง (Convention) ในประเทศฝรั่งเศส เหตุที่ซาลิเซตติได้ช่วยชนะก็เพราะเปาลีช่วย และมาเป็นประธานในการดำเนินการเลือกตั้งไม่ได้ ฉะนั้นพอเปาลีหายจากช่วยก็ทำการแก้แค้นทันที สภาจึงหวาดถูกยุบและได้เปลี่ยนตัวสมาชิกใหม่ทั้ง

ปฐมวัยของนโปเลียน

หมด ล้วนแต่เป็นพวกของเปาลีทงสัน ปอสโซไคเป็นนายก
ของสภาจังหวัด อย่างไรก็ดีการพ่ายแพ้ของพวกเปาลีใน
คราวเลอชกตงในเคอนกนายนนมีผลร้ายสำหรับคณะของ
เปาลีอย่างมาก เพราะชาติเซตทิไคไคเอนทางไปสู่ปารีสด้วย
ความรู้สึกไม่พอใจเปาลี และมีความสงสัยว่าเปาลีจะทรยศ
ต่อประเทศฝรั่งเศส

โจเซฟฟิซาเยนโปเลียนต้องพ้นจากสมาชิกภาพพร้อม
ทั้งคณะ นโปเลียนมีความรู้สึกเจ็บแค้นยิ่งกว่าเขาตัวเองและ
นอกจากนี้ นโปเลียนสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ
ว่าเปาลีและพรรคพวกได้ถือโอกาสในความปั่นป่วนของ
ประเทศฝรั่งเศสเพื่อเอาใจออกหากจากฝรั่งเศสใหม่ ความ
จริง เปาลีมีใ้มีความคิดที่จะรบใช้ฝรั่งเศสโดยสุจริตใจ
เปาลีเกลียดกระษอยใหม่ของฝรั่งเศสยิ่งกว่าระบอบเดิม การ
ปฏิวัติเป็นสิ่งที่เปาลีมีความหมายแรงในฐานที่เป็นผู้ต้อง
การความมึนระเขยบและมีอำนาจเด็ดขาด เปาลีเคยได้รบ

ความทารุณจากพวกวงศ์ขุนของ แม่แม่กระนั้น เปาลิกยง
นิยมราชาธิปไตยมากกว่ามหาชนรัฐ ปอสโซคนสนิทของ
เปาลิเป็นผลมีความปรารถนาแรงกล้ายิ่งกว่าเปาลิในอันที่จะ
ให้เกาะคอร์ดลีกาแยก ออกจาก ประเทศฝรั่งเศสและ อิทธิพล
ของปอสโซได้แสดงต่อความคิดของเปาลิมามากขึ้นทุกที

ทั้งแต่เค่อนแรก ๆ ที่นโปเลียนกลับมาอยู่ในเกาะคอร์ด
ลีกา นโปเลียนมีความตระหนักในความคิดอ่านของคณะ
พรรคเปาลิ แท้ไปเลี่ยนก็ยังไม่ปลงใจเชื่อว่าเปาลิจะทรยศ
ต่อประเทศฝรั่งเศส สำหรับเวลานั้น นโปเลียนมีความคิด
เห็นว่า เกาะคอร์ดลีกาจะดำรงความเป็นเอกราชไว้ไม่ได้ถ้า
แยกออกจากประเทศฝรั่งเศส ถึงแม้ว่านโปเลียนจะไม่ชอบผู้
ก่อการวุ่นวายในปารีส แท้ไปเลี่ยนก็มีความเลื่อมใสใน
หลักการของการปฏิวัติ และโดยเฉพาะมีความเจ็บแค้นแทน
ชาติอย่างยิ่งในเมื่อถูกรุกรานจากชาติต่างประเทศ เมื่อ
นโปเลียนได้ ทราบดีว่าชัยชนะ ของทหารฝรั่งเศสในการรบ

ทักส์ติน (Custine) ในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ. ๑๗๙๒ นโปเลียนได้แสดงความซื่ออย่างยิ่งและเขียนไว้ว่า “ทหารแห่งเสรีภาพได้ทำการรบ มีชัยต่อพวกทาสในความซบเลียงของพวกเขา” ความเข้มแข็งของทหารฝรั่งเศสเป็นทฤษฎีของนโปเลียน จนกระทั่งประเทศฝรั่งเศสได้กลายเป็น “เมืองมารค” ในสายตาของนโปเลียน

จริงอยู่ที่นโปเลียนได้มีความสนใจในการกระทำอันเกินควรของฝ่ายปฏิวัติ และข่าวการปลงพระชนม์กษัตริย์ได้ทำให้นโปเลียน มีความ สะเทือนใจ อย่างหนัก แต่นโปเลียนไม่เคยมีความคิดสักขณะเดียวว่าเหตุการณ์ครั้งนี้จะเป็นโอกาสสำหรับให้เกาะคอรัลลิกาลีกตัวออกจากประเทศฝรั่งเศส นโปเลียนเคยกล่าวว่า “ข้าพเจ้าได้ใคร่ครวญเป็นอันดีแล้วถึงฐานะของคอรัลลิกา จริงอยู่สภาของวงศ์ของได้กระทำความผิดอันใหญ่ยิ่ง และข้าพเจ้ามีความเสียใจยิ่งกว่าใคร ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เกาะคอรัลลิกาจะต้องรวมอยู่กับประเทศฝรั่งเศส เสมอ คอรัลลิกา จะดำรงอยู่ได้ด้วย

ประการฉะนี้ ข้าพเจ้าและพวกของข้าพเจ้าจะต่อสู้เพื่อกำหนด
อย่างสุจริตความสามารถ”

นโปเลียนมีความหวังอยู่อย่างเดียว คือการไต่รบ
มอญหนาทในการรบกับแคว้นซาร์ดิเนีย ในเวลานั้นทาง
ประเทศฝรั่งเศสกำลัง ทรยศทรายม จะเข้ารุกรานประเทศมอญ
(Piedmont) ทางหนึ่ง และจะเข้าตีกาซาร์ดิเนียอีกทาง
หนึ่ง ในการเข้าตีกาซาร์ดิเนีย เปาล็โตรีบคำสั่งให้
เขายกเกาะมิตตาเลนาซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ในช่องแคบของ
อ่าว โบนีฟาซีโอ (Bonifacio) ทางเหนือและอยู่ใกล้กับ
เกาะซาร์ดิเนีย ทงนั้นเพื่อจะใช้สำหรับเป็นคลังทหารขนยก
เปาล็โตรีบสั่งทำขอมปฏิกิตตามคำสั่ง และมอบให้เป็นหน้าที่
ของนายพันเอกโกลอนนาเซซาร์ ผู้เป็นหลานชาย แต่เปาล็
โตรีบสั่งว่า “เจ้าจงระวังกว่าแคว้นซาร์ดิเนียเป็นมิตรที่ดีของ
เรา เคยส่งเสบียงอาหารและกระสุนดินดำให้แก่เราเสมอ
มาเมื่อยามเรามีความต้องการ ส่วนกษัตริย์แห่งประเทศมอญ

ปฐมวัยของนโปเลียน

นโปเลียนเป็นมิตรที่ดีของคอรัสกา ฉะนั้นจึงดำเนินการอย่า
ให้การรบครั้งนี้มีความสำเร็จ

ทหารอาสาสมัครในบังคับบัญชาของกงซา และ
นโปเลียนได้ขอรับเข้าร่วมในการรบครั้งนี้ด้วย เปาโลได้
อนุมัติให้ตามคำขอรับเพราะเห็นว่านี่เป็นโอกาสอันดีที่จะส่ง
พวกนโปเลียนไปตายเสียบ้าง และนโปเลียนซึ่งมีชื่อว่านาย
ทหารชั้นเยี่ยมมักจะได้รับความชานาเกลียดชังมาจากการรบที่
ไม่จริงจัง

นโปเลียนได้มีความตั้งใจในการทำการรบครั้งนี้อย่าง
เต็มที่ ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๗๙๓ ได้มี
เรือลำเล็กขนำพลทหารอาสาสมัครไปสู่เกาะซาร์ดิเนีย และ
เพื่อเตรียมการ ขนบกในเกาะมัตตาเลนาจำจะต้อง ยึดเกาะ
เล็ก ๆ ชื่อซานส์เตฟาโน ซึ่งอยู่ ห่าง จาก เกาะ มัตตาเลนา
ประมาณ ๒ ก.ม. เสียเสียก่อน นโปเลียนได้ขึ้นไปยึด
พร้อมด้วยพลอาสาสมัครที่อยู่ในบังคับบัญชา นโปเลียนสั่ง
ให้ปืนใหญ่ ๒ กระบอก กับปืนครก ๑ กระบอกเข้า

๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓
 ทตงยง ทงนเพอจะไคยงช่วยการชนยกของหน่วยทหารใน
 เกาะมัตตาเลนา นโปเลียนไคยงยืนใหญ่นักแรกในวัน
 ๒๓ กุมภาพันธ์ ความอลหม่านไค้เกิดขึ้นในเกาะมัตตา
 เลนา และอาจหวังไค้ว่าจะยกเกาะมัตตาเลนาโดยง่ายและ
 รวดเร็ว เมื่อยกเกาะมัตตาเลนาไค้แล้วก็จะสามารถชน
 เกาะซาร์ดิเนียไค้ด้วยคามมีชัย

๕๕๔
 ขณะนั้นนายพันเอกโกลอนนาไค้มาถึงซานสเตฟาโน
 และไค้สั่งให้หยุดทำการรบโดย อ้างว่า ไม่มีกำลังเพียงพอ
 สำหรับเขาคซาร์ดิเนีย ฉะนั้นการยกเกาะมัตตาเลนาจึง
 ไม่ได้ประโยชน์อันใด นโปเลียนรู้สึกเคียดแค้นอย่างยิ่ง
 และไม่ยอมเห็นพ้องกับโกลอนนา แต่โกลอนนาไค้ออก
 คำสั่งเด็ดขาดให้ถอย กังชาวยอมปฏิบัติโดยที่เพราะเกรง
 อำนาจ นโปเลียนจึงกลับคอรส์ิกาด้วยความโกรธจัดและแน
 ใจว่าเปาลีจะคิดทำการทรยศต่อประเทศฝรั่งเศส นอกจากนั้น
 นโปเลียนยังรู้ว่าเปาลีมีความประสงค์จะพยายามเก็บรักษาของ
 ตนนอกด้วย เมื่อปรากฏเช่นนั้น นโปเลียนก็สิ้นความนัยถอ

ในเปาลีโดยสิ้นเชิง และทั้งใจจะ แก่แก่น ให้ได้ ในวัน
ข้างหน้า

ในเดือนธันวาคม ชาลส์เซตส์ได้กล่าวโทษเปาลีต่อ
สภาของวังช็อง โดยหาว่าเปาลีจะคิดทรยศ ฉะนั้นทาง
ฝรั่งเศสจึงได้ตกลงส่งกรรมการ มาได้ส่วน ที่เกาะคอร์สิกา
๓ นาย และคณะกรรมการชุดนี้ได้นำรายงานพฤติการณ์
หลังฉากของเปาลีไปยังคณะกรรมการรักษาความปลอดภัย
กรุงปารีสในวันที่ ๑๒ เมษายน

อนึ่งระหว่างที่นโปเลียนไปทำการรบอยู่นั้น ได้มี
บุคคลสำคัญคนหนึ่งมาทบทวนราชคัลโฮ ท่านผู้นี้ คือ
เซมอองวิล ซึ่งได้รบแต่งตั้งเป็นอัครราชทูตประจำกรุง
คอนสแตนติโนเปิล และได้แวะมาเยี่ยมเกาะคอร์สิกา
เซมอองวิลปรารภว่าจะแลกเงินตราทองคำมาถม แต่ดัดขัด
ด้วยไม่รู้จักภาษาคอร์สิกา เผอิญได้มีชายหนุ่มผู้หนึ่งอาสา
เป็นล่ามให้ และชายหนุ่มผู้นี้คือลูเซียงโยนาปาร์ต ซึ่ง

วิมานคอร์ดัสกาทลาย

๗๓

เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาดมากที่สุดในบรรดาพี่น้องด้วยกน
ถ้ายกเว้นไปเลยคนเดียวคนหนึ่ง ความฉลาดของลูเซียงได้
ทำให้เซมของวิลมีความรักใคร่ถึงกับจะพาไปกรุงคอนสแตน
ติโนเปิลด้วย แต่เผอิญเซมของวิลไปรับหน้าที่ไม่ได้เพราะ
เกิดมีอุปสรรคขึ้น จึงได้พาลูเซียงไปประเทศฝรั่งเศส ลูเซียง
ได้พักอยู่ที่เมืองตูลอง และได้แสดงสุนทรพจน์ในสมาคม
การเมืองเสมอ ๆ ในคราวหนึ่ง ลูเซียงได้พูดหาว่าเปาติ
เป็นผู้ทรยศต่อมหาชนรัฐ สมาคมการเมืองจึงเลิกต่อไป
โดยนำเรื่องเขาสู่สภาองวุฒของ ค้างกล่าวหาถึงความ
สำคัญว่าถ้าฝรั่งเศสไม่รีบจัดการเสียโดยเร็ว เปาติจะยก
เกาะคอร์ดัสกาให้แก่องกฤษ

ระหว่างเวลานั้น ทางปารีสได้มีคำสั่งมายังคณะ
กรรมการที่ใด ส่งมาไต่สวนให้ ดำเนินการ จับตัว เปาติ และ
ปอลโซ กับได้ตั้งให้นายพลราฟาแอลกาซาบ็องกาเป็นผู้
บัญชาการทหารจังหวัดทหารบกที่ ๔๓ แทนเปาติ คำสั่ง

ทั้งนี้ทำให้เป็นที่เกรงจะเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นเพราะ
ประชาชนส่วนมากยังมีความเลื่อมใสในเปาลียู่ ฉะนั้นคณะ
ผู้แทนฝรั่งเศสจึงย้ายศาลาว่าการไปตั้งอยู่ที่บาสตียา พวก
ตระกูลโยนาปาร์ตมีศรัทธาอยู่รอยข้าง นับตั้งแต่ชาวคอรัสกา
ได้ทราบถึงการกระทำของลูเซียง และในที่สุดพวกตระกูล
โยนาปาร์ตก็จำต้องอพยพจากเกาะคอรัสกาไปสู่ประเทศ
ฝรั่งเศสในวันที่ ๑๐ มิถุนายน เพราะไม่มีแห่งใดในเกาะ
คอรัสกาซึ่งจะอาศัยเป็นทอญได้โดยปลอดภัย ความหวัง
ต่าง ๆ ของนโปเลียน ที่มีต่อเกาะคอรัสกา ก็เป็นอันทลาย
ลงโดยสิ้นเชิง

บทที่ ๗

ตุลอร

ในวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๗๙๓ ม. บุชชอต
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้รับจดหมายฉบับหนึ่ง
เขียนบนครอวัญของ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ทำ
จดหมายลงนาม นายร้อยเอกโยนาปาร์ต แห่งกรมทหารปืน
ใหญ่ที่ ๔ จดหมายฉบับนี้มีใจความสำคัญว่าผู้เขียนขอยศ
เป็นนายพันโท และขอไปประจำกองทัพแห่งแม่น้ำไรน์
ม. บุชชอต มีใ้ตอบจดหมาย แต่ใ้สั่งผู้แทนซึ่งประจำ
อยู่ในกองทัพภาคใ้ให้สอยสวนกุ และถ้าปรากฏว่ามีความ
สามารถใ้ให้ถือโอกาสเลื่อนยศใ้

ความจริงนโปเลียนมีความกลัตกลุ่มมาก เพราะไม่
มีงานอะไร นโปเลียนและครอบครัวใ้เดินทางออกจาก
คอร์ตีคามาสู่ตุลอรในลักษณะที่เก๋อบสนเนอประกาศตัว และ

ปฐมวัยของนโปเลียน

เมื่อหาที่พักให้ครอบครัวเรียบร้อยแล้ว นโปเลียนก็
เดินทางไปยังนครนซซงเป็นที่พักของกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๔
และกลับเขารับราชการไปตามเดิมทั้ง ๆ ที่ขาดราชการไป
เป็นเวลา ๒๒ เดือน แต่โดยที่เป็นเวลาที่กำลังขาดนาย
ทหาร นโปเลียนจึงมีได้รบโทษแต่ในเวลาเดียวกันกลับได้
รับตำแหน่งเป็นผบงคบกองร้อยปืนใหญ่รักษาฝั่ง

ในเวลานั้น ทางภาคใต้ของฝรั่งเศสกำลังตกอยู่ใน
สภาพที่ย่ำแย่ยิ่ง ขณะที่พวกโยนาปาร์ตได้อพยพมา
ถึงนั้นเป็นเวลาที่กำลังจะเกิดสงครามกลางเมือง การตั้ง
เนรเทศพวกคณะช็องแตง (Girondins) ได้ทำให้จังหวัด
แอชลุ่มแม่น้ำไรน์ลุกฮือขึ้นต่อสู้ นครล็องโดซ์ซึ่งพวก
คณะชาโกแบง (Jacobins) ออกจากเมืองและได้เป็นศูนย์กลาง
ต้านทานต่อสภาองวังซ็อง มาร์ซายส์และกลองได้ดำเนิน
ตาม นายพลการ์โตนิกเศชีญโซคได้รับมอบหน้าที่ให้
ดำเนินการปราบปรามการจลาจลซึ่งกำลังจะลุกลามไปทั่วบริเวณ

ตะวันออกเฉียงใต้ ชาวเมืองมารชายมความปรารถนาจะ
 สันนิษฐานชาวเมืองลือของ กองทัพยอม ๆ ของมารชายมได้
 เคลื่อนที่ไปทางเหนือและเขายกเมืองอาวินของไว้สำหรับจะ
 ใ้รวมมือกับกำลังของเมืองลือของใต้สระวก นายพลการโต
 ใ้เขาตอาวินของในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม และขับไล่กองทัพ
 เมืองมารชายมถอยหนีไป ก่อนหน้าที่จะเกิดการเข้าตีไม่ก
 วน นไปเลียนใต้ถูกส่งมาที่เมืองอาวินของเพื่อจัดหายาน
 พาหนะสำหรับ ล่า เลียงคิน บน สง ไป ยัง กองทัพภาคอิตาลี
 นไปเลียนจึงได้เห็นการตเมืองกลับคืนโดยทหารฝ่ายมหาชน
 รัฐ นไปเลียนรู้สึกนอยใจในตำแหน่งหน้าที่ของตน ใจ
 ของ นไปเลียนนั้นอยากจะนำทหาร ไปรบมากกว่าที่จะมัวมา
 ทำหน้าที่ทาง ธุรการ อยู่เช่นนั้น เองด้วยความคิดอัน
 นไปเลียน จึงได้มี จดหมาย ไปถึง รัฐมนตรี ว่าการกระทรวง
 กลาโหมตามที่ใ้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ปฐมวัยของนโปเลียน

นายพลการ์โทสั่งทหารเข้าล้อมเมืองตุลองในปลาย
เดือนสิงหาคม และตีค่ายลอลลูลูโต ขณะนั้นเมือง
ตุลองกำลังตกอยู่ในกำมือของกองทัพอังกฤษ เพราะพวก
คณะเจ้าไปอ่อนน้อมยกเมืองให้ นายพลการ์โทเป็นทหารที่
ไม่มีความรู้ในทางยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีแม้แต่หน่อย เคมี
เป็นช่างเขียน ต่อมาเป็นทหารม้า แล้วเป็นตำรวจ และไม่
มีใครทราบว่าเพราะเหตุผลใดจึงได้กลายเป็นนายพล
ชน ฉะนั้นการเข้ายึดเมืองตุลองอันกระทำไปโดยปราศจาก
แผนการใด ๆ จึงประสบแต่ความเสียหายกลับมาทุกครั้ง
อันเนื่องในการรบครั้งนี้ คอมมารแตงซึ่งเป็นผู้บังคับกองพัน
ทหารปืนใหญ่ล้อมประชิดได้รับบาดเจ็บอย่างสาหัส จำเป็น
ต้องหาตัวแทนโดยด่วน และ โชคชะตาก็ดำเนินการให้
นโปเลียนได้รั้งตำแหน่งนี้ นโปเลียนได้ออกเดินทางไปยัง
ค่ายลอลลูลูลูทันที เพื่อไปรายงานตัวต่อนายพลการ์โท
และไปทั้ง ๆ ที่มิได้ทราบถึงผู้บังคับการกรม

นายพลการโศกกำลังจะขุดดู ในรั้วจะวางแผนคโมอง
 ใดอย่างใด อังกฤษกำลังรักษาอยู่ถึงหมื่นเจ็ดพันคน นอก
 จากนี้ยังมีทหารฝรั่งเศส คณะเจ้ามาสมทบอยู่เรื่อย ๆ อีก
 ประมาณพันห้าร้อยคน ฐานที่ตั้งของเมืองตุลอรได้เปรียบ
 เกษายของกันมากกว่าฝ่ายเขาต จะเข้ตทางทะเลก็ลำบาก
 เพราะมีเครื่องกีดขวางธรรมชาติแข็งแรง การเข้ตเมือง
 ตุลอรจะมีหวังเป็นผลสำเร็จได้ก็ด้วยการใช้ปืนใหญ่ค่อนข้าง
 มาก หรือมีฉนวนนักทองให้เคลื่อนที่ผ่านตรายเข้าไปได้โดย
 ลำคัย แต่ในเวลานั้น กล่าวคือในต้นเดือนสิงหาคมปืนใหญ่
 ที่ประจำอยู่กับ กองทัพของการโศกมีจำนวน ๓๐ กระบอก
 เท่านั้น เป็นปืนขนาดย่อม และ กระสุนก็มีใช้ ไม่เพียงพอ
 อนึ่งการ โศกก็ไม่สู้เอาใจใส่เท่าใดนักในเรื่องปืนใหญ่ นัก
 เสี่ยวว่าชัยชนะจะได้จากทหารราบเท่านั้น เพราะเคยได้ใจ
 ในการรบชนะง่าย ๆ กับกองทัพเล็ก ๆ ของพวกชาวเมือง

มาร์ชาลส์ การโตขึ้นบนโปเลียนด้วยการปราศรัยที่สื่อ
 ให้เห็นความซื่อสัตย์ใจทำนองว่าการส่งผู้บังคับกองพันทหารบน
 ใหญ่มาแทนนั้นไม่สู้จำเป็นเท่าใดนัก การโตกล่าวแก่
 นโปเลียนว่า “เราไม่ต้องการอะไรอีกแล้วสำหรับตมเมือง
 ตูลอง แต่อย่างไรก็ดี พรุ่งนี้ท่านก็จะได้มีส่วนในเกียรติยศ
 เฝ้าเมืองตูลองโดยไม่ต้องออกแรงเห็นตเห็นอย” การโตมี
 ความเห็นว่าจำนวนบนใหญ่เท่าที่มี นั้นเพียงพอแก่การช่วย
 เหลือทหารราบ การโตได้สั่งให้กองร้อยบนใหญ่ไปตั้งอยู่
 รอบ ๆ “มองโตยง” อันเป็นทตงยงซึ่งทำให้นโปเลียน
 ต้องล่าหน้า นโปเลียนโตกล่าวในภายหลังว่าทตงยงนั้นห่าง
 จากฝั่งทะเลรวม ๒๐๐๐ เมตร ส่วนของทตงยงซึ่ง
 เป็นทตมมาย ยงนั้นยังชยห่าง จากฝั่งทะเลออกไปอีก ๘๐๐
 เมตร และทตงยงนั้น ยอมเป็น ทตมมาย ซึ่งอยู่ ฝั่งตะวันออก
 นโปเลียนมีความเห็นว่า การเข้าตมเมืองตูลองนั้นไม่มีทาง

สำเร็จได้ ทรายโคทกของทัพเรือของข้าศึกยกจอบเป็นสุขอยู่
ในท่าช้างหลังเมือง

เมื่อครั้ง นโปเลียน พักอยู่ที่ตำบลวาแลต (Valette)

นโปเลียนเคยมาที่เมืองตุลอรเสมอ ๆ และได้สำรวจสถานที่ต่าง ๆ โดยตลอดเพราะความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นนิสัย
ฉะนั้นพอ นโปเลียนมาประจำตำแหน่งใหม่ นโปเลียนก็ทรง
ไปยงเนน ซี-ฟูร์ (Six-Fours) ทันที เพราะจากที่น
มองเห็นทิวทัศน์ของเมืองตุลอรได้ นโปเลียนลงความ
เห็นทันทีว่าการใช้ทหารราบเข้าจะไม่ผล เมืองไม่มี
ความสำคัญอะไร กองทัพเรือของข้าศึกนั้นต่างหากที่
สำคัญ ถ้าใช้กระสุนปืนใหญ่ขับไล่ให้พ้นจากอ่าวได้แล้ว
เมืองตุลอรก็จะตั้งอยู่ต่อไปไม่ได้ ฉะนั้นการที่เมืองจึงควร
เป็นหน้าด่านของปืนใหญ่โดยตรง แล้วจึงให้ทหารราบเข้า
หนุนทีหลัง อนึ่งไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เข้าทุกด้าน

ปฐมวัยของนโปเลียน

วิหคควรปฏิบัติทุกข้อ อาศัยอยู่ที่เกาะไวโนซอลลีอูล แล้ว
ส่งทหารเคลอนท์เป็นชน ๆ โดยลำตั้ไปทางเนินเขาแกร
(Caire) ส่วนกองร้อยบนใหญ่ให้เคลอนท์โดยลำตั้ไป
ทางฝั่งตะวันตกของอ่าว จนในที่สุดไปตั้งที่แหลมเอ็กแยต
(Eguillette) และแหลมบาลากเฮอร์ (Balaguier) เมื่อเว
รชาคักถูกระดมยิงเช่นนั้น ก็จะต้องถอยออกจากอ่าวไป
เพราะเกรงจะถูกยิงทางออก และเมื่อเป็นเช่นนั้นทุกสิ่งทุก
อย่างก็จะเป็นอันเรียบร้อย

แต่แผนการฉ้อฉลหาได้รบความเห็นชอบจากนายพล
การโตไม่ อนึ่งนายพลการโตหาได้มีความเชื่อถือนโปเลียน
เลยแม้แต่น้อย เมื่อเป็นดังนั้นนโปเลียนก็ร้องขอให้รัฐบาล
แต่งตั้งนายทหารชั้นผู้ใหญ่สักคนหนึ่งมาเป็นผู้บังคับทหาร
บนใหญ่ เพื่อจะได้ทำความเข้าใจกับการโตได้สะดวก
นโปเลียนรู้สึกดีว่าหมดความสามารถที่จะทำให้แม่ทัพ
สนามเชื่อใจได้ เพราะตัวเขามีอาวุโสและมีศัตามากสำหรับ

หน้าทเช่นนน แต่รัฐบาลก็มีไ้ส่งใครมาให้ตามคำขอรับ
ทงนนว่าเป็นโชคของนไปเลี่ยนอก เพราะจะได้แสดงความสามารถจนเป็นที่เชอถอของรัฐบาล

แม้ว่านไปเลี่ยนหมดหวังที่จะทำให้การโตเชอถอนไปเลี่ยนก็ยังมี ความหวังที่จะชักนำให้การโตใจต้งอนโลมตามไ้ อย่างไรก็ตามก็ความโง่เขลาของแม่ทัพสนามทำให้ไปเลี่ยนหวัหมุนต้งจะเห็นไ้จากการที่การโตไ้เขียนคำสั่งถึงผู้บังคับทหารบนใหญ่ของเขาว่า “ข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านนำกองร้อยบนใหญ่ไปต้งอยู่ในที่ต้งยงตกและจงรอให้ลมอ้านวยเสียก่อนจึงค่อยทำการยิง” นไปเลี่ยนไ้ส่งให้กองร้อยของตนเคลื่อนที่ไปทางอ้าว โดยไม่ต้องรอคำสั่งของแม่ทัพสนาม และเมื่อใครบคำทกทวงมานไปเลี่ยนก็ตอบไปอย่างห้วน ๆ ว่า “ท่านจงทำหน้าที่ของท่านและปล่อยให้ข้าพเจ้าทำหน้าที่ของข้าพเจ้า”

ปฐมวัยของนโปเลียน

การโตมีความโกรธเคืองเข่นอันมาก แต่ทำอะไร
 แก่นโปเลียนมิได้ เพราะผู้แทนเกาะคอร์สิกาสนับสนุน
 นโปเลียนอยู่ อนึ่งในสมัยนั้นผู้แทนราษฎรมีอำนาจน่าเกรง
 ขามมาก การโตที่เคยเขียนบันทึกไว้ด้วยความขมขื่นว่า
 “ผู้ใหญ่ไม่อยู่ในอำนาจของข้าพเจ้า และโยนาปาร์ต ผู้
 บังคับทหารขึ้นใหญ่ได้ปฏิบัติการตรงข้ามหมด แต่ระชิต
 ขวางกั้นไม่ได้ เพราะเท่ากับไปขัดขวางผู้แทนราษฎร” ความ
 จริงผู้แทนราษฎร มีกำลังยาแรงและชาติเซตโตมีความเห็น
 พ้องกับแนวความคิดของ นโปเลียนและมีความประสงค์ที่จะ
 บังคับให้นายพลผู้ใดความสามารถปฏิบัติตามแผนการณ์ของ
 นโปเลียนในสัปดาห์หนึ่งข้างหน้า ระหว่างนั้น นโปเลียนจึง
 ได้ปฏิบัติการไปตามความเห็นชอบของตน

ถึงแต่วันที่ ๑๗ นโปเลียนได้นำทหารออกจากทง
 ยิงอันน่าชนทมองโตบัง (Montauban) เพื่อก่อกองทัพไปยัง
 แม่น้ำแซน (La Seine) นโปเลียนได้สั่งให้กองร้อยหนึ่ง

เช้า ทั้ง ยิง อยุ่ที่ ผังแม่น้ำกาเรน (Garenne) และในวันที่
 ๑๙ ไต่ยงไล่เรอรรบข้าศึกกล้าหนึ่งให้ถอยออกไปจากชายแม่
 น้ำแซน ต่อมาในคืนวันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๐ นโปเลียนสั่ง
 ขุนใหญ่เข้าไปจนถึงริมอ่าวที่ตำบลเบรกายญอง (Brégailion)
 และยิงกระหน่ำไปยังเรอรรบที่จอดขวางลำ อยุ่ข้างหน้าแม่น้ำ
 แซน ความจริงการยิงนี้ไม่เป็นอันตรายแก่กองเรือเท่าใด
 นก เพราะถาถอยห่างออกไปสักเล็กน้อยก็จะพ้นจากระยะยิง
 กองเรอรรบจะตกอยู่ในอันตรายต่อเมือเสียบขอม ทแหลมเอ็ก-
 แยก เพราะจะตองถูกขีตทางถอย นโปเลียนได้กล่าวแก่
 การ์โทว่า “จงตเอกีแยกเสียบให้ไ้ แล้วท่านก็จะเซาเมือง
 ตูลองไ้ภายในเวลาไม่ถึงแปดวัน” การพูดเช่นนั้นน้อย ๆ ไ้
 ชักนำให้การ์โทปฏิบัติตามทั้ง ๆ ที่ไม่มีความเชื่อถือ หลังจาก
 การยึดแม่น้ำแซนไ้แล้ว การ์โทก็ไ้สั่งให้นายพลเคอลา
 บอร์ดเซาตเอ็กแยกในวันที ๒๑ การ์โทคงจะไ้ไ้แสดงความ

รู้สึกไม่แน่ใจในผลสำเร็จแก่เคอลาซอรัค เคอลาซอรัคจึงทำ
 การเข้าทออย่างไม่เข้มแข็งและพ่ายแพ้กลับมา นโปเลียนรู้
 สึกเคองมากในความไม่สำเร็จครั้งนี้ เพราะทำให้หมดหวัง
 ในผลของการจูโจม ฝ่ายอังกฤษได้ตกแต่งทัพหนักแน่น
 แรงยิ่งขึ้น จนทหารของฝรั่งเศสพากันเรียกว่า “ยบรลทว
 นอย”

เมื่อหวังผลจากการจูโจมไม่ได้แล้ว ก็จำต้องดำเนิ
 การ “ล้อม ประชิด อย่าง มืดมิด” แต่อย่างไร ก็ค
 นโปเลียนยังคงมีความเห็นว่าเขกแยก นั้นแหละเป็น หมาย
 สำคัญในการ “ล้อมประชิดอย่างมืดมิด” นั้น จำเป็น
 ต้องอาศัยปืนใหญ่เป็นพณ ทุลลึงจะแตกก็ เพราะปืน ใหญ่
 แต่จะทำอะไรได้ด้วยปืนใหญ่เพียง ๓๐ กระบอก ทางทิศ
 ควรส่งปืนใหญ่และกระสุนทั้งหมดที่อยู่ทางภาคใต้เข้าทำการ
 ในคราวนี้ นโปเลียนคิดว่าปืนใหญ่และกระสุนอยู่ที่ไหน
 เพราะได้เคยทำงานเกี่ยวกับเครื่องยุทโธปกรณ์อยู่ เมื่อเดือน

กรกฎาคมและสิงหาคม นโปเลียนได้เขียนจดหมายถึงนาย
พันโทกาสซังตเพื่อนเก่าซึ่งอยู่ที่นครนซ ให้รีบมายังมาร์-
ชาบส์ เพื่อรวบรวมเครื่องยุทโธปกรณ์สำหรับล้อมประชิด
แล้วส่งมายังคลอง นอกจากนี้ นโปเลียนยังได้เขียนถึงไคส์
(Teil) ซึ่งเป็นหัวหน้ากองคลังของกองทัพภาคซีกาลอกด้วย

ประมาณต้นเดือนตุลาคม นโปเลียนก็ได้เข้าวอและ
กระสุนเพียงพอมบนขนาดใหญ ๑๐๐ กระบอก บนครก
ยิงไกลและบนขนาด ๒๔ นโปเลียนได้เตรียมการที่
“ยบรลตานอย” และแหลมเอกแบตไวพริชมเสร็จ ระ-
หว่างเวลานั้น การโตคงยังม่นอยู่ในความคึกคักทะเลาะเมือง
คลองโดยตรง การโตได้มอบให้นายพันเอกลาไปอเปอเข้าที่
ทางทิวเขาฟารอง ขึ้นแรกก็โตชยชนะ แต่แล้วก็พ่ายแพ
กลับมามีพริชมกับโตริบความเสียหายอย่างหนัก ข้าศึกกลับ
ได้ใจและเข้าโจมตีหน่วยทหารของโยนาปาร์ตในคืนวันที่ ๘

ปฐมวัยของนโปเลียน

ตุลาคมจนถึงวันที่ ๘ ทำให้ นโปเลียน แก้ไขเหตุการณ์
เกือบไม่เป็นผล นโปเลียนได้มีหนังสือไปถึงผู้แทนราษฎร
แสดงความรักสนใจในการรบที่ดำเนินไปอย่างเชื่องช้า นาย
พันเอกลาไปอ์เปอกลัยเข้าทูลเขาฟารองใหม่ และก็พ่ายแพ้
กลับมาอีก การต่อสู้กำลังหมดเปลืองไปในการเข้าตีที่ไร
ผลเหล่านี้ ทั้ง ๆ ที่ นโปเลียนร้องเรียนอยู่เสมอว่า ให้รวม
กำลังเข้าตีที่บาสแกร์ นโปเลียนหมดขวัญญาติที่จะทำให้
การต่อสู้เข้าใจได้ เพราะการต่อสู้ขาดความเชื่อถือโดยเด็ดขาด
และหาว่า นโปเลียนเป็นหนุ่มที่ไร้ความชำนาญ

ผู้แทนราษฎรทั้งสอง คือ ชาลเซตและกาสปาร์แรง
ซึ่งได้รบการร้องเรียนจากนโปเลียนเสมอ ๆ ในที่สุดก็พลอย
วิพากษ์ด้วยในความล่าช้าของการตีเมือง การต่อสู้ให้เห็นการ
ไร้ความสามารถของการต่อสู้อย่างชัดเจน ผู้แทนราษฎรทั้งสอง
นี้ก็จะส่งนายทหารข้าง สนผู้ใหญ่สักคนหนึ่งมาประจำ
เพราะจะได้พูดให้การต่อสู้มีความเข้าใจได้ แต่เมื่อใดใคร

ครวญอยู่แล้วก็เห็นว่าคงจะพุดทักทานการโตไม่เป็นผล กาส-
ปาแรงโตเขียนว่า “ต้องส่งแม่ทพสนามไปจึงจะโตการ”

ในวันที่ ๑๒ ตุลาคม โตมีสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร ๖
นาย ไปประชุมกันที่โบเซต (Beausset) เพื่อปรึกษาหารือ
กันถึงเรื่องการรบทัพเมืองตุลอร ผลที่สุดโตตกลงกันว่า
ย้ายการโตไปประจำกองทัพอากาศอิตาลี เพราะเวลานั้นกอง
ทัพยังไม่ทำอะไรทำ คณะที่ประชุมจึงรายงานไปยังกรุง
ปารีสเพื่อขอให้ส่งนายพลคนใหม่มาแทน

ทางปารีสโตส่ง นายพล ด็อปปเปต์ (Doppet) มาให้
แทนคนเพิ่งเสร็จจากการรบชนะพวกชาวเมืองลอรองมาใหม่ๆ
นายพลใหม่นี้มีค่าไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคนก่อน เดิมเป็นหมอ
เป็นนักรบเมือง แล้วในที่สุดโตเป็นทหาร การที่รบชนะ
ชาวเมืองลอรองก็เพราะชาวเมืองลอรองมิได้ต่อสู้อย่างมีระเบียบ
เหมือนกองทัพที่แท้จริง นายพลด็อปปเปต์ไม่มีความรู้ใน
วิทยาการทหารแต่อย่างใด แต่เป็นผู้ที่ไตร่ตรองการศึกษาค

กว่านายพลการ์โต มีความสัภาพอ่อนโยนและไม่ถือเอาแต่
 ความเห็นของตนเป็นใหญ่ ตั้งแต่แรกทศเดว นายพลคอป
 เป็คโตสังเกตุเห็นความ อุตสาหะ อันแรงกล้าของ นโปเลียน
 ถึงกับไ้เขียนชมเชยไว้ว่า “ในการตรวจท่งหน่วยทหาร
 ต่าง ๆ ของกองทัพ ข้าพเจ้าได้พบเขาประจำอยู่ในหน้าที่
 เสมอ ถ้าเขาต้องการพักผ่อนเขาก็พักอยู่กับคนและห่อหุ้มอยู่
 ใต้เสื้อคลุม เขาไม่จากกองร้อยของเขาไปเลย” นโป-
 เลียนได้อธิบายแผนการรบของตนแก่คอปเป็ค คอปให้เพิ่มกำลัง
 ยนใหญ่ และส่งเคลอนท์เขาไปเพื่อทำการยิงสกัดทางเข้าของ
 ชาวเวอเดอ เมอของกฤษฎีกรังความเชื่อนกจะตองถอยกอง
 ทพเรอกลับไป แต่ในการนี้จะตองปฏิบัตการอย่างมีระเบียบ
 และมีความตอเนื่อง หายนใหญ่เพิ่มเติมพร้อมด้วยกระสุน
 และไม่ทำการเขาคัทไ้ประ โยชนอนทำให้เปลืองกระสุนและ
 ชีวิตทหาร

ในเวลานั้นไ้บังเกิดเหตุการณ์อนมิไ้ คาคหมายชน
 กองทัพแห่งโกตดอร์ (Côte d'or) ซึ่งอยู่ข้างหน้า ยบรล-

ตานอัย” ไทแลเห็นทหารสเปนทำทารุณกรรมแก่เชลยศึก
 ฝรั่งเศสคนหนึ่งเขา จึงพากันกรูเข้าไปขอมูลกราเวอ
 (Mulgrave) เพื่อทำการแก้แค้น กรมทหารทั้งกรมได้พลอย
 ตามไปด้วย และในที่สุดไคซัคนำกองพลใหญ่ทั้งกองตาม
 เข้าไปอีก นโปเลียนได้มาปรากฏตัวขึ้นในที่เกิดเหตุทันที
 หลังจากที่ได้ยินเสียงการต่อสู้กันชน และในเวลาไล่ ๆ กัน
 ก็ตอบโต้มาถึง นโปเลียนได้กล่าวแก่ตอบโต้ว่า “เหล่า
 รนแล้วของคม” และชวนไปเล่นเองไคเขาช่วยทหารราย
 ที่พยายามโจมตีอย่างเต็มที่ เพราะมีความเห็นว่าเขาที่
 “บิรลตานอัย” คราวนี้อาจะเป็นผลสำเร็จ และแล้วจะ
 ไทเลยเขายศเอกแยกเดี่ยวด้วย แต่ตอบโต้เป็นสัตว์ไม่เคย
 ชื่นต่อการรบ พอเห็นนายทหารคนสนิทหนึ่งของตนถูก
 กระสุนทองทะลักอยู่ข้าง ๆ เลยเสียขวัญสั่งให้หยุดการเข้าตี
 นโปเลียนซึ่งไคเขาไป อยู่ในเขตหน้ากลบ ออกมาด้วยความ

โกรธ และพูดไล่หน้าคอปเปต์ว่า “อายคนที่สั่งให้ฉัน
 นั้นแหละทำให้เมืองตุลองหล่นมือไป” นโปเลียนได้พิจารณา
 นายพลการโตและนายพลคอปเปต์เท่านั้น กล่าวคือ คน
 หนึ่งขำ อีกคนหนึ่งขลุ่ย นโปเลียนได้บรรยายเหตุการณ์
 ของเกิดขึ้นแก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้ตกลงย้าย
 คอปเปต์ไปประจำ กองทัพภาคปิเรเนส์ (Pyrénées) คณะ
 กรรมการรักษาความปลอดภัยของราษฎรจึงแต่งตั้งให้กอม
 มีเอร (Dugommier) มาแทน ท่านผู้นั้นเป็นทหารที่แท้จริง
 และดำรงตำแหน่งเป็นแม่ทัพใหญ่ของกองทัพภาคอิตาลีด้วย
 ในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน แม่ทัพใหม่ได้มาถึง
 ออลลูล นายทหารเก่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในหมู่เกาะ
 อองตีย์ (Antilles) ได้เคยแสดงความสามารถในอเมริกา
 ผลักดันผลักดันนายพลข้างเขินและนายพลหมอมากทีเดียว
 นโปเลียนได้กล่าวขวัญถึงในภายหลังว่า “นายพลกอมมี-
 เอรมีความกล้าหาญอย่างเอกอุ รักผู้ที่มีความกล้าหาญและ

เป็นทรกของลูกหลาน มีความกรุณาแม้ว่าจะไร้อัน มีความซื่อสัตย์และความยุติธรรม ตักสันใจถูกต้องตามหลักวิชาการทหาร มีความสุขและความทรหดในการรบ”

ทุกอัมเมอร์ มีความเข้าใจและความเห็นชอบด้วยในแผนการณตเมืองคลองของนโปเลียน นับว่าเป็นโชคคคของนโปเลียนมากทมิผู้สนับสนุน เพราะว่าในเวลานั้นนโปเลียนได้ขาดจากตำแหน่งผู้บังคับบัญชาใหญ่ลอมประชิด เนื่องจากรัฐบาลได้ส่งนายพลไทล์ (Teil) มาประจำตามทันนโปเลียน ไทล์ชอรองไวแตะเทม คอเมอครงทางานร่วมกับนายพลการไทล์ นายพลไทล์ เป็นผู้ทันนโปเลียน มีความคุ้นเคยเมอครงอยุทเมืองนซ เป็นนายพลที่มีความรู้ความสามารถ แตะชราและพิการ นายพลไทล์เอง ก็เคยได้สำรวจภาพไว้ในจดหมายที่เขียนส่งไปยังปารีสว่า “ข้าพเจ้าเคยเห็นหรือขมาไม่ไหว ไทล์แต่ให้เขาห้ามไปยังกองบังคับการ” เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็กิจการต่าง ๆ ก็ตกอยู่แก่นนโปเลียนทั้งหมด นายพลไทล์ เป็นผู้

ปราศจากความอิหริวิทยา และไต่สนับสนุนนโปเลียนเต็ม
 ที่ ความจริงมีผู้กล่าวว่า ทหารทุกคนโดยอ้อมปฏิบัติกา
 ตามความคิดของนโปเลียน นับตั้งแต่แม่ทัพสนามลงมาจน
 ถึงพลทหารชั้นใหญ่ แผนการของนโปเลียนได้รับความ
 สนับสนุนเต็มที่ในการประชุม ของสภาการสงครามเมื่อวันที่
 ๒๕ พฤศจิกายน ตกลงกันว่าจะระดมกำลังเข้าแย่งแกร
 (Caire) และเมื่อ ไคโร นั้นสำเร็จแล้วก็จะไต่เข้าที่เอ็กแบท
 ต่อไป ส่วนทางฟากโน้นของอ่าว คือทางภูเขาลาฟารอง จะ
 ไต่เข้าที่หลวงซาคักไว

ทางฝ่ายองกฤษก็รู้สึกอยู่เหมือนกันว่า ฝรั่งเศสจะ
 เข้าทำการรุกในไม่ช้า ฉะนั้นนายพลโอซาราแม่ทัพใหญ่
 ฝ่ายบกจึงคิดจะป้องกันเสียก่อนและไต่เข้าที่กองทหารชั้นใหญ่
 ของนโปเลียนในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายนและไต่ที่ไคโรส่วนหนึ่ง
 นอกจากนั้นยังปรากฏว่ากำลังจะเคลื่อนที่เข้าที่ออลลูลอออกควย
 แต่ในทันใดนั้น กองทหารของคุกอมมอเรกไต่เข้าที่คานทาน

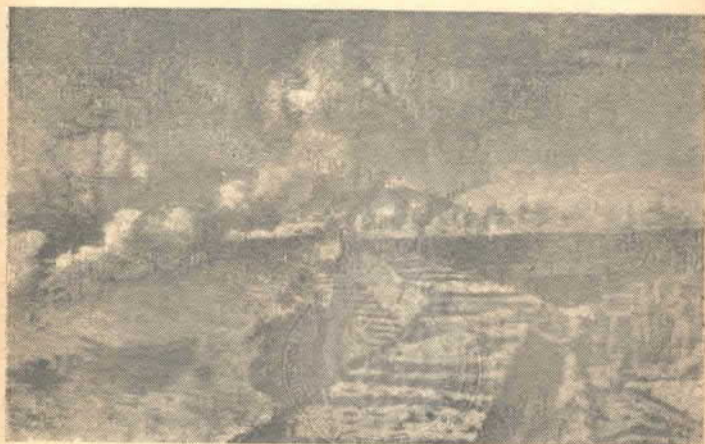
ไว้อย่างทรหค และขับไล่ข้าศึกแตกไปยังตำบลแกร้ว ทัว
นายพลโอสรรอเองก็ไคตกเป็นเชลย นไปเลี่ยนรูลักเขยม
ด้วยความยินดี และไคเข้าร่วมมือในการรบอย่างเต็มที ใน
วันรุ่งขึ้นทกขอมมเฮอร์ไคเขียนชมเชยนไปเลี่ยนว่า เป็นผู้ทำ
หน้าที่สำคัญในการรบ

ขณะนั้น ข้าศึกกำลังเสียขวัญ ทกขอมมเฮอร์จึงคิดจะ
รีบทำการรบให้เสร็จสิ้นเสียไคโดยเร็ว อนึ่ง ทกขอมมเฮอร์ลัก
ว่าพวกสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรกำลังเต็มไปด้วยความร้อน
ใจในเรื่องนี้อยู่ ถ้าคนทำการไม่เป็นผลสำเร็จแล้วก็จะของ
ตกอับลงเช่นเคยวกบทนายพลหลายท่านไคประสยมาแล้ว

ฉะนั้น ในวันที่ ๑๑ ธันวาคม จึงไคมีการประชุม
ของสภาการสงครามขึ้นอีกครั้งหนึ่งทกของขงคยการกของทพ
และไคนำแผนการณที่ตกลงไว้เดิมขึ้นพิจารณาใหม่ แต่คง
ไคผลลัพท์อย่างเคยวกน คือของแย่งแกรเสียก่อน ท่อไป
จึงคเชกแยกและขาลากเฮอร์ นไปเลี่ยนรบรับรองว่า ถ้าขค

ปากช่องของอ่าวได้แล้ว พวกอังกฤษก็จะถอนเรือออกโดย
 ค่วน ระหว่างเวลา ๕ วันต่อมาของร้อยบนใหญ่ไคระคมยงที่
 หมายอยู่มิไคชาคสาย เมื่อเสร็จจากการยิงเตรียมตัวบน
 ใหญ่แล้ว ขบวนทหารราบก็เคลื่อนที่เข้าในวันที่ ๑๖
 เพื่องวันที่กำหนดไว้ว่าจะเข้า ไคมีฝนตกลงมาอย่างหนัก
 บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ออกความเห็นให้เลื่อน
 กำหนดการเข้าที่ แตนโปเลียนได้คัดค้านไว้โดยอ้างว่าจะ
 ทำให้การยิงเตรียมที่ไคกระทำไวเสียผล และว่าความวิปริต
 ของดินฟ้าอากาศ ย่อมเป็นผลร้ายต่อกันทั้งสองฝ่าย ไม่มี
 ใครไคเปรียบเสียเปรียบกัน ความเห็นของนโปเลียนไครับ
 ความเห็นพ้องด้วยอีก และในหนึ่งชั่วโมงต่อมาทหารราบก็
 บนขึ้นไปบนแกร ไคประทศกษยยอมทมการรรักษาอย่างแข็งแรง
 และดูเหมือนจะชนะกลางเพียงนั้น แตนโปเลียนไคนำกอง
 พันยกเขาไปพรมกษยเพื่อนนายทหารบนใหญ่อีกคนหนึ่งขอ

มูรอน (Muiron) และไคฟงทมิ้นเข้าไป นโปเลียนถูก
 เหวี่ยงด้วยหอกปลายปืนทศาแตกทนกคพนรูกเขาไปข้างหนา

ภาพแสดงการยึดได้เมืองตุลونغของนโปเลียน
 แลเห็นนโปเลียนกำลังส่องกล้องทางไกล

“เอ ย บ ร” จิงตกมาเป็นของ ฝ่ายเขาตใน ทสค
 พรอมควยบนใหญ่ทตงอยู่ ณ ทนนควย ในทนททนไคณน
 นโปเลียนไคส่ง ให้นายรอยเอกมารมอจทไซชนใหญ่ ทแยง

ไต่ไปยังยังข้าศึกที่กำลังหนี และหันขึ้นใหญ่ท่าง ๆ ยิ่งไป
ยิ่งเอ็กไยต ซึ่งควรจะยกเอาเสียพร้อมกันทีเดียว

บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิ ซาลเซต รีกอติ
เฟร์ร็อง บาราส และโรแบตส์แอร์หนุ่ม ไต่รบเดินทางมา
ทันที เพื่อชมเชยทหารและสวมกอดนโปเลียน ขบวน
ทหารราบไต่เคลื่อนไปยังข้อมปากช่องของอ่าว คอ ทเอก-
ไยต และบาลากีเอร และไต่ไปพบแต่ความว่างเปล่า
เพราะข้าศึกไต่รบหนีไปลงเรือรบหมด ทั้งไม่ทันไต่ทำลาย
ขบวนใหญ่ในข้อมเสียด้วย นโปเลียนไต่สั่งให้ไซบน์ใหญ่ของ
ข้อมยิ่งไปยังปากช่องของอ่าวทันที ส่วนในทิศทางตะวันตก
ของอ่าว นโปเลียนก็ไต่สั่งให้นากองรอยขบวนใหญ่เขาไปตั้ง
ยิ่งอกด้วย ในขณะนั้น นโปเลียนไต่รับข่าวว่าทหาร
ฝรั่งเศสตั้งเขาฟารองซึ่งอยู่ทางปากโน้นของอ่าวไต่เป็นผล
สำเร็จ นโปเลียนร้องชวนด้วยปลาทปลมว่า “ฝรั่งเศส
มรณนเป็นอย่างช้า เราที่จะไต่เขาไต่รบประทานอาหารใน
เมืองตุลอง”

คำพยากรณ์ของนโปเลียนได้ปรากฏเป็นจริง ชนทุก
 ประการ กองเรือรบจำระต้องถอยไปเมื่อถูกระดมยิงจากบน
 บก และเมืองตุลอรก็จะแข็งอยู่ต่อไปไม่ได้ ในตอนเช้าวันที่
 ๑๗ กองบังคับการของฝ่ายข้าศึก ได้ตกลงสั่งให้ถอยกอง
 ทหารระหว่างที่ยังพอจะผ่านปากช่องของอ่าวได้โดยไม่ต้อง
 เสียหายมากนัก กองทหารอังกฤษ-สเปนซึ่งรักษาที่มั่นอยู่
 ทางด้านตะวันออกของอ่าว ก็รีบออกจากที่มั่นเพื่อไปลงเรือ
 ก่อนออกจากเมือง ฝ่ายอังกฤษได้เผาโรงงานช่างแสง คลัง
 และเรือรบฝรั่งเศสที่พวกกบฏได้ยกให้พร้อมกับเมืองตุลอร
 ทหารของฝ่ายมหาชน รัฐเคิลอนเข้าเมืองได้ในวันที่
 ๑๘ ตอนเย็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบาราสและ
 เฟรร์องได้ติดตามกองทหารเข้าไปด้วย ซึ่งทำให้ชาวเมือง
 ตูลอรพากันเต็มไปด้วยความหวาดหวั่น ในเช้านี้รุ่งขึ้น
 เอง ได้มีการจับกุมกันขนานใหญ่ และจับตักไปคนชน
 เพื่อสำเร็จโทษในฐานะทรยศต่อประเทศชาติ นโปเลียนปลีก

ตัวออกจากเมืองไปอยู่เสียในทมนทไต เพราะไม่สามารถ
 จะทนดูทการณกรรมที่กำลังจะบังเกิดขึ้น ณ ที่นั้นไปเสีย
 ไททราบข่าวว่าตนไทเลอนยศชนเป็นนายพล เมื่อมารบที่
 เมืองตุลองเป็นนายร้อยเอกแตกกลับไปควยยศนายพล ทงน
 ระยะเวลาเพียง ๔ เดือน อนึ่งในกฤษฎีกาเลอนยศนโปเลียน
 ไทได้มีขอความชมเชยความอดสาหะของนโปเลียนไว้อย่างสูง

บทที่ ๘

ปณใหญ่กองทัพภาคอิตาลี

นับตั้งแต่วันที่๑๒ สิงหาคม ความสามารถให้ปรากฏในการรบ
ที่เมืองตูลอง นโปเลียนได้รับนิยมนิยมเลื่อมใสจากคณะผู้
แทนราษฎรยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ในเวลานั้นคณะผู้แทนราษฎรมี
อำนาจมาก จนนายพลชนผู้ใหญ่อง และบรรดา
ชนอาภัพนายทหารผู้ซึ่งไม่มีใครรู้จักชื่อนั้น นโปเลียนมี
ความชอบพอกับโฮกสแตง โรแบสปีแยร์ (Augustin
Robespierre) ผู้เป็นน้องของมักซิมิเลียน โรแบสปีแยร์ ซึ่ง
ในเวลานั้นมีอำนาจมากที่สุด ฉะนั้นจึงไม่เขินอายที่จะ
นโปเลียนจะไม่ได้รับความชอบอย่างเต็มที่

โฮกสแตง โรแบสปีแยร์ ได้มาเป็นกรรมการประจำ
อยู่ในกองทัพภาคอิตาลีด้วยคนหนึ่ง และมีความรู้สึกไม่พอใจ

เป็นอันมากในการที่ไม่มีใครเอาเป็นอรรถจักการให้กองทัพ
ทำการใด ๆ ได้ ความจริงกองทัพแห่งชาติเคืองอุปการณทั
ประกอบกับมีผู้นำที่ไร้ความสามารถในการวางแผนการยุทธ
จึงได้แต่ทรงรักษาอยู่โดยไม่ทำอะไร และได้ยกเอาการกบฏ
ทางภาคใต้เป็นเหตุขงหน้า กษัตริย์แห่งแคว้นซาวอยหนีไป
เข้าพึ่งพระองค์เป็นปรียกษกับฝรั่งเศสมาตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิ
ค.ศ. ๑๗๙๒ เมื่อกองทหารฝรั่งเศสเข้ายึดดินแดนแคว้น
ซาวอย (Savoy) และนิชัวอิก ก็เลยเป็นศัตรูกันร้ายแรง
ยิ่งขึ้น กษัตริย์แห่งแคว้นซาวอยทรงเป็นสัมพันธมิตรอยู่
กับออสเตรีย และทรงให้ความช่วยเหลือแก่ออสเตรียทางด้าน
อิตาลี นอกจากนั้นอาณาจักรบิชอปของตชองพระองค์ ก็ยัง
เปรียบเหมือน "กุญแจของภูเขาสแอลป์" อีกด้วย

ทั้งแต่บัดนี้ ค.ศ. ๑๗๙๓ ฝ่ายฝรั่งเศสดำริจะเข้า
ยึดบิชอปของตชองเพื่อไปทำการรบกับพวกทหารเยอรมันในลอม-
บาร์ดี แทนองตชองการกบฏของเมืองมารซายส์และเมือง
ตูลอง ความคารนนจึงเป็นอันต้องระงับไป เพราะกล่าวกัน

ปืนใหญ่กองทัพภาคอิตาลี

๑๐๓

ว่าเมื่อยังปราบการกบฏไม่เป็นผลสำเร็จ แล้วจะส่งกองทัพ
นั้นไปยังอาเล็กซานเดรีย (Alexandria) ได้อย่างไร อนึ่ง
มีผู้ค้านว่ากองทัพภาคอิตาลีจะเคลื่อนที่ไปต่อเมื่อมีความแน
ใจในความเป็นกลางของมหาชนรัฐเยนัว (Genoa) อนึ่ง
รัฐเยนัวคงตั้งอยู่ในความเป็นปรักภัยอย่างลึก ๆ อยู่เสมอ
ทราบใจที่คลุมยังไม่แตก เพราะเหตุนี้คณะผู้แทนราษฎรที่
มาเป็นกรรมการประจำอยู่ในกองทัพภาคเขาแอลป์ส จึง
ลงความเห็นว่าการเขาย้ายเขตมอင့်ในทิศทางทรีน
(Turin) จะเป็นการเลิขอนตรายน้อยที่สุด แต่สำหรับ
รอกอร์ตและโอกุสแตงนั้น มีความเห็นว่าควรเขาย้ายทาง
กอร์นิช (Corniche) เพราะเมื่อคลุมแตกแล้วเช่นนั้น ก็
ควรจะหยั่งให้รู้แน่ ถึงความเป็นกลางของมหาชนรัฐเยนัว
แต่อย่างไรก็ตามกองทัพภาคอิตาลีควรจะขอปรทวยบรรดา
นำที่สามารถสำหรับวางแผนการรุกรานได้อย่างกว้างขวาง
และถูกต้อง

ปฐมวัยของนโปเลียน

โอกุสแตง^๑ นักดนตรี^๒ นโปเลียน^๓ ทันท^๔ เพราะเคย^๕ เลื่อมใส^๖
 ในความสามารถ^๗ มาแล้ว^๘ เมื่อครั้ง^๙ ล้อมเมือง^{๑๐} ทูลอง^{๑๑} บรรดา^{๑๒}
 นายพล^{๑๓} ต่าง ๆ มี^{๑๔} คูแมร์บ็อง^{๑๕} (Doumerbion) คุกอมมีเออร์^{๑๖}
 (Dugommier) ตลอดจน^{๑๗} แกลเลมัง^{๑๘} (Kellermann) ปรากฏ^{๑๙}
 ในความ^{๒๐} รู้สึก^{๒๑} ของ^{๒๒} โอกุสแตง^{๒๓} ว่า^{๒๔} เป็น^{๒๕} ผู้^{๒๖} ที่มี^{๒๗} อายุ^{๒๘} มาก^{๒๙} เกิน^{๓๐} ไป^{๓๑} คง^{๓๒} ไม่^{๓๓}
 สามารถ^{๓๔} วาง^{๓๕} แผน^{๓๖} การ^{๓๗} ทัพ^{๓๘} มั่น^{๓๙} คง^{๔๐} และ^{๔๑} อุกา^{๔๒} ซึ่ง^{๔๓} จะ^{๔๔} ยัง^{๔๕} ความ^{๔๖}
 สำ^{๔๗} เร็จ^{๔๘} ให้^{๔๙} แก่^{๕๐} กอง^{๕๑} ทัพ^{๕๒} ภาค^{๕๓} อิตาลี^{๕๔} ได้^{๕๕} โอกุสแตง^{๕๖} รู้สึก^{๕๗} ว่า^{๕๘} หนุ่ม^{๕๙}
 นโปเลียน^{๖๐} ผู้^{๖๑} มี^{๖๒} แนว^{๖๓} ทาก^{๖๔} ลา^{๖๕} เซง^{๖๖} น^{๖๗} แห^{๖๘} ละ^{๖๙} คือ^{๗๐} บุ^{๗๑} ค^{๗๒} ค^{๗๓} ล^{๗๔} ที่^{๗๕} เหม^{๗๖} มา^{๗๗} แด^{๗๘}
 ม^{๗๙} บ^{๘๐} ญ^{๘๑} หา^{๘๒} ย^{๘๓} ว่า^{๘๔} จะ^{๘๕} เล^{๘๖} อน^{๘๗} นโปเลียน^{๘๘} ให้^{๘๙} เขา^{๙๐} ดำ^{๙๑} ร^{๙๒} ง^{๙๓} ตำแหน่ง^{๙๔} สูง^{๙๕} สุด^{๙๖} คน^{๙๗}
 ใด^{๙๘} อย่าง^{๙๙} ไร^{๑๐๐} เพราะ^{๑๐๑} พง^{๑๐๒} เล^{๑๐๓} อน^{๑๐๔} ชน^{๑๐๕} เช่น^{๑๐๖} นาย^{๑๐๗} พล^{๑๐๘} ใหม่^{๑๐๙} ๆ

ความ^๑ จริง^๒ ทั้ง^๓ แคว้น^๔ ที่^๕ ๒๖^๖ ธันวาคม^๗ นโปเลียน^๘ ได้^๙
 รั^{๑๐} บ^{๑๑} ม^{๑๒} อ^{๑๓} บ^{๑๔} หมาย^{๑๕} ให้^{๑๖} ไป^{๑๗} ดำ^{๑๘} ร^{๑๙} ว^{๒๐} ร^{๒๑} ผัง^{๒๒} แด^{๒๓} ย^{๒๔} บ^{๒๕} เช^{๒๖} อ^{๒๗} ค^{๒๘} ี^{๒๙} โร^{๓๐} น^{๓๑} (Rouches-
 du-Rhône) และ^{๓๒} วาร์^{๓๓} (Var) เท่า^{๓๔} าก^{๓๕} ั^{๓๖} เป็น^{๓๗} การ^{๓๘} ร^{๓๙} อก^{๔๐} หน้า^{๔๑} ทัพ^{๔๒} ใน^{๔๓}
 การ^{๔๔} ร^{๔๕} บ^{๔๖} ด^{๔๗} าน^{๔๘} อิตาลี^{๔๙} อยู่^{๕๐} แล้ว^{๕๑} โอกุสแตง^{๕๒} ได้^{๕๓} รั^{๕๔} บ^{๕๕} การ^{๕๖} ใ^{๕๗} นโปเลียน^{๕๘}
 ใด^{๕๙} รั^{๖๐} บ^{๖๑} ตำแหน่ง^{๖๒} เป็น^{๖๓} ผู้^{๖๔} บ^{๖๕} ง^{๖๖} ค^{๖๗} ับ^{๖๘} ท^{๖๙} หาร^{๗๐} บ^{๗๑} น^{๗๒} ใหญ่^{๗๓} ของ^{๗๔} กอง^{๗๕} ทัพ^{๗๖} ภาค^{๗๗} อิตาลี^{๗๘}
 แต่^{๗๙} ใจ^{๘๐} โอกุสแตง^{๘๑} น^{๘๒} น^{๘๓} คิด^{๘๔} จะ^{๘๕} หา^{๘๖} วิ^{๘๗} ธี^{๘๘} ให้^{๘๙} การ^{๙๐} วาง^{๙๑} แผน^{๙๒} การ^{๙๓} ยุ^{๙๔} ทัพ^{๙๕}

ปณิธานใหญ่ของทัฬหาคอิตาลี

๑๐๕

ตกเป็นหน้าที่ของนโปเลียน นโปเลียนไปยังนีส (Nice)
และเริ่มงานทันที นโปเลียนรู้สึกประหลาดใจในความ
เฉื่อยชาของพวกเขาแม่ทัพนายกอง และไต้กล้าวแก่ทุโร
สมาชิกผู้แทนราษฎรว่าเป็นสิ่งที่น่าละอายมากในการที่ปล่อยให้
ให้ทหารทั้งหมดอยู่หน้าประตูประเทศอิตาลี โดยไม่ทำอะไร
และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของพวกเขาศัตรูแห่งมหาชนรัฐ ทุโรแก้ตัว
ว่าคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยของราษฎร มิได้ให้คำ
สั่งที่แข็งแรงอะไร นโปเลียนได้มีความชำนาญมาแล้วใน
วิธำเนนการให้ออกคำสั่ง ฉะนั้นนโปเลียนจึงกล่าวแก่ทุโร
ว่า “เป็นหน้าที่ของท่านที่จะทำให้คณะกรรมการละอายใจ
ในความเฉื่อยชา ฟรังก์นถาทานจะเลียงอาหารแก่วอลเนย์
(Volney) และข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะฉวยโอกาสอธิบายแผน
การณ์ของข้าพเจ้าให้ท่านฟังว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะตีประเทศ
อิตาลีได้ทั้งประเทศด้วยกำลังเพิ่มเติมอีกประมาณ ๑๒,๐๐๐
- ๑๕,๐๐๐ คน” วนรุงชน นโปเลียนก็ได้อธิบายแผน

การให้แก่วอลเลย์และตุรซังนั่งฟังด้วยความประหลาดใจ ท่านนักปราชญ์วอลเลย์ ได้กล่าวแก่ซาปตาลใน ๒ ปีต่อมาว่า “เมื่อข้าพเจ้าอยู่ในอเมริกาและทราบว่านโปเลียนได้เลื่อนชนชั้นแม่ทัพภาคอิตาลี ข้าพเจ้าก็ทำนายได้อย่างแม่นยำทันทีว่า แม่ทัพหนึ่งจะพาทหารเขาเหยียบย่ำคนแดนข้าศึกด้วยความมั่งคั่ง และข้าพเจ้าได้กล่าวเรื่องนี้ต่อคณะของท่านนายพลวอชิงตัน

นโปเลียนได้เสนอแผนการของ ตน แก่โฮกสแตงโรแบตส์แอร์ และริกอร์ต์ ท่านทั้งสองนี้ได้รับเอาไว้ด้วยความปราโมทย์ และได้ส่งแก่กัมเบรียของผู้ได้รับตำแหน่งเป็นแม่ทัพสนามให้เตรียมการเพื่อปฏิบัติตามแผนการณ ใน วันที่ ๕ เมษายน โฮกสแตงได้เขียนถึงพี่ชายของเขาว่า “ข้าพเจ้าเห็น ๑ โบนาปาร์ต ผู้บังคับทหารชั้นใหญ่คนมีความสามารถเป็นยอดเยี่ยม”

1. ซิตัวแซ็ง (Citoyen ในภาษาฝรั่งเศสหรือ Citizen ในภาษาอังกฤษ) เป็นคำที่นิยมใช้เรียกนำหน้าชื่อกันในสมัยปฏิวัติ

ปืนใหญ่กองทัพอิตาลี

๑๐๗

วันที่ ๖ เมษายน กองพลมัสเซนา (Masséna)

ไคเรมเคลอนท์ชามแม่น้ำโรซา (Rosa) เข้ายกแวงตมิลล์ (Vintimille) เคลอนท์ชอไปยังมอเตอ ตานาร์โค (Monte

Tanardo) แล้วทงมนลง ณ ทนน์ ระหว่างน้มนองพลน้อย

อีกกองหนึ่งชามตักชอ (Taggia) ไปและเข้าไปถึงชอที่

มอเตอกรังติ (Monte Grande) ผู้บังคับทหารปืนใหญ่

หนึ่งโคชชอกรบเองบ้าง และได้นำทหารราย ๓ กองพล

น้อยเขาคอยมไอน์ (Oneille) ไคเป็นผลสำเร็จในวันที่ ๘

ขอมนอยู่ในความรกรงของทหารแคว้นเบเอตมอเตอและทหาร

อังกฤษ ในวันที่ ๑๗ เมษายน กองทัพอิตาลีคอยู่ใน

ทออร์เมอ (Orme) ต่อมาในวันที่ ๑๘ ชอที่โลอาโน (Loano)

ในวันที่ ๒๔ มัสเซนาแย่งเนินมัวร์อาโท (Muriato)

ไค เนินนีอยู่ในความคุ้มครองของทหารออสเตรีย นโป-

เลียนไคกลับมาถึงนัชในวันที่ ๒๕ และหนุนให้คัมเมรียของ

รียทำการขยายผลต่อไป ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม คัมเมร-

บิอองไค้ส่งข่าวไปยังสภาของวังชอง ว่าไค้คิดขอเขา
 ติงค์ (Tende) ไค้แล้ว ทักสิ่งส่อให้เห็นความสำเร็จอย่าง
 งามของการรบ และโอกุสแตง โรแบสซ็แอร์มองดูความ
 เคลื่อนไหวของกองทัพภาคอิตาลีด้วยความยินดี กองทัพ
 หลุดจากความเฉื่อยชามาไค้ก็เพราะนายพลหนุ่มโยนาปาร์ก
 พวกสกุลโรแบสซ็แอร์มีความนิยมเลื่อมใสเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ
 อัครราชทูตฝรั่งเศสประจำมาดริดรัฐเณว์ ไค้เขียนไว้ว่า
 นโปเลียนเป็นคนโปรกและเป็นที่ปรึกษาคนสนิทของโรแบส
 ซ็แอร์หนุ่ม

โอกุสแตง ไค้คิดจะส่งนโปเลียนไปทำหน้าที่บังคับ
 บัญชากองทัพฝ่ายปฏิวัติแทนฮังรือ (Hanriot) ซึ่งจะทำ
 ใหมกษัมเลียง โรแบสซ็แอร์ของปราชัย เพราะไร้ความ
 สามารถ

ความจริง ไค้ปรากฏเหตุการณ์ที่หนักใจคนแก่คณะ
 กรรมการประจำกองทัพภาคเขาแอลป์แล้วกล่าวคือ กอง
 ทหารภาคเขาแอลป์ กับ กองทัพภาค อิตาลี เกิดชกกันชน

คณะกรรมการที่ประจำอยู่ใน ๒ กองพันขาดความปรอง
 ของกัน ลาปอร์ต (Laporte) กรรมการประจำกองทัพภาค
 ภูเขาแอลป์ ได้ร้องทุกข์อย่างขมขื่นว่า “มีผู้ ขดขวาง
 กองพันให้เคลื่อนที่ไปยังตูริน (Turin) บรรดาทหารซึ่ง
 ให้คำสั่งไว้ว่าจะโค่น บัลลังก์ของทรราชให้ได้ต้องจำใจ
 ผันคำสั่งลงไว้ด้วยความยากยิ่ง อาศัยอำนาจของพชาย
 โอกุสแตงไคสเนอร์สนุนกองทัพภาคitaliaเต็มที่ สิ่งใดที่กอง
 ทักษภาคภูเขาแอลป์ขอไม่ได้ กองทัพภาคitaliaขอได้ และ
 นอกจากนั้นยังชักเครื่องอุปการะของกองทัพ ภูเขา แอลป์มา
 บำรุงกองทัพภาคitaliaอีกด้วย เหตุทั้งหมดคนเกิดจากการ
 ปลุกปั่นของนโปเลียนคนโปรด นโปเลียนมีอิทธิพลอยู่เหนือ
 ความคิดของโอกุสแตงโรแบสส์แรย์จนทุกวันนี้ นโปเลียน
 อาศัย โอกุสแตง เป็นผู้สื่อความคิดในการอำนวยการยุทธของ
 ตนไปยังปารีส นโปเลียนมีความปรารถนาที่จะให้กำลัง
 ทหารทางภาคใต้ทั้งหมดรวมอยู่ในกองทัพภาคitalia และ

ได้มอบให้โอกุสต์แห่ง นำหนังสือของตน เสนอคณะกรรมการ
 รักษาความปลอดภัยของราษฎรเพื่อชักจูงมิให้ทำการรุกรานทาง
 พรหมแดนของสเปนหรือรุกรานทางบ้านภูเขายูเรเนส เพราะ
 จะไม่เป็นที่พอใจของประชาชนยิ่งกว่าการรบในบิชเคมของที
 และลอมบาร์ดี อย่างไรก็ตาม การที่โรแบตส์แอรหันต์ได้
 ทำให้คณะกรรมการ รักษาความปลอดภัยของราษฎรมความ
 เชื่อมคล้อยตามความเห็นของนโปเลียนนั้น เป็นเครื่อง
 แสดงให้เห็นว่า นโปเลียน เห็นผู้ ไตรบี ความไว้วางใจมาก
 ความเห็นที่เชื่องชานทำให้คณะกรรมการรักษาความปลอดภัย
 รับรองแผนการของนโปเลียนผู้มีความเห็นว่า กองทัพภาค
 ภูเขาแอลป์ส เป็นแค่เพียง กำลังที่ใช้สำหรับทำให้กษัตริย์แห่ง
 แคว้นซารดิเนียของทรงมีความกังวลทางด้านเหนือ ส่วน
 กองทัพภาคอิตาลีนั้น จะไต่ เขาค ทางฝั่ง ริเวรา (Riviera)
 เรือง นทำให้ ลาปอร์ต กรรมการ ประจำ กองทัพ ภาค ภูเขา
 แอลป์สเคืองมาก และชาวเซตทกมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน
 มากยิ่งกว่าไปอีก

ปณิหัยก้องทัฬภาคอิทาลี

๑๑๑

อนึ่งในฤดูร้อนปี ค.ศ. ๑๗๙๔ พวกสมาชิกรัฐสภา
ก็องวังซ็องของบางคนเริ่มรู้สึกไม่พอใจในการ “ขงการ”
ของฌักซ็องเลียง โรแบตส์แอร แซ็งตัสต (Saint-Just)
ซึ่งอยู่ในกองทัฬภาคตะวันออกได้ถูกตำหนิว่าใช้อำนาจยาทร
ใหญ่เช่นเดียวกับโอกุสแตง นโปเลียนได้พลอยดีทรางแห
ไปกับคณะโรแบตส์แอรด้วยโดยไม่รู้ตัว ความเป็นปรักษ์
ระหว่างคณะโรแบตส์แอรกับคณะอนุรนแรงมาก แม้ว่าจะ
จะมีไคเซินไปอย่างเบื่กแผ่ในขณะนั้น อาจเห็นได้ว่าชาติ
เซตมความอดทนไปเลี่ยนในการทไถ่ความสันติสนมกลม
เกลี่ยวกับรักชอร์กและโอกุสแตง ทงนเพราะนโปเลียนเคย
อยู่ในความอุปถัมภ์ของตนมาแต่ก่อน ชาติเซตกล่าวหาว่า
นโปเลียนถูกเมื่อเป็นใหญ่เป็นโตชนแล้ว นโปเลียนและ
ชาติเซตซึ่งเป็นชาวคอร์สีกาด้วยกันทั้งสองคนเป็นอรกันยง
ชน เมื่อเกกรกผุหญงคนเคียวกันทนครนช แต่อย่างไรรัก
ความเป็นศัตรูของบุคคลทั้งสองนี้ น่าจะเนื่องมาจากการท

นโปเลียนห่างเหินไปเข้ากับพวกโรแบสปีแยร์มากกว่า ชาล
เซ็คโกเดินทางไปบาร์เซลอนแนต (Bacelonnette) อันเป็น
ที่ตั้งกองบังคับการของกองทัพภาคภูเขาแอลป์ พร้อมด้วย
ความคุมแค้นต่อนโปเลียน

ความคุมแค้นของชาลเซ็คคงจะไม่ทำให้นายพลหนุ่ม
รู้สึกทกเท่าใดนักถ้าใดแสดงออกมาให้เห็น นโปเลียนร
ลึกปลอตกภัยด้วยประการทั้งปวง ครายใดที่ยงเย็นมีทรคอยู่
กับโอกุลแตง เวลานนพชายของโอกุลแตงกำลังมีอำนาจ
สูงส่งอยู่ อนึ่งชัยชนะในการรบครั้งแรก ๆ ของนโปเลียน
เป็นแต่เพียงตอนต้นของการทัพในอิตาลีเท่านั้น ยังมีโอกาส
หาข้อเลียงไต่ถามมาก และแม้ว่าจะมีไต่ดำรงอยู่ในตำแหน่ง
ที่สูงก็จริงอยู่ แต่ก็ได้รบคำชมเชยจากคัมเมร็องผู้เป็น
แม่ทัพมาก คัมเมร็องได้รบสารภาพว่าความคึกคักอันลึกซึ้ง
ของผู้บังคับทหารชั้นใหญ่หนุ่ม มีส่วนอยู่มาก ในชัยชนะของ
การรบ นโปเลียนมีความหวังว่าตนจะย้ายขึ้นสู่ตำแหน่งสูง
สุดได้ในไม่ช้า ถ้าใดพวกโรแบสปีแยร์ช่วยสนับสนุนด้วย

ปืนใหญ่กองทัพภาคitalia

๑๑๓

ตามที่ไคกล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อ
การเคลื่อนไหวของ กองทัพภาค อิตาลี ก็คือความไม่แน่ใจ
ในความเป็นกลางของมหาชนรัฐเยนัว และเนื่องจากเหตุนี้
นโปเลียนได้ขอให้ โอคุสแตงจัดส่งคนไปตลาดเลาที่เยนัว
และเพื่อสืบกำลังทหารด้วย ถ้าจะของเงินชาคักตอกัน ใน
วันที่ ๓ กรกฎาคมก็ได้นำคำสั่งในเรื่องนี้ นโปเลียนถูก
ส่งไปยังเยนัวพร้อมด้วยคำสั่งแรงกล้า ซึ่งมีใจความสำคัญว่า
ให้ไปสืบกำลังของเยนัว นโปเลียนได้ออกเดินทาง
ทันทีและตั้งใจไว้ว่าจะขู่รัฐบาลเยนัวให้มีความกลัว เดรัจ
แล้วก็จะกลับมาทำหน้าที่ผู้บังคับทหารปืนใหญ่ต่อไปตามเดิม
และเมื่อสามารถบุกเข้าไปในประเทศอิตาลีได้แล้ว ตนก็มี
หวังจะได้เป็นแม่ทัพของภาคนี้ ได้สักระยะหนึ่งถ้าโชคอำนวย
ระหว่างนี้ มักซีมีเลีย โรแบสซีย์แอร์ ได้เรียกตัว
โอคุสแตงและแซ็งตซัสต์กลับมายังปารีส เพราะรู้สึกว่า
อันตรายได้ใกล้เข้ามาเต็มที่แล้ว มักซีมีเลีย มีความ

ประสงค์จะให้มิตรสหายมาอยู่พร้อมหน้ากันก่อนที่เหตุร้ายจะ
บังเกิดขึ้น รีกอร์ดคงอยู่ทนชดเชยเคียวเพื่อตำแหน่งการยทอ
ต่อไป และเย็นผืนนโปเลียนตกคอกด้วยขณะเมื่ออยู่ทเย็นว
และในตอนทกลบจากเย็นว นโปเลียนได้รวมคตกยรอกอ
เพื่อตำแหน่งการต่าง ๆ จนสุดท้าย ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้
แก่กองทัพภาคอิตาลี

ต่อมาอีกไม่นาน คณะโรแบตส์แอร์ของถูกโค่นลงและ
นโปเลียนก็พลอยตกอับไปด้วย นอกจากนั้นยังหวุดหวิดจะเอา
ชีวิตไม่รอด

บทที่ ๗

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

นโปเลียนกลับจากเขนัวมาจนถึงนครนซ์เมื่อวันที่ ๑๐
แห่งเดือน*แตรมิดอร์ (เดือนที่ ๑๑ ของมหาชนรัฐ)

*ปฏิทินเดือนต่างๆ ของนักปฏิวัติฝรั่งเศส ๑๗๘๕

ชื่อเดือน ความหมายตรงกับอากาศ. พืช เริ่มวันที่ ๑ เมื่อวันที่

Vendémiaire	Vintage	September	22 nd.
Brumaire	Fog	October	22 nd.
Frimaire	Sleet	November	21 st.
Nivose	Snow	December	21 st.
Pluviose	Rain	January	20 th.
Ventose	Wind	February	19 th.
Germinal	Seed	March	21 st.
Floréal	Blossom	April	20 th.
Prairial	Pasture	May	20 th.
Messidor	Harvest	June	19 th.
*Thermidor or Fervidor }	Heat	July	19 th.
Fructidor	Fruit	August	18 th.

ระหว่างวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๑๘ สิงหาคม)
และตรงไปยังค่ายทหารทซซ (Sieg) เพื่อกาหนดทัพของ
ทหารชั้นใหญ่ต่อไปโดยหาร^๒ ไม่ว่าได้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรง
ขึ้นที่ปารีส และในวันที่ ๑๐ เดือนแรมมีนาคมเอง นโป-
เลียนยังได้คำสั่งให้ แบร์ทเธอร์ (Berthier) ผู้บัญชาการ
กองพลน้อย ทหารราชส่งชั้นใหญ่ไปให้ เฟรจัส (Fréjus)
สองกระบอก ต่อในวันที่ ๑๘ นโปเลียนจึงได้ทราบข่าว
การมรณะ โดยการถูกประหารด้วยกิโยติน ของพวกสกุล
โรแบสปีแยร์ และมีครัสทาย

เดือนเหล่านี้เริ่มนับวันที่ ๑ ตรงกับวันต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน
แถวหลังและนับวันในเดือนหนึ่ง ๆ ๓๐ วันเหมือนกันทั้งหมด ข้อเดือน
นั้นแปลไว้ในแถวที่สอง เป็นชื่อตามธรรมชาติของอากาศหรือพหผล
ต่าง ๆ ในเดือนนั้นเหมือนอย่างเราเรียกชื่อฤดูฝน ฤดูหนาว เมื่อครบ
กำหนดปีจะมีวันเหลืออยู่อีก ๕ วันจึงจะครบปี วันทั้ง ๕ นั้น ถือเป็น
วันหยุดสากลเรียกชื่อตามลำดับ Virtue, Genius, Labour,
Opinion, Reward. และในปีอธิกมาสมีวันที่ ๖ เรียกว่า
Revolutionary Day.

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๑๗

ริกชอร์ต ซึ่งถูกหาว่าเป็นพวกของโรแบสซ็แอร์ ได้
เดินทางไปยังกรุงปารีสทันทีเพื่อแก้ขอหา ปล่อยให้ไป-
เลี่ยนทองผจญกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นกรรมการ
ประจำกองทัพอากาศเขาแอลปส์ ระหว่างนั้น อำนาจของ
คณะกรรมการชุดนี้โตแผ่มาถึงกองทัพอากาศตาลตวอย และ
เนื่องจากเคยมีความขัดแย้งอยู่กับโรแบสซ็แอร์หนุ่ม คณะ
กรรมการจึงได้ถือโอกาสใส่ร้ายทรมานอย่างเต็มที่ ซาลเซก
โคมหนึ่งสัปดาห์เพื่อนสมาชิกสภาคุยกันคนหนึ่งว่า “ข้าพ-
เจ้ารู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ทราบข่าวการมรณะของ
โรแบสซ็แอร์ผู้ทรชนกับพรรคพวกของเขา ท่านกรูคอยู่แก่
ใจแล้วว่าโฮกส์แตง โรแบสซ็แอร์และริกชอร์ตได้ใช้อิทธิพล
ครอบงำกองทัพอากาศตาลตวอยอย่างเต็มเปี่ยม ทำให้สัน
เลื่องเงินทองไปเป็นอันมาก”

ความพินาศของพวกสกุลโรแบสซ็แอร์ได้ทำให้
นโปเลียนพลอยที่กว้างแหว่งไปด้วย เพราะถูกเหมาเอาว่าเป็น

“คน” ของพวกโรแบสปีแยร์ กรรมการที่ปรารภน่าจะกำกวม
 “คนสนิทของโรแบสปีแยร์” คือ อาลบีเทอและลาปอร์ต
 ส่วนซาลีเซต ผู้แทนคหบดีกานัน ก็ไม่กล้าจะแก้ตัวให้แก่นโปเลียน เพราะเกรงจะถูกหาว่าไม่เป็นศัตรุกัยโรแบสปีแยร์ อนึ่ง ซาลีเซตยังมีความคั่นนโปเลียนในเรื่องส่วนทวอยี่ ฉะนั้น ซาลีเซต จึงแสดงท่าเป็นว่ามีความเห็นพ้องทวอยกับศัตรูของนายพลหนุ่ม

คณะกรรมการประจำกองทัพภาคภูเขาแอลป์ ได้รายงานไปยังคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยของราษฎรว่า โรแบสปีแยร์หนุ่มกับริกอร์ต์ได้วางแผนการที่พอนเป็นการทำลายเสรีภาพและว่าแผนการฉกฉวยโดยโยนาปาร์กจำนวนในจดหมายเต็มไปด้วยความโอศุภกรรม ซาลีเซตได้อ้างว่าตนรอคอยมาจากการประทุษร้ายอย่างหวุดหวิด ขณะที่ยังเดินทางจากนิซมายังบารเซลอนแนต เพื่อไปหาอาลบีเทอ

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๑๕

และลาปอร์ต (สันนิษฐานว่าคนร้ายเป็นคนของโรแบต-
บ์แอร์หนุ่มและรักออร์ท)

ฝ่ายข้างชาลส์เตอและลาปอร์ตไครองเรียนว่า กรรม
การประจำกองทัพอากาศได้ใช้เล่ห์อุบายเพื่อชักขวาง
ความก้าวหน้าของกองทัพอากาศเขาแอลป์ และไครองเรียน
เห็นว่า เป็นผลแห่งการทรยศต่อชาติของโรแบตบ์แอร์หนุ่ม
และพรรคพวก ข้อความตอนหนึ่งกล่าวว่า “แผนการทัพ
ของ กองทัพอากาศเขาแอลป์ ไครองเรียน จาก ท่าน แล้ว
ฉะนั้นควรจรรงไว้เป็นความลับ และโดยเฉพาของปฏิบัติ
การตามนันทน์ แต่แผนการฉนั้น กลับเป็นทรกนทวไปภาย
ในกองทัพอากาศ คีตรของเขาเองกรทวย พวกคีตรไคร
รว่ากองทัพอากาศเขาแอลป์มีกำลังน้อยจึงปรากฏว่า ไคร
องเรียนมายืนไว้เป็นจำนวนมากมายกว่าของเราทุกแห่ง
หมด และข้าศึกไครเตรียมการเขาคองทัพอากาศเขาแอลป์
เป็นการใหญ่”

ตามคำกล่าวหาของคณะกรรมการชุดนี้ ^๕ เท้ากบ
 แสดงว่าความสำเร็จของงานของกองทัพภาคอิตาลีเป็นแต่
 เพียงเครื่องลวงตาและอำพราง "การทรยศต่อชาติ" ^๖ นอก
 จากนี้ยังมีข้อความในรายงานอีกตอนหนึ่งว่า "ท่านต้องรู้
 เสียด้วยว่า โยนาปาร์ตและรักออร์ตเอง ได้สำรวจภาพแก่
 ชาลเซตว่าการล้อมโกนิ (Coni) นั้น จะทำแต่พอเป็นพอ
 เท่านั้น และคนทั้งสองนี้ได้อาศัยชาลเซตมิให้น่าเอาความ
 ไปบอกแก่คณะกรรมการประจำกองทัพภาคเขาแอลป์"
 แต่ในที่สุด ความผิดทั้งหมดได้ตกอยู่กับนโปเลียนแต่ผู้เดียว
 ในฐานะที่เป็น "คนของโรแบสปีแยร์" ^๗ นโปเลียนได้ถูก
 กล่าวหาถึง "โยนาปาร์ตเป็นคนของโรแบสปีแยร์และเป็น
 ผู้วางแผนการต่าง ๆ ให้แก่พวกนักรบสันตหิณยานหนึ่ง
 ส่งมาจากเบนัวแรงว่า นโปเลียนจะไต่รับสินบนเป็นเงินหนึ่ง
 ล้าน ฟรังก์เพื่อให้ ชาลเซตมาถึงพอกและแจ้งให้เรাত্রาย
 ว่า โยนาปาร์ตได้ไปยังเบนัวโดยการอนุญาตของรักออร์ต

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๒๑

นายพลผู้^{๒๕}นี้ ได้ไปยังดินแดนของต่างประเทศเพื่อ^{๒๖}ความ
ประสงค์อันใด^{๒๗}ความสงสัยทั้งหมดของเราได้รวมอยู่ในบุคคล
ผู้^{๒๘}นั้นในชนต้นควรจะแยก^{๒๙}รกรักและ^{๓๐}ไป^{๓๑}เปลี่ยนให้^{๓๒}ออก
ห่างจากกันเสียก่อน เรา^{๓๓}จะคอย^{๓๔}คน^{๓๕}บุคคล^{๓๖}ทั้งสองนั้นไว้ตลอด
จนเอกสารต่าง ๆ ซึ่ง^{๓๗}จะ^{๓๘}ได้^{๓๙}ส่ง^{๔๐}ไป^{๔๑}ให้^{๔๒}ท่านที่^{๔๓}ปารีส” สรุปล
ความ^{๔๔}ว่า การกล่าวหาทั้งหมด^{๔๕}คน^{๔๖}โดย^{๔๗}ชัด^{๔๘}ว่า^{๔๙}ไป^{๕๐}เปลี่ยน^{๕๑}ได้^{๕๒}ไป
ยัง^{๕๓}แนว^{๕๔}เพื่อ^{๕๕}มอบ^{๕๖}แผนการ^{๕๗}ให้^{๕๘}แก่^{๕๙}ต่าง^{๖๐}ประเทศ^{๖๑} และ^{๖๒}ตกลง^{๖๓}กับ
ข้าศึกซึ่ง^{๖๔}โรแบตตี^{๖๕}แอว์ป^{๖๖}ราร^{๖๗}ณ^{๖๘}จะ^{๖๙}เปิด^{๗๐}ทาง^{๗๑}ให้^{๗๒}บุกรุก^{๗๓}เข้า^{๗๔}มา^{๗๕}ใน
ฝรั่งเศส ความ^{๗๖}จริง^{๗๗}คำ^{๗๘}กล่าว^{๗๙}หา^{๘๐}นั้น^{๘๑}น่า^{๘๒}หนัก^{๘๓}พอ^{๘๔}ที่จะ^{๘๕}ลาก^{๘๖}ตัว
ไป^{๘๗}เปลี่ยน^{๘๘}ไป^{๘๙}สู่^{๙๐}ทะเล^{๙๑}แวง^{๙๒}แกง^{๙๓}ไคท์^{๙๔}เคียว ถ้า^{๙๕}ใน^{๙๖}เวลา^{๙๗}นั้น^{๙๘}ยัง^{๙๙}คง^{๑๐๐}ใช้
วิธี^{๑๐๑}ปราย^{๑๐๒}ปราม^{๑๐๓}อย่าง^{๑๐๔}รุนแรง^{๑๐๕}อยู่

คำ^{๑๐๖}กล่าว^{๑๐๗}โทษ^{๑๐๘}นั้น^{๑๐๙}ไป^{๑๑๐}เปลี่ยน^{๑๑๑}เช่น^{๑๑๒}นั้น^{๑๑๓}เป็น^{๑๑๔}เรื่อง^{๑๑๕}ที่^{๑๑๖}เหลว^{๑๑๗}ไหล^{๑๑๘}ที่^{๑๑๙}
สุด^{๑๒๐} แต่^{๑๒๑}ก็^{๑๒๒}ได้^{๑๒๓}พา^{๑๒๔}กัน^{๑๒๕}ลง^{๑๒๖}ความ^{๑๒๗}เห็น^{๑๒๘}เชื่อ^{๑๒๙} และ^{๑๓๐}พอ^{๑๓๑}ถึง^{๑๓๒}วันที่^{๑๓๓} ๒๒
คธ^{๑๓๔}ะ ผู้^{๑๓๕}แทน^{๑๓๖}ราช^{๑๓๗}ฏ^{๑๓๘}ร^{๑๓๙}ก^{๑๔๐}ไ^{๑๔๑}ค^{๑๔๒}มี^{๑๔๓}คำ^{๑๔๔}สั่ง^{๑๔๕}ถึง^{๑๔๖}ค^{๑๔๗}แน^{๑๔๘}ว^{๑๔๙}บ^{๑๕๐}ี^{๑๕๑}ของ^{๑๕๒}แม่^{๑๕๓}ทัพ^{๑๕๔}สน^{๑๕๕}นาม
ให้^{๑๕๖}ปล^{๑๕๗}คน^{๑๕๘}ไป^{๑๕๙}เปลี่ยน^{๑๖๐}ออก^{๑๖๑}จาก^{๑๖๒}ท่า^{๑๖๓}แห่ง^{๑๖๔}หน้า^{๑๖๕}ที่^{๑๖๖} ก็^{๑๖๗}ให้^{๑๖๘}ซึ่ง^{๑๖๙}ไป-

เลียนไว้ในฐานที่เอาใจออกหากไปช่วยประเทศที่เป็นศัตรู
 ชาลเซคและอาลบีเคอไคเดินทางไปยังนครนซ ด้วยตนเอง
 เพื่อจัดการในเรื่องนี้ ปรากฏว่า ชาลเซคมีความทนทน
 มาก และไคเขียนไว้ว่า “ข้าพเจ้าแน่ใจว่ารกรรตคงจะ
 หนีไปแล้วว่าข้าพเจ้าจะไปถึงนซ และนโปเลียนก็คงเช่น
 เคียวกัน ถ้าบุคคลทั้งสองนี้ยังไม่หนีไปจากนซ เราก็ไคตก
 ลงไว้แล้วว่าจะส่งให้รบและส่งตัวไปยังปารีสทันที โยนา-
 ปาร์ตไคไคไปยังเบนัวโดยความเห็นชอบของรกรรต ฉะนั้น
 ย่อมมีขอนาสงสัยมากที่เกี่ยวฐานทรยศกษชาติ และฉะเงิน
 ของประเทศ” คำสั่งให้รบ ผู้บังคับทหารชั้นใหญ่ไคมาถึง
 มอดแมรียของก่อนแล้ว คำสั่งนี้มีความว่า “นโปเลียน
 เป็นบุคคลที่คณะผู้แทนราษฎรหมดความไว้วางใจลงแล้วโดย
 ทลอค เนื่องจากความประพฤตินาสงสัยยิ่ง และโดย
 เฉพาะ เนื่องจากการเดินทางไปเบนัวเมื่อเร็ว ๆ นี้”

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

௧௮௩

อาราม^๕ทมความกลว^๖ ตแพรบ^๗ของไคป^๘ลตผ^๙ยงค^{๑๐}ขทหาว^{๑๑}
ยน^{๑๒}ใหลกอนคาสังมาถิง^{๑๓} กลาวค^{๑๔}อตงแตเมอ^{๑๕}ไกรับคาชอก^{๑๖}

นโปเลียนขณะถูกขังอยู่ในบ่อนการ

กล่าวครั้งแรก และได้ออกตรวจราชการ รองผู้บังคับบัญชาใหญ่ชน
ทำหน้าแทน ทงได้ออกไปเล่นไว้วางย สماعيلสถำณแทน

รายงานทั้งสองได้มาถึงนครนซ์ เมื่อวันที่ ๒๕ และได้เห็น
 ชอบด้วยในการปฏิบัติของคณบดีของ นายพลหนุ่มลูกซึ่งอยู่
 ในย่านแห่งหนึ่งในตำบล มงต์ โบรอน (Montboron) ต่อ
 มาย้ายไปซึ่งทัพซอมกาเร (Fort Carré) ใกล้ ๆ กับ อังติบ
 (Antibes) นักโทษผู้หนึ่งอยู่ในฐานะที่น่ากลัวมาก บรรดา
 ผู้นำทหารได้เคยผ่านตระแสงแกงมามากพอสมควร ด้วยข้อ
 หาอันไม่มีมูลทำนองนี้ ชาวโคเลาลือไปในกองทัพซอส-
 เตร์ว่า นโปเลียนได้ถูกกักขังส่งไปยังปารีสแล้ว บรรดา
 มิตรสหายของนโปเลียนพากันมีความวิตกมากทั้ง ๆ ที่มันใจ
 ในความบริสุทธิ์ของนโปเลียน ซูโนต์นายทหารคนสนิท
 ของนโปเลียนได้ขอจะช่วยให้หนีจากที่คุมขัง แต่นโปเลียน
 ไม่ยอมเพราะมีความประสงค์จะรอให้ความจริงเปิดเผยออก
 มาเอง นโปเลียนได้ตอบว่า “ซูโนต์ทริก คนอื่น ๆ อาจ
 จะมีความอยุติธรรมต่อข้าพเจ้า แต่ขอให้เรามีความบริสุทธิ์
 กันแล้วกัน ข้าพเจ้าได้ถือเอาในธรรมเป็นคำสำหรับวันตัดสิน

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๒๕

ความผิดของข้าพเจ้า มโนธรรมนับแต่ความสงบ เมื่อ
ข้าพเจ้าขออภัย จะนอบน้อมไถ่ทำสิ่งใดลงไปเพราะจะทำให้
ข้าพเจ้าของมวหมองหนกยงชน” นโปเลียนแน่ใจว่าตน
เป็นผู้บริสุทธิ์จึงมีใจเหี้ยมหยัดตัวเองด้วยการปฏิเสธในไมตรีซึ่ง
เคยมีอยู่กับโรแบสปีแยร์ นโปเลียนได้เคยเขียนจดหมายถึง
กอลลี อัครราชทูตฝรั่งเศสประจำเนอพลิสซึ่งนโปเลียนอ้างเป็น
พยานว่า “ข้าพเจ้ารู้สึกสลดใจเล็กน้อยในภัยพิบัติที่โดยบังเอิญ
ชนแกโรแบสปีแยร์ ผู้ซึ่งข้าพเจ้ารักและเชื่อว่าบริสุทธิ์ แต่
ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นนบตาของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าก็จะฆ่าเขา
เสีย ถ้าเขามุ่งหวังจะใช้อำนาจอันมีเป็นธรรม” นโปเลียน
ได้คัดค้าน ท่อคณะผู้แทนราษฎร อย่างรุนแรง เนื่องในการ
ถกขงอนมชอชและ นโปเลียนไม่เคย ส่อ ให้เห็นความหวาด
หวั่นเลยแม้แต่ชั่วขณะหนึ่ง นโปเลียนได้เขียนบันทึกไว้ว่า
“ข้าพเจ้าของมวหมอง ลงโทษ ปราศจาก โอกาส ที่จะแกล้ง

ความจริง ข้าพเจ้าได้ละทิ้งบ้านเกิดได้ละทิ้งทรัพย์สินสมบัติ
 ได้ทุกสิ่งทุกอย่าง สิ่งให้แก่มหาชนรัฐ ข้าพเจ้าได้ร่วมรบใช้ใน
 การรบทุกสงคราม และได้เสียสละอย่างตามสมควร และ
 ข้าพเจ้าได้มีส่วนในความดีความชอบ เนื่องในความกล้าหาญ
 ของ กองทัพภาค อิตาลี ด้วยผู้หนึ่ง ในการที่ได้ชาวออร์ซีโอ
 (Saorgio) โอเนย์ (Oneille) และทาราโร (Tararo) "

นโปเลียนได้ร้องขอความยุติธรรมต่อผู้แทนราษฎรว่า "ขอ
 ให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสแสดงความจริง ไปรบกวนจิตใจซึ่ง
 ความกตัญญูต่อข้าพเจ้า และคนความนิยมนับถือของ
 เพื่อนร่วมชาติให้แก่ข้าพเจ้า ขอให้รู้สึกหย่อนยานชั่วช้า
 ของการชั่วช้าของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่เคยมีความเสียตาย
 ชั่วคราวแม้แต่คนเดียว ข้าพเจ้าได้เคยเสียชีวิตรามากแล้ว
 การที่ข้าพเจ้าสละทุกสิ่งแห่งชีวิตโดยด้วยความกล้าหาญ ก็
 เพราะข้าพเจ้ามีความ คึกคัก อย่างเดียวว่าชีวิตของ ข้าพเจ้า
 อาจจะมีประโยชน์แก่ประเทศชาติอยู่บ้าง "

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๒๗

นโปเลียนคิดตกในการที่ความมั่นใจในความบริสุทธิ์
ของตน ในที่สุดนโปเลียนก็ไ้รับความยุติธรรม แต่
เป็นความยุติธรรมที่ไม่สมบูรณ์ทีเดียว ผลของการไ้
สวนไ้พิสูจน์ว่า คำกล่าวหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่มีมูลแห่ง
ความจริงเลยแม้แต่น้อย และชาติเซตเองก็รู้สึกเสียใจใน
การที่คว้นโปลงโธชนไปเลียน ชาติเซตไ้เขียนถึงคณะ
กรรมการรักษาความปลอดภัยของราชฎว่า “ในการตรวจ
เอกสารต่าง ๆ ของ นโปเลียน และ ในการ สืบสวน ของ เรา
ปรากฏว่าไม่มีหลักฐานอันใดที่จะทำให้กักขัง เขาไว้ต่อไป”
ความจริงล้าพวงแต่หนึ่งสี่สแวง หน้าที่ของรกอรรถในการไ้
นโปเลียนไปไ้เขียนวกเป็นหลักฐานที่เพียงพอสำหรับหักล้าง
คำกล่าวหาทางมวลไ้ อีกประการหนึ่งค้แมรี่ของน้าจะไ้
ชมเชยนโปเลียนไว้เพราะมีข้อความตอนหนึ่งในการงานของ
ผู้แทนราชฎกล่าวว่า “เรามีความเชื่อมั่นในประโยชน์ที่
เราอาจไ้รับจากนายทหารผู้นี้ เราปฏิเสธไม่ได้ว่าบุคคลผู้นี้

๕๔ ๕๕
 นายนพตมความรู่ทางการทหารยอดเยี่ยมกว่าใคร ๆ ในกอง
 ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕
 ทพณ ฉะนั้นเราจึงปล่อยตัวให้เขากลับมามีอิสระ เพื่อ
 เราจะไ้ซื้อคำแนะนำจากเขาได้เมื่อเรามีความต้องการ และ
 ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕
 เพื่อเขาจะไ้มี โอกาสพิสูจน์ ความเสียสละของเขาเพื่อ
 ประโยชน์ของมหาชน เราไ้ได้บรรจุเขาเข้ารับราชการใน
 ตำแหน่งเดิม แต่เราหวังว่าการแสดงความสามารถของเขา
 ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕
 คงจะทำให้เขากลับไ้ได้รับความไว้วางใจ และกลับเข้ารับ
 ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕
 ตำแหน่งหน้าที่เดิมซึ่งเขาเคย ไ้ปฏิบัติมาแล้ว ด้วยความ
 ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕
 สามารถยิ่ง อนึ่งเนื่องจากฐานะอันคณขณของกองทัพภาค
 ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕
 อิตาลี เราอาจบรรจุเขาเข้ารับราชการชั่วคราวไ้ไ้จนกว่า
 ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕
 ท่านจะไ้มีคำสั่งมาใหม่ในเรื่องนี้

- ๑ ขณะนั้นฝรั่งเศสถูกต่างประเทศรุมกันรบรอบด้าน คือ อังกฤษ
 ฮอลันดา เยอรมัน ออสเตรีย ซาร์ดิเนีย และสเปน นักการ
 เมืองจำต้องไว้ชีวิตนโปเลียนเมื่อถึงคราวคับขันจะได้ ขอความ
 ช่วยเหลือ แต่ปลดปล่อยจากตำแหน่งเพราะกลัวจะมีอำนาจ
 มากไป

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๒๕

การพบ^๒อ้อม^๒ค้อม^๒ทั้งหมด^๒คน^๒ ส่อให้เห็นความลำบากใจ
ของบุคคลซึ่ง^๒ไต่^๒หลัง^๒ผิ^๒ไป^๒แล้ว^๒กลับ^๒มา^๒มา^๒ความ^๒สำ^๒นึก^๒ แต่ก็^๒ไม่^๒
ปรารถนา^๒ที่จะ^๒สาร^๒ภาพ^๒รับ^๒ผิด^๒ อย่างไร^๒ก็ตาม^๒ ไต่^๒ปรากฏ^๒คำ^๒สั่ง^๒
รับรอง^๒ว่า^๒การ^๒พิจารณา^๒เอก^๒สาร^๒และ^๒การ^๒ไต่^๒ส่วน^๒ต่าง^๒ ๆ^๒ ไต่^๒ทำ^๒
ให้^๒นโปเลียน^๒เป็น^๒ผู้^๒บริ^๒สุ^๒ทธิ^๒ และ^๒เมื่อ^๒คำ^๒นั้น^๒ถึง^๒ ประ^๒โย^๒ชน^๒ที่^๒
อาจจะ^๒ไต่^๒จาก^๒ความ^๒สามารถ^๒ใน^๒ทาง^๒การ^๒ทหาร^๒ จึง^๒อนุ^๒ญา^๒ต^๒ให้^๒
เป็น^๒อิสระ^๒ไต่^๒ชั่ว^๒คราว^๒ และ^๒ให้^๒ประจำ^๒อยู่^๒ใน^๒กอง^๒ยัง^๒ค้ำ^๒การ^๒
ตาม^๒ทาง^๒ที่^๒ควร^๒น^๒ไป^๒เลิ^๒ยน^๒นำ^๒จะ^๒ไต่^๒ทำ^๒หน้า^๒ที่^๒เป็น^๒ผู้^๒ยัง^๒ค้ำ^๒ทหาร^๒
ขึ้น^๒ใหญ่^๒ต่อ^๒ไป^๒ตาม^๒เดิม^๒ แต่^๒น^๒ไป^๒เลิ^๒ยน^๒คง^๒มี^๒ความ^๒มัว^๒หมอง^๒ใน^๒
สาย^๒ตา^๒ของ^๒นัก^๒ปฏิ^๒วัติ^๒พวก^๒ใหม่^๒ใน^๒ฐาน^๒ที่^๒เคย^๒สน^๒ทน^๒มอยู่^๒กับ^๒
โอกุส^๒แตง^๒ โร^๒แบ^๒สตี^๒แอร^๒ น^๒ไป^๒เลิ^๒ยน^๒ประจำ^๒อยู่^๒ใน^๒กอง^๒ยัง^๒ค้ำ^๒
การ^๒ใน^๒ฐาน^๒ะ^๒นาย^๒พล^๒ตรี^๒ซึ่ง^๒มี^๒ความ^๒สำคัญ^๒น้อย^๒กว่า^๒ใคร^๒ ๆ^๒

แต่^๒คุณ^๒แม่^๒รีย^๒ของ^๒ ซึ่ง^๒ตระ^๒หนั^๒ก^๒ใน^๒ความ^๒สามารถ^๒ของ^๒
นโปเลียน^๒คง^๒ได้^๒อ้า^๒ค้ำ^๒ความ^๒คึก^๒เห็น^๒ของ^๒นโปเลียน^๒เป็น^๒หลัก^๒อยู่^๒
เสมอ^๒ ความ^๒จริง^๒การ^๒บุ^๒ท^๒ถ^๒ที่^๒เริ่ม^๒ไว้^๒โดย^๒คำ^๒สั่ง^๒ของ^๒โอกุส^๒แตง^๒

หนุ่มโตซึ่งกลายอย่างเด็ดขาด หลังจากวันที่ ๑๔ แห่งเดือน
 แกรวมคอร^๑ นายทหารชาวบิเชกมองค์หนึ่ง แสดงความ
 ประหลาดใจไว้ในจดหมายฉบับหนึ่งของเขา เนื่องในการที่
 ทหารฝรั่งเศสได้ละทิ้งคอเขาที่ตงต์ (Tende) และพนท^๒ ๆ
 ที่โคอน^๓ ๆ ทั้งหมด “นั่นเป็นผลของการที่บาเรเรอ (Barère)
 ได้กำจัดโรแบสปีแยร์” ความจริงการโตต่างหาก ที่ทำ
 ให้การยุทโธสงครามหลายครั้งของฝรั่งเศส เนื่องจากความไม่รู้เท่า
 ถึงในแผนการณ์ของนโปเลียน ประกอบกับความผกผันยาก
 การโต โตหนุ่ม ให้คณะผู้แทนราษฎร ระงับการรุก ในบิเชก-
 มอตนันเดอ เพราะว่าเป็นการทอดทิ้งพรมแดนแห่งประเทศ
 ของตน โดยเหตุนี้ ข้าศึกจึงกลบความกล้าชน และ
 เตรียมการรุกรานกลับ ทหารชาวบิเชกมองค์โตเข้าดักกองรักษา
 ฐาน ฝรั่งเศส และ พวกทหาร ออสเตรีย มาชุมนุมพล กัน อยู่ ที่
 แม่น้ำบอร์มิดา (Bormida) ซึ่งคัมเมรียของโต ละทิ้งเสีย

๑. ตรงกับวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ซึ่งโรแบสปีแยร์ถูกประหารชีวิตใน
 ตอนกลางคืน

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๓๑

รัฐบาลเยนัวแต่งตั้งบุคคลที่เกลียดความเป็นกลางให้มาเป็น
ข้าหลวงประจำจังหวัดซาโวน (Savone) ส่วนข้างอังกฤษ
นั้นได้เอากองทัพเรือมาจอดอยู่ในอ่าวข้างหน้าวาโด (Vado)
เนื่องจากเหตุที่มิได้ทำการรบต่อไปหลังจากที่ไคเริ่มไว้แล้ว
และโดยที่ฝ่ายปฏิวัติในเคอนแทรมคอร^๒ ได้สั่งให้ระงับเสีย
อย่างเฉฉาเช่นนั้น ประเทศฝรั่งเศสก็ตกอยู่ในอาการที่ตึง
ตึงรပ်เพราะข้าศึกจะกลบทำการรบกชนมาข้าง กองทัพ
ฝรั่งเศสที่ว่างการรบลงจึงเสียกำลังใจมาก

โยนาปาร์ตได้เตือนคัมเมรียองให้รู้ถึงอันตรายซึ่ง
อาจจะไต่รบจากข้าศึก นายทหารผู้เฒ่าได้ตอบว่า “พอ
หนุ่มของฉันเธอเสนอแผนการฉันทะเคยสามารถกระทำมา
ให้ฉันซี ฉันทะได้ปฏิบัติตามอย่างดีที่สุด” นายพลหนุ่ม
ได้เสนอแผนการฉันทะให้ทันทีและ เป็นแผนการฉันทะ เคนเอง
กล่าวคือ เคนทหารข้ามเขาอาบิงแนง (Apennin) แล้วเขาค

๒. คือการรัฐประหารล้มอำนาจโรแบสปีแยร์ ทำให้ฐานะของประเทศ
ยิ่งทรุดหนักลงไปอีก

กองรักษาด่านของออสเตรียที่มอนเตนอต (Montenotte)
 ส่วนทางขวานั้น กองทัพจะไต่กำแพงวาโคไว้ เมื่อตีมอนเต
 นอตได้แล้วก็ให้เคลื่อน ทิศไปยังค่าย เซอวา อันเป็นทิว
 การที่คั่นระหว่างกองทัพออสเตรียกับกองทัพซาร์ดิเนีย

ตุ้มมือของโกลังให้กองทัพของตนเริ่มเคลื่อนที่ การ
 นี้ได้ทำให้การโจมตีความเคียดแค้นมาก ทหารออสเตรีย
 ในทมิฬแรก ๆ ได้ถูกขับไล่ไปและต้องถอยไปยังเดโก
 (Dego) กองทหารฝรั่งเศสได้ปะทะกับกอง ระวังหลังซาคี
 ทแกโร (Gairo) และได้แตกพ่ายไป ฝ่ายออสเตรียซึ่ง
 ความจริง ก็กล่าวว่าการกลบตาการรุกของฝรั่งเศสนั้นเนื่อง
 มาจากการกลบตาของนโปเลียน “หนุ่มคริสตจักรอา
 หาญและกล้าในการกระทำตนเองเป็นทหาร” แต่ครั้น
 แล้วทุกสิ่งก็ของซึ่งกลองอักษาระหน่ง ตุ้มมือของเกดกลว
 ขนมา เป็นความกลัวทางฝ่ายคณะกรรมการแห่งปารีส มี
 ใช้ทางฝ่ายพวกออสโตร - ซาร์ดิเนีย ตุ้มมือของรัสเซีย

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๓๓

ปราศจากข้ออุปถัมภ์ค้ำจุนกว่าเมื่อก่อน ไบรอนส์ แอริ ยัง มีชีวิต
เมื่อก่อนความสนับสนุนเช่นนั้น ดูเหมือนของก๊อละทงตายสนิท
ใต้ทั้งหมด คือมองเตนอนอกและวาโค ไบรอนส์ ปรารถนาได้เสนอ
ความเห็นใหม่ไปยังปารีส แต่ก็ไม่มีใครรับคำขอ และอีก
ครึ่งหนึ่งของการยทอของรามอลง

นโปเลียนมีความเห็นว่าการทศชาตไตรยแห่งทั้งให้
ทำหน้าที่แทนตนนั้น เป็นแต่เพียงการชั่วคราว ฉะนั้นพอ
นโปเลียนพ้นจากโทษก็กลับ มาใช้อำนาจ ขังคหบดีชุกาต่อไป
ตามเดิมทั้ง ๆ ที่ตนไม่น่าจะมีสิทธิ์เช่นนั้น นโปเลียนได้ลง
นามในคำสั่งทุกฉบับ และมีความตั้งใจจะใช้สิทธิ์นั้นเรื่อยไป
จนกว่าจะได้นำคำสั่งปลดมาเป็นทางการ ชนังคหบดีของก๊
ปลดให้ทำเพราะความเกรงใจ ความจริงลักษณะการเช่น
นี้ไม่อาจจะดำรงอยู่ได้นาน ผู้แทนราษฎร ๒ นาย คือ
ริทเท (Ritter) และตูโร (Turreau) ก็ตระหนักในการ
ทำงานอันเข้มแข็งของนโปเลียน แต่ก็ไม่สามารถจะช่วย
เหลือให้ใครรับความ นิยม จาก คณะกรรมการ รักษา ความ

ปลัดทูลของราชทูรไท้ ซาลีเซตคังอยู่ทางภาคไท้ และไม
 เคยละสาย ทาจาก เกาะ คอรัลิกาซังเปาล์ไท้เอาไปยกให้แก่
 อังกฤษ เกียรติยศของมหาชนรัฐบังคับให้ต้องแย่งเอากลับ
 คืนมา ในการนี้ ซาลีเซตถึงความเห็นว่าบุคคลที่เหมาะสม
 สำหรับเป็นผู้นำคนไปเลียน ในชนบทจะใช้กองทัพเรือเขา
 ทำการก่อน แรกทีเดียว นโปเลียนไ้ทรงขนอาสาเต็มที
 แต่เมื่อได้พิจารณาแล้วก็ลง ความเห็นว่ายังไม่ใช่ โอกาส
 ขุนกระทำไปก็ทรงแต่จะไ้ทรงความไม่สำเร็จกลับมา กองทัพ
 เรือฝรั่งเศสไม่อาจจะผ่านกองเรือลาตตระเวนช่องอังกฤษไป
 ไ้ได้ ไม่มีใครฟังเสียงนโปเลียน แต่พอกองทัพเรือออกจาก
 ท่าเมืองตุลองไม่ทันไร ก็ถูกยิงหนักกลับเขามามุ่งกล่าวหา
 ว่านโปเลียนทำการรบโดยไม่เต็มใจ นโปเลียนรู้สึกความ
 จำเป็นว่าควรจะไปให้ห่างเสียดจากกองทัพภาคอิतालชั่วคราว
 และไ้ขอ ไปทำหน้าที่บังคับบัญชาชั้นใหญ่ ใน กองทัพภาค
 ตะวันออก

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๓๕

ในวันที่ ๑๘ แห่งเดือนโฟลเรอาล นโปเลียนได้
รับคำสั่งอย่างมีศักดิ์ศรีให้ไปประจำ “กองทัพนาค
ตะวันออก” ในตำแหน่งผู้บังคับทหารปืนใหญ่ประจำกองทัพน
และไปทำการยิงพวกชาวมณฑลวงเต (Vendée) ซึ่งเป็น
กบฏต่อรัฐบาล นโปเลียนรู้สึกยินดีที่ใคร่ครวญมาจากการปลด
ชาวคณะพรรรคชาโกแวงครั้งใหญ่ ซึ่งได้ทำให้นายพล
ต้องออกจากราชการถึง ๗๔ นาย แต่การนบยอมเป็นการ
แผ้วถางทางให้แก่ นายพลที่ยังอยู่ด้วยเหมือนกัน

นโปเลียน สัมผัส ใจ ที่ระ อยู่ ทาง พรหม แดนภาคภูเข
แอลป์หรือให้ถูกส่งไปภาคแม่น้ำไรน์มากกว่า แต่ในเวลา
นั้น บัณฑิตใหญ่ของกองทัพนาคภูเขแอลป์และภาคอิทาลีได้
รวมกันชั่วคราวอยู่ในความบังคับบัญชาของนาย พลลาซา-
เลต (La Salette) เนื่องจากเหตุนี้ นโปเลียนจึงถูกย้าย
เพราะเกรงกันว่านโปเลียนจะทำให้ลาซาเลตต้องลำบากใจ
ส่วนกองทัพนาคแม่น้ำไรน์นั้น ดูเหมือนว่าโชคชะตาได้ชัก

นำให้อยู่ห่างเสียบเป็นเวลานาน ถึงแม้ว่าในที่นี้จะไต่เป็นผู้น้ำ
ข้ามแม่น้ำให้ฉุนกลียไปกลับมาหลายครั้งด้วยความมิชย

นโปเลียนน่าจะไม่มีคามพอใจเท่าใดนักในการที่ไซค
ชะตาไต่บนตาลให้เขาเกยวของอยุ่กับสังครามกลางเมือง
เท่านั้น หลังจากไต่ที่อัสกับชาวเมืองกลของมาครงหนึ่งแล้ว
ยังจะต้องไปทำการยิงพวกชาวเมืองทางตะวันออกในคราว
นี้ อย่างไรก็ตามนโปเลียนต้องจำใจทนไปก่อน พอไต่รับ
ทราบคำสั่งให้ย้าย นโปเลียนก็รีบเดินทางไปยังปารีสทันที
ในวันที่ ๑๙ แห่งเดือนโพลเรอาลพร้อมด้วยนายร้อยเอก
ชูโนต์ นายทหารคนสนิท นายร้อยเอกมารมองตเพอน
ร่วมโรงเรียนและหลยสน้องคนเล็ก แต่ในการเดินทางครั้งนี้
นโปเลียนมิไต่บริชนเท่าใดนัก เพราะไม่สู้ยินดีในการ
ที่จะไปยังชาวฝรั่งเศส ซึ่งต่อสู้เพอรักษาแนวความคิดของ
ตน นโปเลียนมีความนัยถือในบุคคลจำพวกนี้เสมอ ความ
ที่มีไต่เครื่องครคตอวณตนเอง ทำให้นโปเลียนมัวลาซาอยู่ใน

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๓๗

การเดินทาง และกลายเป็นผลร้ายแก่นไปเลี่ยน เพราะพอ
ไปถึงปารีสในวันที่ ๘ แห่งเดือนแปรรือาล นไปเลี่ยนก็
ไ้ทราบข่าวร้าย การก่อการจลาจลในวันที่ ๑ แห่งเดือน
แปรรือาลได้ทำให้ พวกคณะพรรคชา โกแยง ต้อง ถูก กำจัด
และบรรดาผู้ทนไปเลี่ยนพอจะหวงพงได้ก็ถูกแยกย้ายไปหมด
นอกจากนี้ โอบรีย์สมาชิกสภาของวงษ์ของไ้เป็นใหญ่เป็น
โตขึ้นทางฝ่ายทหาร

โอบรีย์เป็นพวกคณะพรรคชีรวงแคง และมีความ
เกลียดชังพวกคณะพรรคชา โกแยงเป็นที่สุด บรรดานายพล
ต่าง ๆ ที่ต้องสงสัยว่าเป็นชาวคณะของพรรคชา โกแยงได้ถูก
ปลดออกจากราชการทันที นายพลโยนาปาร์ตเป็นผู้หนึ่งที่
โอบรีย์ถือว่า เป็น “คนของโรแบตต์แอร์” แต่ถึงทว่า
สุดท้ายก็ คือ โอบรีย์เป็น นายทหารเหล่าชั้น ใหญ่เช่นเดียวกับ
นไปเลี่ยน และจนอายุไ้ ๔๕ ปีก็คงไ้รบรบคเพียงชั้นนาย
ร้อยเอกเท่านั้น เพราะไม่เคยไ้ออกรบ ฉะนั้นย่อมเป็น

ธรรมดาที่โอบริยจะทรงมีความอดทนไปเลี่ยนมากในการที่
 ใครซักคนเป็นนายพลทั้งแก่อายุ ๒๕ ปี แต่โดยเหตุที่
 นโปเลียนได้สร้างชื่อเสียงไว้มาก โอบริยจึงไม่กล้าปลก
 ออกจากราชการ แม้กระนั้นโอบริยก็ยังคงจะทำให้ไปเลี่ยน
 เกิดน้อยใจซึ่งอาจเป็นเหตุให้ไปเลี่ยนขอลาออกเอง ด้วย
 ความคึกคักนั้น โอบริยได้ย้ายไปเลี่ยนจากตำแหน่งผู้บังคับ
 ยืนใหญ่ให้มาดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการ กองพลน้อย
 ทหารราบ โอบริยแน่ใจว่าจะไม่มีสิ่งใดทำให้ไปเลี่ยนมี
 ความชอกช้ำใจเท่ากับถาวร เพราะรู้ความานายทหารยืนใหญ่
 ทั้งหลายและโดยเฉพาะนโปเลียนมีความหยิ่งในเหล่าของ
 ตนยังนักและไม่ยอมเปลี่ยนเป็นเหล่าอื่น ความจริงกลับ
 ปรากฏว่า พอเดินทางมาถึงปารีสไปเลี่ยนได้วิ่งเต้นเพื่อ
 ให้ใครรับตำแหน่งที่ตนได้รับแต่งตั้งใหม่ โอบริยทอนรย
 นโปเลียนด้วยความเหยียดหยามอย่างยิ่ง ถึงกับไปเลี่ยน
 ยังเกิดโทษอย่างแรงกล้า ครั้นต่อมาในวันที่ ๒๕

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๓๕

แห่งเคอนแปร์รอล นโปเลียนได้รับแต่งตั้งแน่นอนให้ไป
เป็นผู้บัญชาการกองพลน้อยทหารราบในกองทัพภาคตะวันตก
และได้รับคำสั่งให้ไปรับหน้าที่โดยเร็ว นโปเลียนมีความ
ไม่พอใจ เห็นทุนเดิมอยู่แล้ว ในการที่ถูกส่งไปรบในวงเต
(Vendée) ครั้นมาถูกบังคับให้เปลี่ยนจากเหล่าเดิมอีกเช่น
นโปเลียนก็เลยโกรธจตหนักขึ้น อีกประการหนึ่ง นโปเลียน
รู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนในทางยิ่งใหญ่ เพราะ
ได้เคยสร้างชื่อเสียงไว้แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น นโปเลียนก็คิด
จะประวิงเวลาการออกเดินทางไปรับหน้าที่ใหม่โดยยกเอา
สุขภาพขึ้นเป็นข้ออ้าง นโปเลียนได้เขียนจดหมายไปถึง
โจเซฟพี่ชาย ในวันที่ ๕ แห่งเคอนแปร์รอลว่า “ฉัน
ได้รับหน้าที่ไปประจำกองทัพภาคตะวันตก แต่มิได้รับ
ตำแหน่งในทางการยิ่งใหญ่ ฉันไม่สบาย จึงต้องลาพัก
ราชการประมาณ ๒ หรือ ๓ เดือน และเมื่อหายดีแล้ว
จะต้องลองคิดดูก่อนว่าควรจะทำประการใด” แต่ความเป็น

จริงนโปเลียนขอลาพักราชการเพียง ๒๐ วันเท่านั้น เพราะ
 หวังว่าเหตุการณ์ทางการเมืองคงจะแปรปรวนต่อไปอีกในไม่ช้า
 ความผันผวนของเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นสมกับตนไปเลยนหวัง
 ไว้ แต่นโปเลียนก็ยังไม่ประสยช่องเหมาะ ทั้งกำหนดวัน
 ลาทั้งหมดลง นโปเลียนจึงขอลาต่อโดยอ้างความจำเป็นที่
 ของภักษของตนจะไปอีกเพื่อบริการชาติให้หายดี

นโปเลียนดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่งคั่งพร้อมด้วยชโนต์
 และมารมของทนายในโฮเท็ลเล็ก ๆ แห่งหนึ่งชอกาตรงเบลอ
 (Cadran Bleu) ณ ถนนชูแซ็ท (Huchette) ตำบลการต
 เอร์ ลาแต็ง (Quartier Latin) นโปเลียนมีความร่ำคาญ
 มากในการที่ตนอยู่เฉย ๆ โดยไม่มีอะไรทำและขณะนั้นก็ไม่
 ขัดสนจนถึงกับต้องอดอยากถึงขั้นเคยเขียนกล่าไว้จริง
 อยู่่นนโปเลียนต้องใช้เงินอย่างกระเห่คกระเห่ เพราะได้
 รัยเงินเดือนในอัตรานายทหารกองหนุนเท่านั้น นโปเลียน
 ใ้ใจเครื่องแบบจนเก่าคร่ำคร่าเพราะไม่มีเงินจะซักซอใหม่

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่ ๑๔๑

อย่างไรก็ดีสิ่งที่พิสูจน์ว่านโปเลียนยังไม่สิ้นเนื้อประดาตัวก็คือ นโปเลียนยังส่งเงินไปให้มารดาอยู่เสมอ บางเวลานโปเลียนเคยท้อถอยในชีวิต เพราะเห็นทางดำเนินมีคมน และมีศัตรูคอยก่อกวนอยู่ไม่หยุดหย่อน

นโปเลียนอาจะหาทางแก้จากความยุ่งยากด้วยการแต่งงานกับสตรีมั่งคั่ง นโปเลียนเคยคิดที่จะอยู่กับสตรีหนึ่งชื่อเคซเร คลารีย์ (Desirée Clary) ตระกูลเป็นตระกูลมั่งคั่ง และเคยช่วยเหลือพวกตระกูลโบนาปาร์ตเมื่อยามยาก แต่เนื่องด้วยเหตุผลใดไม่ทราบแน่ชัด เคซเรรู้สึกน้อยใจในความห่างเหินของนโปเลียน ความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาวคนจึงคลายลง หญิงสาวได้เดินทางออกจากมารชายส์ไปยังเอนัวพร้อมด้วยโจเซฟเฟเชยและลูกสาว และเลิกคอยจกหมายของนโปเลียน

นโปเลียนมีความหวังขึ้นอย่างฉะฉานเมื่อโอบริยไตออกจากคณะกรรมาการ และมีกุสเซต ป็องเทกูลังต์

ปฐมวัยของนโปเลียน

(Doulcet Pontécoulant) เขามาแทน ท่านผู้เป็นบุคคลที่สุภาพ
 และมีความรู้ นโปเลียนได้ถูกเชิญตัวให้ไปตรวจที่กรมแพทย
 ทหารและจะคงถูกปลดออกจากราชการถ้าชนลาพักต่อไป
 นโปเลียนจึงเจรจากับกุลเซตเพื่อมิให้คงถูกย้ายไปประจำ
 กองทัพภาคตะวันตกเป็นผลสำเร็จ และได้เข้าประจำอยู่ใน
 แผนกกรรมาธิการวางแผนการยุทธ กองทัพภาคีตาลัง
 กงประชิดอยู่พรมแดนตามเดิม นโปเลียนซึ่งยังระลึกลง
 เรืองนอยอยู่เสมอ ได้เสนอแผนการยุทธแก่ประเทศอิตาลีแก่
 คณะกรรมาธิการ เป็นแผนการฉกฉวยแนวทางเดียวกับที่นโปเลียน
 เคยทำไว้ครั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๗๙๕ และจะนำไปปฏิบัติให้เป็น
 ผลสำเร็จในปี ค.ศ. ๑๗๙๖ แผนการฉกฉวยในอิตาลีนี้ที่ประชุม
 และกุลเซต ปองเตกูลังต ก็ได้ตกลงให้นโปเลียนเป็นหัวหน้า
 แผนกแผนที่ ทงนิกเพื่อจะมอຍหน้าทัพเคยให้เตรียมการ
 ยุทธในยเฮคมองต์ คาสังซแรงที่ส่งไปให้เกลแลร์มิง

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๔๓

(Kellermann) ใน ๒ - ๓ วันต่อมา ไคเขียนตามแนว
แผนการของนโปเลียนและนโปเลียนก็หวังว่า ตนจะได้รบ
หน้าทอนมเกียรต ในกองทัพภาคอิตาลี เป็นเครื่องชดเชยแทน
เผด็จการเซตที่ดำรงตำแหน่งอยู่ไม่นานก็ต้องย้ายไป นโป-
เลียนตกอยู่ในท่ามกลางปรักขยแต่ผู้เดียว และรู้สึกท้อถอย
การที่ตองถูกกักกัน พวกศัตรูของนโปเลียนปรารถนาจะ
บังคับให้นโปเลียนไปประจำกองทัพภาคตะวันออก หรือมี
ฉะฉานให้ลาออกเสียจากราชการ

เมื่อเป็นเช่นนั้น นโปเลียนก็คิดจะไปเสียให้พ้นจาก
ประเทศฝรั่งเศส เมื่อสุดท้านแห่งกรุงคอนสแตนติโนเปิล¹
ไคขอรองมายังฝรั่งเศส เพื่อขออนายทหารและวิศวกรไปช่วย
ในการปรับปรุงกองทัพ และโดยเฉพาเพื่อจัดตั้งหน่วยรบ
ใหญ่ขึ้น นายพลโยนาปาร์ตไคขอทำหน้าที่หนาทนทนท คูลเซต

1. เมืองหลวงของประเทศตุรกีในเวลานั้น

ตกลงอนุมัติให้แล้ว แต่ครั้นถูกย้ายออกจากคณะกรรมการ
 เหตุการณ์ก็ไต่กลับกลายเป็นอื่นไป ในวันเดียวกับที่กุลเซ็ค
 พ้นจากตำแหน่ง กรมจเรทหารปืนใหญ่ได้เสนอรายงานมา
 จากคณะกรรมการไม่ยอมอนุญาตให้ตามคำขอร้องใหม่ของ
 นโปเลียน และต่อมาในวันที่ ๒๙ แห่งเดือนพฤษภาคม
 คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยของราษฎรได้มีคำสั่งใน
 เรื่อง นโปเลียน ว่า “นายพลตรี โยนาปาร์ต ผู้ซึ่งคณะ
 กรรมการได้ไต่สวนแล้ว ปรากฏว่าได้ปฏิเสธต่อการไปรับ
 หน้าที่จนไต่รับมอช ฉะนั้นให้คัดขออกจากรายชื่อนายพล
 ประจำการ” แต่เนื่องด้วยความสับสนไม่เป็นระเบียบของ
 ราชการในสมัยนั้น ได้ปรากฏคำสั่งอีกฉบับหนึ่งของคณะ
 กรรมการทหารในวันเดียวกันนั้น ตั้งให้นโปเลียนเป็น
 หัวหน้าคณะที่ส่งไปปรับปรุงการทหารในตุรกี ดังนั้น
 นโปเลียนจึงถูกคัดขออกโดยมอชหนึ่ง แล้วกลับไต่รับมอช
 หน้าที่ซึ่งต้องการความไว้วางใจโดยอีกมอชหนึ่ง

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๔๕

นโปเลียนจึงว่าเป็นผู้ที่มีกำลังใจกล้าแข็งมากในการ
ออกทนต่อโชคร้าย เมื่อถูกกล่าวหาว่าทรยศต่อประเทศจน
แทบจะเอาชีวิตไม่รอด โดยคำสั่งฉบัปที่สองนี้ นโปเลียน
ได้เห็นทางแห่งอนาคตใหม่ ประเทศตะวันออกเป็นสิ่งที่ใหม่
ใจนโปเลียนอยู่ตลอดชีวิต ความรู้สึกของนโปเลียนในเรื่อง
นี้ได้ปรากฏอยู่ในจดหมายฉบับหนึ่งถึง เกซเร กลาราย
ซึ่งนโปเลียนยังถือว่าเป็นศัตรูของตนอยู่ ในจดหมายนี้
นโปเลียนได้กล่าวลา เกซเร ไปยังประเทศยุโรปทิศ ซึ่งนโป-
เลียนเรียกว่า “เกียรติภูมิของสงคราม” นโปเลียนได้เริ่ม
จากคณะที่จะไปยังตุรกี มี ชูโนต์ มารมองต์ และ ชองซี
รวมอยู่ด้วย แต่ความจริงแล้วนโปเลียนรู้สึกเสียใจอยู่มากที่
จะต้องห่างเหินต่อการรบใหญ่ นโปเลียนมีความเชื่อนใน
โชคชะตาและตั้งใจรอคอยเหตุการณ์ อันจะช่วยให้ความยิ่ง
ยากทั้งหมดยุติลง เหมือนเมื่อครั้งที่โคพยกับซาลเซตหนา
เมืองทูลอง นโปเลียนได้บันทึกไว้ว่า “ข้าพเจ้ามองเห็นแต่

สิ่งที่ลูกใส่ในธนาคาร และแม้ว่าจะเป็นไปดังนั้นจริง เราก็
ต้องคอยดูบัญชีในขงบัญชี บุคคลที่มีความกล้าหาญยอมไม่
หวาดหวั่นต่ออนาคต " หนึ่งชั่วโมงไม่ถึง ๓ อาทิตย์
ธนาคารที่นโปเลียนค่นงถึงก็พลันปรากฏขึ้น

นโปเลียน ได้ เผาทุก การเคลื่อนไหว อัน วุ่นวาย และ
ลูกหลานยังขึ้นทุกทศวรรษความเข้าใจได้ กฤษฎีกาแห่งเคอน
ฟรังก์ค็อร์โคในาความไม่พอใจมาสู่ประชาชนอย่างเอกอ ไม่
มีใครทราบถึงความรู้สึกแท้จริงของนโปเลียน ระหว่างที่
เหตุการณ์วุ่นวายได้ดำเนินมาจนหนึ่งแล้ว หลังจากที่ต้อง
เลื่อมวาล์นาลงเนื่องจากความเป็นมิตรกับพวกตระกูลโรแบส
เปียร์ นโปเลียนน่าจะมี ความไม่พอใจพวกนักการเมืองซึ่ง
ได้เข้าบริหารประเทศแทนคณะชาโกแยง ความจริงนโป-
เลียนไม่ได้เป็นชาวคณะชาโกแยงแท้จริงแต่อย่างใด แต่
พลอย คิด ร่าง แห ไป ด้วย เมื่อก้าว คณะน เลื่อม อาณา ลง
นโปเลียนมันสยเกตุยคซึ่งความวุ่นวาย และ ไม่มีความนับถือ

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๕๗

ในบรรดาผู้เป็นทอการในเรื่องนี้ ไม่ว่าผู้หนึ่งจะอยู่ในคณะใด
นโปเลียนเป็นผู้ที่มีความซื่อตรง และรู้สึกเต็มไปด้วยความ
หน้ายแหยง ในการที่มหาชนรัฐตกอยู่ในกำมือของพวกเขา
เลียงและพวกบาราสซึ่งทำให้อาณาประชาราษฎร์ต้องเสียดายเกียรติยศ
ด้วยความเหลวไหลและการปล้นสะดมเงินทองของประเทศของ
พวกนี้ แทนที่จะไปเล่นกับดวงใจในโชคของตนโดยผลแห่งการ
ปฏิวัติ นโปเลียนคุมแค่นพวกคณะเจ้าอยู่มากรในการที่ทรยศ
ต่อประเทศโดยยกนครตูลองให้แก่อังกฤษ ต่อมาพวกคณะ
ตนเองทรยศชาวอิตาลีต่อสัญญาทหารของมหาชนรัฐตามถนนใน
กรุงปารีสเพื่อโค่นมหาชนรัฐและสถาปนาวงศ์ยรรยงขึ้นแทน
นโปเลียนเกรงในเรื่องนี้อยู่มาก แต่ก็มีใจว่าการกระทำ
ของพวกคณะเจ้าไม่มีทางสำเร็จ และยังอาศัยกำลังเขาทำ
การด้วยแล้ว ยิ่งขาดความนิยมเลื่อมใสมากจน นายทหาร
หนุ่มผู้มีความเห็นว่าเป็นที่รักของวงล้อของเลวมาก แต่โดยที่
พวกคณะเจ้าเป็นฝ่ายก่อการ นโปเลียนจึงตกใจสมัคร
เข้าข้างสภา

ในวันที่ ๑๒ แห่งเดือนธันวาคม แอร์ บารราสได้
 เรียกสมิครบรรดานายพลที่กองทัพเพราะมีความนิยมใน
 มหาชนรัฐ นโปเลียนมีความเห็นว่าคนเข่าเผ่าหนึ่งที่อยู่ใน
 เกณฑ์ และอีกประการหนึ่งนโปเลียนคิดว่าบารราสคงจะ
 ระลึกลงการกระทำของตนโดยบางเมื่อครั้งทำการรบตลอด
 เพราะบารราสเคยเป็นผู้แทนประจำกองทัพภาคใต้ ดังนั้น
 นโปเลียนจึงคาดการณ์ออกจากโฮเทลกาครังเบลลตรงไปยัง
 พระราชวังตุลเลอรส์ อันเป็นสถานที่ที่ตกแก่ชนชั้นทมิฬ
 สำหรับฝ่ายมหาชนรัฐ นายพล บารราสจำนโปเลียนได้
 ทนทและมอบหน้าที่ให้ขงคณบดีชาทหารชั้นใหญ่รวมทั้งการ
 หาเงินใหญ่มาใช้ทำการด้วย

นโปเลียนมิใช่เป็นบุคคลที่ทำอะไรเล่น ๆ ดังนั้นพอ
 ได้รบมอบหน้าที่ กลางมอดำเนินการอย่างสุจริตความสามารถ
 ทนท

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่ ๑๔๕

ในตอนเที่ยงคนแหงวนที่ ๑๒ ของเคอนวงเคมแชร

เหตุการณ์ตกอยู่ในฐานะคับขันมาก พวกก่อการกบฏมีนาย

พลสำคัญผู้หนึ่งเป็นผู้นำ คือ นายพล คานกิง (Danican)

ท่านผู้นี้ได้ตกลงให้ชยวน ทหาร เคลื่อนที่ เขาค พระราชวัง

ตุลเลอรส์ ในเช้าวันรุ่งขึ้น ส่วนหนึ่งให้เคลื่อนไป ตาม

ถนนลว (Rue de la Loi) และอีกส่วนหนึ่งทาง ถนนยัค

(Rue du Bac) คานกิงพร้อมด้วยกองบังคับการได้ไปอยู่ที่

ปองต์-เนฟ (Pont-Neuf) อันเป็นตำบลกลางของการ

รบ แต่เช้ามืด หน่วยทหารของฝ่ายกบฏได้เริ่มเคลื่อนที่ไป

ยังการุสเซลล์ และพระราชวังตุลเลอรส์ ในขณะนั้นทาง

ฝ่ายบรรพาสภาชาวุชยอนใหญ่มากกว่ากำลังทหาร แต่ถา

จะของกันพระราชวังตุลเลอรส์ด้วยปืนเล็กแล้ว ก็จะต่อสู้กัน

กันกับปรักษ์ซึ่งมีจำนวนมากได้ไม่นาน ฉะนั้นจึงจำเ็น

ต้องไซยบใหญ่ทำการควย มีชนใหญ่อยู่ ๔๐ กระบอกที่คาย

ทหารซาบลอง (Sablons) ใกล้ ๆ กับเนยญี (Neuilly)

นโปเลียนจึงมีความเห็นว่าควรจะต้องส่งทหารไปแย่งเอา
 เสียดินที่ และควรใช้ทหารมาทมิใจให้เกิดเคียดแค้นเพราะว่าอา
 ทองประทะกับทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งถูกส่งไปทำการเพชฌฆาต
 มุ่งหมายอย่างเกียวก้น ฉะนั้นจะต้องรีบไปให้ถึงก่อนศัตรู
 หรือกบฏศัตรูไปถึงก่อนแล้วทำให้เขาโหมคึกแค้นเอา นโป-
 เลียนได้จัดกำลังสำหรับไปทำการขึ้นโดยด่วนและมอบให้
 อยู่ในบังคับบัญชาของนายพันรทหารมาผหนึ่ง ซึ่งได
 ้รับรองแข็งแรงว่าจะนำคนใหญ่มาให้โดยทั้งหมด โซอานอง
 มอราต (Joachim Murat) ทหารมาผเรื่องนามนี้ได้นำกอง
 ทหารมาหอบเหยียดไปยังชายล่อง โดยประทะกับฝ่ายศัตรูซึ่งมา
 ถึงพอดี และโดยแย่งชนะใหญ่มามอบให้แก่ นโปเลียนเป็นผล
 สำเร็จดังแต่ยารุ่ง

นโปเลียนได้เตรียมการไว้พร้อมสรรพแล้ว จึงสั่งให้
 ทหารราบไปรักษาถนนข้างแห่งไว้ ส่วนคนใหญ่เกือบทั้งหมด
 นั้นตงปากกระบอกหันไปทางถนนโฮโนเร (Rue Honoré)

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่ ๑๕๑

อนเบนทางทกลางส่วนใหญ่ของข้าศักระเคลื่อนเข้ามาโดย
ทางถนนลว ความจริงจากการเขาคทาเนไปอย่างทรหดแล้ว
ชัยชนะก็ยังคงเป็นปัญหาอยู่ เวลานั้นเป็นฤดูใบไม้ร่วง ฝน
ได้โปรยลงมา ทำให้ฝ่ายกบฏที่ถอยเพราะไม่ใช่ทหาร
อาชีพ คานกงโดยบัญชาการอยู่ที่ปองต-เนฟและพยายาม
เลือกไล่ให้เขาคทาด้วยการออกคำสั่งตัก ๆ กัน แต่ก็ไม่เป็นผล
ถ้าฝ่ายกบฏเขาคทา ๗ นาฬิกา ฝ่ายของกนทพระราชวง
ศุลเลอรัสจะตกอยู่ในฐานะคับขัน เพราะเตรียมการยังไม่
เสร็จ การเขาคทาจะก้อย่างน้อย ๒ โมง และกว่าจะเป็น
รูปร่างชนกลวงลงเวลาบ่าย ๓ โมง ฝ่ายกบฏจึงทหา
รหารรายที่รักษาถนนไฮโนเรเข้ามาได้ คณะสภาผู้แทน
ราษฎรรู้สึกวาทนต้องถูกล้อมใกล้เข้ามาเต็มที และสมาชิก
บางนายได้บรรยายความหวาดกลัวที่โดยบังเกิดขึ้นแก่ตนใน
ตรงนั้นลงหนังสือพิมพ์ในต่อมา ในทันใดนั้นเสียงปืนใหญ่
ก็ได้ก้องวานขึ้นอย่างน่ากลัว

หมู่พวกกบฏที่ยกเขยื้อนกันอยู่ในถนนโฌโนเรได้ล้มตายลงระเนระนาดข้างหน้าของรอยันใหญ่ซึ่งนโปเลียนสั่งการด้วยตนเอง และได้พากันหนีอย่างซุกซุกซมกบฏที่โยนาปาร์ตกาศหมายไว้ เมื่อต้องถูกทอนกำลังลงมากทางคานนกำลังของฝ่ายกบฏทางส่วนชนกกระเจกกระจายกันไปเพราะการกวาดต้อนของหน่วยทหารม้า และในตอนที่เวลานั้นเอง ข้าราชการปราศจากเส้นหนามลงโดยสิ้นเชิง ในตอนเช้าวันที่ ๑๔ ข้าราชการส่งนายพลแบร์รือเยร์ (Berruyer) ไปซื้อไพร่พวกกบฏที่ยกอยู่เหลือ แปลเลอติเยร์ (Le Pelletier) แต่พวกกบฏได้ซึ่งหนีไปแล้วก่อน แล้วทุกเวลาเที่ยงปาร์ตก็อยู่ในความสงบภายใต้การรักษารณของทหาร

ตามที่ได้ทราบมาแล้ว สภาของวงศ์ของมีความหวาดกลัวเขินอายมาก และใครจะแสดงความขอบคุณแก่ผู้ให้ความพหุภักษณ์อย่างมาก ในวันที่ ๑๔ ข้าราชการได้พาบรรดา

ความตกต่ำที่สุดและโชคใหญ่

๑๕๓

นายพลซึ่งได้ทำการในคืนวันที่ ๑๒-๑๓ เข้าไปในสภา
ด้วย แต่ไม่ได้เขียนนามขอขยคุณผู้ใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
อยากขอยกยเอาความดีไว้แต่ผู้เดียวก็เป็นได้ นามโยนา-
ปาร์คที่ยังไม่มีใครรู้จักอาจจะไม่ถูกเขียนถึงเลยก็ได้ถ้าเผื่อ
ไม่มีเหตุการณ์อันเข้ามาแทรกแซง เหตุการณ์ที่วานักคอส
มีสมาชิกสภาที่มาจากฝ่ายหนึ่งในสมัชชานี้ขอเพรื่องได้มาติดต่อ
กันไปแลตนั้นเองสาวคนสวยของนโปเลียน เพรื่องปรารภนา
จะขอแต่งงานด้วย แต่เพรื่องเกรงว่าจะไม่ได้รับความยิน
ยอม เพราะตระกูลโยนาปาร์คอาจมีความร่ำรวยเกินฐานะที่
คนใดเป็นทนายในการประหัตประหารชาวเมืองมารชายส์
และคลอง เมื่อเป็นเช่นนั้น เพรื่องก็คิดจะเอาใจนโปเลียน
ไว้เพราะทราบว่าเป็นผู้ที่มีเสียงแข็งในนครยครว ฉะนั้น
เพรื่องจึงประกาศ ชมเขยนไปเลียน ในท่ามกลาง สภาว่า
นโปเลียนโยนาปาร์คเป็นหัวแรงของการปรายปรามพวกกบฏ
ทั้งแต่คนวันที่ ๑๒ และอาศัยแผนการอันฉลาดได้อำนวย

การเป็นผลสำเร็จอย่างงดงาม แม้ว่าจะไต่ลงมือเตรียมการ
เพียงช่วงเวลาในตอนเช้าเท่านั้น

การที่นามโปนาปาร์ตถูกกล่าวขวัญถึงนั้น นับว่าเป็น
การเผชิญโดยแท้เป็นผลต่อเนื่องมาจากการพบปะระหว่างชาย
หนุ่มกับหญิงสาวในภาคใต้ที่ค่อนข้างเดียวเท่านั้น นโปเลียน
ไต่รับการปรบมือชมเชยจากสมาชิกทั้ง ๆ ที่ส่วนมากไม่รู้ว่
นายทหารผู้รนามประหลาดคนคือใคร อย่างไรก็ตาม ยารราต
คงดำรงตำแหน่งเป็นประมุขของ “กองทัพภายใน” หรือ
ชกนยหน่ง กาลงทหารทงหมกภายในปาร์ต และนโปเลียน
ไต่รับตำแหน่งเป็นผู้ช่วย เนื่องจากการที่เฟรรองไต่ประกาศ
ว่านโปเลียนเป็นผกกปาร์ตไว้ ในวันที่ ๒๔ นโปเลียนไต่
เลอนยคชนเขนนายพลโทและในค่อมาไต่เป็นแม่ทัพของกอง
ทัพภาคปาร์ตแทนยารราตซึ่งไต่ลาออกจากตำแหน่งนี้ มี
นกเขยนในสมยนั้นนบทกไว้ว่า “มีคนสงสัยกันว่านาย

ทหาร^๕ผ่น^๖คอ^๗ใคร มาจากไหน และ^๘ไ^๙ไ^{๑๐}ทา^{๑๑}การ^{๑๒}พิเศ^{๑๓}อย่าง^{๑๔}
ใด^{๑๕}ว^{๑๖}

ณีก่อนที่สภากิจของวังของจะไต่ถูกยุบลง สภาได้
ช่วยกันไปเรียนชั้นสูงในคุกาวแรกของราชบัลลังก์ไว้แล้ว
ชาวปารีสไม่เคยรู้จักไปเรียนมาก่อนเลย เพราะเรื่องราว
ละเอียดในการที่เมืองหลวงมีไทแพร์มาถึง ไปเรียนไต่แสดง
ตัวขึ้นในปารีสอย่างกระตือรือร้นหลังจากที่ตกอับมา เป็น เวลา
๑ ปีเต็ม กำลังอยู่ในความเข้มแข็งของวัยหนุ่มแน่น
และ โดยเฉพาะเข้มแข็งยิ่งกว่าแต่ก่อนโดยเหตุที่เคยเผชิญกับ
วิทยาการรวมทลายแรงมามากค้อมากแล้ว นอกจากนั้นยัง
เข้มแข็งขึ้นอีก โดยการแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่
และไม่ต้องถูกขัดขวางเหมือนเมื่อก่อน การที่ไต่รับตำแหน่ง
แม่ทัพขณะที่มีอายุเพียง ๒๖ ปี ไต่ทำให้ไปเรียนมีความ
มั่นใจในอนาคตของตน ตำแหน่งแม่ทัพภาคปารีสในไต่ชก
นำไปเรียนไต่สืบทอดมาด้วยคณะนักการเมือง คณะนี้

บริหารมหาชนรัฐ คณะหนึ่งสอพิมพ์และวงสมาคมในปารีส
ณ ทน นโปเลียนไ้รยความรู้ในทางการเมืองดีกว่าการ
อ่านตำราหลายร้อยเท่า ยังขาดอยู่แต่โอกาสที่จะแสดง
ความสามารถให้ปรากฏเท่านั้น นโปเลียนกำลังอยู่ในวัย
โชคชะตาที่ใหญ่ยิ่งและจะไม่ปล่อยให้สิ่งใดมาเห็นยวรงไว้
ได้อีก เซซาร์^๑ ที่ไม่มีใครรู้จักนจะไ้แสดงความสามารถ
ให้ประจักษ์ภายในเวลาไม่ถึงปี.

(จบภาคปฐมวัย)

-
๑. คือนักรบโรมันโบราณ ผู้มีความสามารถทั้งในเชิงการรบ และการ
ปกครอง ทหารคนใดที่มีความสามารถเหมือนเซซาร์ จึงมักได้
นามว่า เซซาร์ตัว

องค์การการกุศลสงฆ์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ตรัสภา

นายกำจร สัตถกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐